

СРПСКО-ЕНГЛЕСКИ И ЕНГЛЕСКО-СРПСКИ ТЕОЛОШКИ РЕЧНИК

SERBIAN-ENGLISH AND ENGLISH-SERBIAN DICTIONARY OF THEOLOGY

Издавач
Хришћански културни центар

Уредник
Проф. др Радован Биговић

Редакџор за енглески језик
Грета Геџ

Корекџура
Драгана Ердевички

Компјутерска припрема
Давор Палчић

Штампа
Екопрес, Зрењанин

Тираж
1000

Александра Добрић

СРПСКО-ЕНГЛЕСКИ
И ЕНГЛЕСКО-СРПСКИ
ТЕОЛОШКИ РЕЧНИК

SERBIAN-ENGLISH
AND ENGLISH-SERBIAN
DICTIONARY OF THEOLOGY

ДРУГО ИЗДАЊЕ
SECOND EDITION

ХРИШЋАНСКИ
КУЛТУРНИ ЦЕНТАР

Београд
2008

ПРЕДГОВОР

Сврха састављања српско-енглеског и енглеско-српског теолошког речника јесте да се на једном месту сакупе религијски и богословски појмови који се често преводе са енглеског или на енглески језик. Приликом састављања речника коришћени су преводи теолошких текстова чији аутори долазе из свих крајева света, а матерњи језик им није нужно енглески. То значи да преводи неких речи можда нису најбољи могући, али да су постали већ устаљени еквиваленти у овој терминологији.

Речник је заправо стручни језички приручник едукативне намене, за богословске ученике и студенте, односно за преводиоце и научне раднике који се баве овом тематиком. Надамо се да ће се на овај начин уштедети вишечасовни труд проналажења правог термина. Речник је, наравно, намењен и свима онима који се занимају за хришћанску/православну литературу на енглеском језику, као и странцима који желе да сазнају више о православној хришћанској традицији и култури.

Речник садржи речи и фразе које се користе у текстовима са религиозном тематиком и које се односе на најразличитије аспекте хришћанског живота. Основни корпус речи чине догматски термини, али је и велики број речи из области литургије, хришћанске уметности, етике, канонског права, а има их и из философије и психологије. Постоји и мањи број термина из протестантске, односно римокатоличке хришћанске традиције, и јудаизма, који су пропраћени краћим објашњењем.

Када су посреди православни термини, неке одреднице заправо не постоје у изворном енглеском језику, већ долазе из грчког или словенског језика, те су транскрибоване на енглески (нпр. *acathistos* = акатист; *anamnesis* = анамнеза).

Свака лексема праћена је енглеском скраћеницом за врсту речи, тј. дефинисана као именица, заменица, глагол, придев, предлог, прилог или узвик, а у верзији српско-енглески дат је и род именице (мушки, женски или средњи). Списак свих скраћеница посебно је наведен.

Еквиваленти сваке лексеме дати су у наставку и одвојени запетама (ако је реч о синонимима) или тачком и зарезом (ако се ради о различитом значењу). Уз неке еквиваленте дати су примери коришћења речи или фразе у којима се она користи. Понекад се иза еквивалента наводи референца која упућује на другу реч сличног или истог значења (cf. = lat. упореди).

Надамо се да ће овај речник бити од користи свима онима који се њиме буду служили.

Аутор

СКРАЋЕНИЦЕ

- abbr. (abbreviation) — скраћеница
adj. (adjective) — придев
adv. (adverb) — прилог
archit. (architecture) — архитектура
bibl. (biblical) — библијски
cath. eccl. (catholic ecclesiastical) — католички црквени термин
cf. (compare) — упореди
esp. (especially) — посебно
fr. (French) — француски
gr. (Greek) — грчки
heb. (Hebrew) — јеврејски
interj. (interjection) — узвик
it. (Italian) — италијански
jur. (jurisprudence) — право
lat. (Latin) — латински
mus. (music) — музика
n. (noun) — именица
n. coll. (noun collective) — збирна именица
n. f. (noun feminine) — именица женског рода
n. m. (noun masculine) — именица мушког рода
n. n. (noun neuter) — именица средњег рода
n. pl. (noun plural) — именица у множини
n. pr. (noun proper) — властита именица
ontol. (ontological) — онтолошки
phil. (philosophy) — философија
poet. (poetry) — поезија
pl. (plural) — множина
prep. (preposition) — предлог
psych. (psychology) — психологија
russ. (Russian) — руски
sb. (somebody) — неко
slav. (Slavonic) — словенски
sth. (something) — нешто
theol. (theology) — теологија
v. (verb) — глагол
usu. (usually) — обично

**СРПСКО-ЕНГЛЕСКИ
ТЕОЛОШКИ РЕЧНИК**

A

- абортирати** v. — abort
- абортус** n. m. — abortion cf. **чедоморство**
- агапа (трпеза љубави)** n. (gr.) — agape meal
- агиограф** n. m. — hagiographer; **агиографи** n. pl. — hagiographa
- агиографија** n. f. — hagiography
- Агнец Божији** n. m. — Agnus Dei (Lamb of God)
- адвентисти** n. pl. — Seventh Day Adventists
- Акатист** n. m. — Akathistos, acathistus, acathist, akathist
- аколут** (прислужитељ) n. m. — acolyte
- акциденција** (термин који се користи у средњовековном римокатоличком учењу о трансупстанцијацији) n. f. — accident, accidents
- Алах** (мусл. Бог Заштитник) n. m. — Allah
- алегорија** n. f. — allegory
- алилуја** interj. — alleluia
- алтруизам** n. m. — altruism, unselfishness
- алтруиста** n. m. — altruist, unselfish person
- амфон** n. m. (archit.) — Ambo, tribune
- амвросијански** adj. (према Амвросију Миланском) — Ambrosian;
амвросијанско певање (западни начин певања) n. p. — Ambrosian chant, Ambrosian office
- амин** interj. — amen
- аморалан** adj. — amoral, non-moral
- амфора** n. f. — amphora
- анамнеза** n. f. — anamnesis
- анамнетички** adj. — anamnetic
- анатема** n. f. — anathema
- анатемисати** v. — anathematize
- ангел** cf. анђео
- ангелологија** n. f. — angelology

- англиканац** n. m. — Anglican
англиканизам n. m. — Anglicanism
анђео n. m. — angel; **Божји анђео** — angel of God; **анђео чувар** — guardian angel; **добри анђео** — good angel; **пали анђео** — fallen angel, Belial
анђеоски adj. — seraphic
антидор n. m. („уместо дарова“) — antidoron
антиминс n. m. („уместо стола“) — antimins (antimension); communion cloth; corporal
антисемитизам n. m. — anti-Semitism
антифон n. m. — antiphon
антихрист n. m. — Antichrist
апокалипса n. f. — Apocalypses, Apocalypse, the Book of Revelation
апокатастаза n. f. — apocatastasis
апокриф n. m. — apocryphal book
апокрифан adj. — apocryphal; doubtful
апокрифи n. pl. — apocrypha, apocryphal books
апологета n. m. — apologist
апологетика n. f. — apologetics
апологетски adj. — apologetic
апостазација cf. **отпадништво**
апостол n. m. — apostle (person); **Дела апостолска** — the Acts (of the apostles) and the Epistles; **Апостол** (богослужбена књига) — Book of Epistles (lectionary)
апостолски adj. — apostolic; **апостолска мисија** — apostolate; **апостолска правила** — apostolic canons; **апостолско прејемство** — apostolic succession
апостолство n. n. — apostleship
апотеоза n. f. — apotheosis
апофатика n. f. — apophaticism
апофатички adj. — apophatic
апсида n. f. (archit.) — apse
Апсолут n. m. — Absolute
апстиненција n. f. — abstinence
аријанизам (аријанство) n. m. — Arianism
апстинирати v. — abstain
арханђел n. m. — archangel

- архиђакон** n. m. — archdeacon, senior deacon-monk; **преподобни**
оче — Very Reverend Father (обраћање)
- архиђаконски** adj. — archidiaconal
- архиђаконство** — n. n. archdeaconry, archdeaconsnip
- архиепископ** n. m. — archbishop; **Високопреосвештенство** — the
Most Reverend (Eminent) archbishop; **Ваше високопреосвеш-**
тенство — Your Eminence (обраћање)
- архиепископија** n. f. — archdiocese, archbishopric, archiepiscopate
- архиепископски** adj. — archbishop's, archiepiscopal
- архијереј** n. m. — High Priest, bishop, prelate
- архијерејски** adj. — Episcopal, bishop; prelate; **архијерејски чин**
— episcopacy; **архијерејско намесништво** — deanery
- архијерејство** n. n. — prelate, prelateship
- архимандрит** n. m. — archimandrite; **високопреподобни оче** —
Very Reverend Father (обраћање)
- архимандритски** adj. — archimandrite
- аскета** n. m. — ascetic
- аскетизам** n. m. — ascetism
- аскетски** adj. — ascetic
- атеизам** n. m. — atheism
- атеиста** n. m. — atheist
- атеистички** adj. — atheistic
- аутокефални** adj. — autocephalous
- аутокефалност** n. f. — autocephaly
- афирмација** n. f. — affirmation
- афирмисати** v. — affirm; make firm, strengthen

Б

- бадњи** adj. — of the day before Christmas; **Бадњи дан** — the day before Christmas; **Бадње вече** — Christmas Eve
- базилика** n. f. (archit.) — basilica; T-shaped basilica
- баптизам** n. m. — baptist denomination
- баптиста** n. m. — Baptist; **баптисти седмога дана** — Seventh Day Baptists
- бденије** n. n. — vigil (service); watchfulness; **свеноћно бденије** — evening service (before a feast)
- бдети** v. — keep a watchful eye (on), be awake; keep vigil
- беатификација** n. f. — (cath. eccl.) beatification
- безаконик** n. m. — sinner, transgressor, trespasser; reprobate
- безакоње** n. n. — sin, transgression; iniquity, wickedness; injustice; **чинити безакоње** — do iniquity, be impious, lead a sinful life
- безбожан** adj. — godless, impious, irreligious, atheist; wicked; blasphemous
- безбожник** n. m. — atheist, non-believer, unbeliever; ungodly man/woman; the wicked
- безбожнички** adj. — atheistic, godless, impious
- безбожништво** n. n. — atheism, impiety, irreligion
- безбожност** n. — godlessness, impiety, irreligion
- безбрачан** adj. — unmarried, unwedded, single
- безбрачност** n. f. — celibacy, single life; **завет безбрачности (девствености)** — vow of chastity; **обавезати се на безбрачност** — celibate
- безбрижан** adj. — careless, care-free, untroubled
- безбрижност** n. f. — carelessness, unconcern
- безброј** n. m. — an infinite number, infinity
- безбројан** adj. — countless, numberless, innumerable, infinite
- безверје** cf. **неверништво**
- безвољан** adj. — weak-willed

- безвољност** n. f. — weak will
- безвремен** adj. — timeless, eternal, having neither beginning nor end, outside time
- безвременост** n. f. — timelessness, eternity
- безгласан** adj. — inaudible, voiceless, speechless
- безгласје** n. n. — loss of voice, voicelessness
- безграничан** adj. — infinite, boundless, endless, limitless, illimitable; cf. **бескрајан**
- безграничност** n. f. — infinity, boundlessness
- безгрешан** adj. — faultless, sinless, impeccable, imprecable; immaculate; **безгрешно зачеће (Пресвете Богородице)** (cath. eccl.) — immaculate conception
- безгрешност** n. f. — faultlessness, sinlessness, impeccability; innocence
- бездан** n. — the deep, abyss
- бездетан** adj. — childless, sterile
- бездетност** n. n. — childlessness, sterility
- безипостасни** adj. — without hypostasis
- безличан** adj. — impersonal, a-personal
- безметежан** adj. — tranquil, quiet, undisturbed
- безметежност** n. f. — tranquility, serenity, quietness; cf. **тишина**
- безмолвије** n. n. — hesychasm, inner stillness, silence; cf. **исихија, молчаније, тиховање**
- безмолвник** n. f. — silent, speechless, mute person; cf. **молчалник, тиховатељ**
- безмолствовати** cf. **тиховати**
- безнадежан** adj. — hopeless, desperate, beyond hope
- безнадежност** n. f. — hopelessness, despair
- безобразан** adj. — impudent, insolent, impertinent
- безобразност** n. f. — impudence, insolence, impertinence
- безуман** adj. — insane, mad, senseless
- безумље** n. n. — insanity, madness
- безумник** n. m. — insensate man, madman; lunatic
- бенедиктинац** n. m. — Benedictine, Black monk
- бес** n. m. — anger, ire, wrath; cf. **гнев**
- беседа** n. f. — sermon; conversation, talk, dialogue
- беседити** v. — sermonize; discourse, hold intercourse

- бесемен** adj. — seedless, immaculate
бесквасан хлеб n. m. — azyme, unleavened bread, Passover bread
бесконачан adj. — endless, infinite, eternal
бесконачност n. f. — infinity, endlessness, eternity
бескрај n. m. — immensity, infinity
бескрајан adj. — immense, infinite
бескрупулозан adj. — dishonest, unscrupulous
бескрупулозност n. f. — dishonesty, unscrupulousness
бесловестан adj. — unreasonable
бесмртан adj. — everlasting, immortal, undying, unfading
бесмртност n. f. — immortality, eternal life, deathlessness
беснети v. — rage, rave, be furious
бесплодан adj. — unfruitful, barren; **бесплодна смоква** — barren fig-tree
бесплодност n. m. — unfruitfulness, barrenness, sterility
беспочетан adj. — eternal, (who is) everlasting; having no beginning
бесребреник n. m. — anargyros, disinterested, unselfish person
бестелесан adj. — bodiless; incorporeal, immaterial, spiritual; **бестелесне силе** — Angelic hosts, angelic powers, spiritual powers
бестелесност n. f. — immateriality, incorporeality, spirituality
бестидан adj. — shameless, barefaced, impudent
бестидност n. f. — shamelessness, impudence
бестрасан adj. — dispassionate, passionless, impassible
бестрашће n. n. — apathy; dispassion, impassivity, impassibility
бешчашће n. n. — disgrace, dishonour, defamation, infamy
Библија n. f. — Bible
библијски adj. — biblical
бискуп n. m. — prelate, bishop; **титулари бискуп** — vicar-apostolic
бити v. — be, exist, happen, take place
битије cf. биће
биће, битије n. n. — being; entity; existence; substance; consistence
благ adj. — good, gentle, gracious
благо n. n. — treasure; **земаљска блага** — good things (blessings) of the earth; **небеска блага** — heavenly bounties; **мирна и премирна блага** — good things of this world and superworld
благоверан adj. — pious, devout

- благовест**, блага вест n. n. — good news, gospel, evangelical doctrine;
Благовести n. pl. — Lady Day, the Annunciation of the Mother of God
- благовеститељ** n. m. — herald of good tiding; angel
- благовестити** v. — preach the Gospel; announce
- благовештенски** adj. — related to the Annunciation
- благовештење** n. n. — announcement of good news, (feast) the Annunciation, the Lady-Day
- благовољење** n. n. — good will; condescension, benevolence, favour
cf. **снисхођење**
- благодаран** adj. — thankful, grateful
- благодарeње** n. n. — Thanksgiving Service; thanksgiving
- благодарити** v. — give thanks, thank
- благодарност** n. f. — thankfulness, gratitude
- благодат** n. f. — blessing, grace, benevolence; **божанска благодат** — Divine Grace, Divine Providence
- благодатан** adj. — charismatic; beneficial, blessed, full of grace, abundant; **благодатни дар** — charisma
- благонизволети** v. — condescend, deign, vouchsafe
- благонаклон** adj. — benevolent, well-disposed
- благонпријатан** adj. — good, favourable, acceptable, propitious
- благоразуман** adj. — wise, reasonable, prudent, cautious
- благорастворење** n. n. — salubrity, mildness; **благорастворење ваздуха** — healthful (seasons) weather
- благородан** adj. — noble
- благородност** n. f. — nobleness, nobility
- благосиљање** n. n. — blessing, thanksgiving
- благосиљати** v. — bless; praise
- благослов** n. m. — benediction, blessing; **примити благослов свештеника** — receive the blessing of a priest
- благословено** adv. — with benediction
- благословити** v. — bless, give a blessing; consecrate (a church); hallow (bread); **бити благословен** — be blessed, receive a blessing
- благост** n. f. — goodness, great goodness, grace, graciousness; mercy, clemency
- благостање** n. n. — prosperity, thriving for peace; **живети у благостању** — prosper, flourish
- благотворан** adj. — beneficial, salutary

- благоугађање** n. n. — condescension, desire
- благоугодан** adj. — acceptable (unto) somebody; all pleasing, desirable, agreeable
- благочестив** adj. — devout, pious, upright; venerable
- благочешће** n. n. — devoutness, devotion, goodness, piety
- блажен** adj. — beatific(al); blessed, blissful
- блаженство** n. n. — beatitude, beatification; blessedness; felicity, happiness
- ближњи** n. m. — fellow human, neighbor, fellow-creature, fellow-man; friend
- блистање** n. n. — light, radiance, shine
- блистати** v. — shine, radiate
- блуд** n. m. — fornication, lewdness, lechery, unchastity; **демон блуда** — demon of unchastity
- блудан** adj. — dissolute, lascivious, lecherous, prodigal, unchaste; **блудне помисли** — lascivious thoughts; **блудни син** — the prodigal son; **блудница** — sinning woman, fornicatress
- блудити** v. — wander
- блудничење** n. n. — adultery, fornication
- блудничити** v. — commit adultery, fornicate
- Бог** n. m. — God, the Deity, Divinity, Infinite, Supreme (Being); **оваплоћени Бог** — God-incarnate; **слава Богу** — God be praised; **Боже, сачувај** — God forbid!; **Бог Отац** — God the Father
- богат** adj. — abundant, bountiful; rich, wealthy
- богатство** n. n. — abundance, wealth
- богиња** n. f. — goddess
- богоблагодатан** adj. — rich in the blessings of Heaven
- богобојажљив** adj. — god-fearing, pious, religious
- богобојажљивост** n. n. — fear of God, piety, religiousness
- богоборац** n. m. — impious person; theomachist
- богоборачки** adj. — striving against God, impious
- богоборство** n. n. — theomachism
- боговидац** n. m. — one who knows God
- боговиђење** n. n. — knowledge of God; divine vision, vision of God
- богозвање** n. n. — Divine Calling
- богојављенски** adj. — related to the Epiphany

Богојављење n. n. — the Epiphany (Theophany), the Baptism of Christ in the Jordan; the revelation of God; the manifestation of Our Lord; the Twelfth-day; **бденије уочи Богојављења** — the Twelfth-night

богољубив adj. — God-loving

богољубивост n. f. — love of God

Богомати n. f. — Mother of God, our Lady

богомдан adj. — heaven-sent, heaven-born

богомисаоност n. f. — theological meditation, contemplation of God

богомолња n. f. — house of prayer

богомолџац n. m. — one who likes to pray; pilgrim

богомолџачки adj. — devout, pious, religious; **богомолџачки покрет** — Christian Prayer Movement

богомолство n. n. — pilgrimage

богомрзац n. m. — hater of God

богомудар adj. — godly wise

богомудрост n. f. — wisdom of God, godly wisdom

богонадахнут adj. — divinely inspired, charismatic

богонадахнутост n. f. — inspiration from God

богоневеста n. f. — Virgin devoted to God (to the service of God)

богносац n. m. — one who bears God (in his heart); St. Ignatios of Antioch

богносни adj. — God-bearing

богообразан adj. — god-like, deiform; divine; noble

Богоотац n. m. — Father of God, ancestor of God; **богооци** — ancestors of God

богопознање n. n. — divine knowledge, knowledge of God

богопомазан adj. — the Anointed One, the Lord's Anointed

богопоштовање n. n. — adoration, devotion; veneration, worship; cult

богопоштујући adj. — worshiping

богопримац n. m. — God-receiver; St. Simeon, the receiver of God

Богородица n. f. — Theotokos, Mother of God; our Lady; the Virgin; the Virgin Mary

Богородичен (химна) n. f. — hymn to the Birth-Giver of God

богослов n. m. — theologian; Bachelor of Divinity

- богословија** n. f. — (theological) seminary
богословље n. n. — theology; divinity; **основно богословље** — Fundamental Theology; **догматско богословље** — Dogmatic Theology; **упоредно богословље** — Comparative Theology; **морално богословље** — Moral Theology
богословски adj. — theological; divine
богословствовати v. — theologize
богослужбени adj. — of divine service
богослужење n. n. — divine service, service of worship, divine worship, worshipping of God, church/public worship; **вршење богослужења (чинодејствовање)** — ministering
боготражитељ n. m. — god seeker
богоубиство n. n. — deicide
богоубица n. m. f. — deicide
богоугодан adj. — agreeable to God; well-pleasing; **богоугодно дело** — pious deed, alms-deed
богоугодник n. m. — pious person; saint
богохулан adj. — blasphemous, sacrilegious
богохулити v. — blaspheme, curse, swear
богохулник n. m. — blasphemer
богохуљење n. n. — blasphemy, cursing, sacrilege; profanity
богоцентричан adj. — theocentric, God-centered
богочовек n. m. — Theandros, Theanthropos; God-Man; embodying deity in human form
богочовечански adj. — theandric, divine-human (at once human and divine)
богумил n. m. — Bogomil
бодрење n. n. — exhortation, encouragement, incitement
бодрити v. — exhort, encourage, incite, inspirit
божански adj. — godlike, divine
божанствен adj. — divine, of God
божанственост n. f. — divinity, divine nature, heavenlikeness
божанство n. n. — God, deity, divinity
Божији adj. — God's, of God, divine; **прст Божији** — Divine Fate; **Божија правда** — the justice (decree) of heaven; **десница Божија** — the arm of God; **милошћу Божијом** — by the grace of God; **с Божијом помоћи** — God willing, with God's help; **са страхом**

- Божијим** — in the fear of God; **Божији суд** — ordeal; **Божија воља** — God's will
- Божић** n. m. — Christmas
- бол** n. m. — affliction; pain; ailment
- болест** n. f. — illness, disease
- болестан** adj. — ill, diseased, sick
- борба** n. f. — struggle, fight
- брак** n. m. — marriage, matrimony; **грађански брак** — civil marriage; **тајни брак** — secret, clandestine marriage; **брак са припадником друге вероисповести** — intermarriage; **склапање брака** — ratification of marriage; **склопити брак** — contract matrimony (with)
- бранитељ** n. m. — defender, protector
- бранити** v. — defend, protect, stand up for
- братија** n. pl. — brethren; brotherhood, fraternity; **манастирска братија** — monastic, cloistral fraternity
- братољубив** adj. — loving his brother, his neighbour
- братољубље** n. n. — brotherly love
- братоубиствени** adj. — fratricidal
- братоубиство** n. n. — fratricide
- братоубица** n. m. — fratricide
- братство** n. pl. — fraternity, brotherhood; **религиозно братство** — religious fraternity
- брачан** adj. — conjugal, nuptial, matrimonial, spousal; **брачне везе** — the bonds of matrimony, nuptial bonds; **брачни савез** — marriage alliance, union; **брачни уговор** — marriage contract; **брачна ложница** — bride-bed, nuptial bed
- брига** n. f. — care, concern; carefulness
- брижан** adj. — careful, caring
- брижљив** adj. — careful, assiduous, zealous
- брижљивост** n. f. — care, carefulness, assiduity, zealousness
- бројанице** n. pl. — beads, chaplet
- Буда** n. m. — Buddha
- будан** adj. — vigilant, watchful, open-eyed
- будизам** n. m. — Buddhism
- будиста** n. m. — Buddhist
- будистички** adj. — Buddhistic
- будност** n. f. — vigilance, watchfulness
- буђење** n. n. — awakening

В

- Ваведeње** n. n. — introduction, introducing, leading in; **Ваведeње Пресвете Богородице** — Presentation of the Holy Theotokos, the Entry of the Mother of God into the Temple
- ваведeњски** adj. — concerning the feast of the Presentation
- вaвeк** cf. **зaвeк**
- вaзнeсeње** n. n. — rising up, ascension; **Вaзнeсeње Господње** — the Ascension of Our Lord Jesus Christ, Holy Thursday; cf. **Спaсoвдaн**
- вaзнeти** v. — raise (up), lift (up); extol; praise, laud; **вaзнeти (ce)** — ascend, mount, rise, be raised; **вaзнeти ce нa нeбo** — ascend / be lifted up into Heaven; *Спaсийтeљ ce вaзнeo нa нeбo* — *Our Lord ascended into heaven*
- вaнбpaчaн** adj. — adulterine, out of wedlock
- вaпити** v. — cry out, clamour, exclaim
- вaсeљeнски** adj. — ecumenical; catholic, universal; **Вaсeљeнскa Црквa** — the Universal Church, the Catholic Church
- вaсeљeнствo** n. n. — universality
- Вaскрс** n. m. — Easter, Easter day
- вaскрсeње (вaскрснyћe)** n. n. — resurrection, rising from the dead
- вaскрснyти** v. — arise, rise again, resurrect, rise from the dead; revive, restore to life
- вaскрсњи** adj. — Lenten, Eeaster
- вaспoстaвити** v. — restore, renew; cf. **oбнoвити**
- вaспoстaвљaње** n. n. — restoration, renewal; **свeoпштe вaспoстaвљaње** — universal renewal, apocatastasis; cf. **oбнoвa**
- вeк** n. m. — century; age; **пpe свих вeкoвa** — before all ages (worlds); **дo кpaјa вeкa** — to the consummation of the world; **y вeкoвe вeкoвa** — for eternity, forever; **сaдa и увeк и y вeкoвe вeкoвa** — now and ever and unto ages of ages
- вeкoвaн** adj. — centuries old
- вeлeлeпaн** adj. — magnificent; splendid; pompous

- велики** adj. — great; grand; **велики вход** — Great Entrance; **Велики пост** — Great Lent; **велика седмица** — Passion Week; **Велики петак** — Good Friday; **Велики четвртак** — Thursday of Passion Week, Maundy Thursday; **Велика субота** — Holy Saturday
- великодостојник** n. m. — dignity; **црквени великодостојник** — prelate
- великомученик** adj. — Great Martyr
- великопосни** adj. — Lenten, of lent, quadragesimal
- величање** n. n. — exaltation, elevation; extolling; glorifying, dignifying
- величати** v. — glorify, magnify; extol; honour, praise; cf. **прослављати**
- венац** n. m. — crown, wreath; nimbus, aureole; **небески венац** — aureole (of a saint); **венац мучеништва** — martyr's crown; **тронув венац** — crown of thorns
- венчани** adj. — nuptial
- венчаница** n. f. — marriage certificate; wedding dress
- венчање** n. n. — the wedding ceremony; nuptials
- венчати** v. — marry, wed, join in marriage, give the nuptial benediction; **венчати се** — get married, marry, wed, receive the nuptial benediction
- вера** n. f. — faith, belief, religion; trust; **непоколебљива вера** — deep-seated faith; **православна вера** — the Orthodox faith; **вера наших отаца** — the faith of our fathers; **чврст у вери** — firm in faith; **правила вере** — principles of faith; **примити веру** — adopt a religion; **променити веру** — change religions; **Вера, Нада и Љубав** — Faith, Hope and Charity
- веран** adj. — faithful, fidel; loyal
- веридба** n. f. — betrothal, engagement
- верност** n. f. — faithfulness, loyalty, fidelity
- веровање** n. n. — belief, superstition; **незнабожачка веровања** — heathen beliefs; **народна веровања** — folklore
- веровати** v. — believe, trust; *Верујем у једнога Бога Оца* — *I believe in God the Father*
- вероисповедање** n. n. — confession, profession of faith, creed, religion; (religious) denomination
- вероисповедни** adj. — confessional

- вероисповест** n. f. — faith, confession; creed; denomination
вероломан adj. — perfidious, treacherous
вероломство n. n. — treachery, perfidy
веронаука n. f. — catechism, religious education; **веронаука за децу** — Sunday school
вероучење n. n. — dogma, religious doctrine
вероучитељ n. m. — religious teacher
верски adj. — religious; **верско опредељење** — dogmatic definition
верујући n. m. — believer
вести n. pl. — tidings
вечан adj. — eternal, imperishable; **вјечнаја памјат** — eternal memory; **спавати вечним сном** — sleep the eternal sleep
вечерња (вечерње) n. f. — vespers, vigilance, evening-service; **мало вечерње** — Small Vespers; **велико вечерње** — Great Vespers
вечит adj. — everlasting
вечитост n. f. — perpetuity
вечност n. f. — eternity
вештаствен adj. — material, substantial
вид n. m. — vision; sight
видљив adj. — visible, perceivable; evident, apparent; **видљиво пројављивање Божије силе** — evident manifestation of God's power
видљивост n. f. — visibility, visibleness, perceptibility; **видљивост Цркве** — visibility of the Church
виђење n. n. — vision, apparition; **небеско виђење** — heavenly vision
византијски adj. — Byzantine
викар n. m. — curate; vicar, suffragan
викарски adj. — vicarial
викарство n. n. — vicarship
вино n. n. — wine; **вино за причешће** — sacramental wine; **винопија** — wine-bibber
висина n. f. — height, loftiness
високопреосвећени adj. — Most Reverend, Most Eminent (title)
високопреосвештенство n. n. — Eminence
високопреподобни — Right Reverend
високопреподопство n. n. — Right Reverence

- вишњи** adj. — from above, high, most high, who dwells on high
вишњи n. m. — heavenly Host; highest, supreme, the Most High, the Supreme Being
- Вјерују** n. n. — Credo (lat.), Creed
- владавина** n. f. — reign, power, dominion, sovereignty; empire
- владачки** adj. — imperial, ruling, reigning
- владање** n. n. — domination, government, lording
- владар** n. m. — Lord; cf. **Господ**
- владати** v. — dominate; lord; master; reign, rule, have power, be in authority; **владати собом** — control oneself, be self-controlled
- владика** n. m. — bishop; overseer; ruler, monarch, Lord, Master; **његова милост** — His Grace; **Ваше преосвештенство, Преосвешћени** — Your Excellence, Your Grace (обраћање)
- владичански** adj. — bishopric; **владичански двор** — Bishop's residence
- Владичица** n. f. — Sovereign Lady
- власт** n. f. — authority, ascendancy, empire, power; n. pl. authorities; **власти (ангелски чин)** — powers; **црквена власт** — churchdom
- властољубац** n. m. — ambitious person, power-seeker
- властољубив** adj. — aspirant, ambitious
- властољубље** n. n. — love of power, ambition
- вода** n. f. — water; **освећена вода** — holy water; **купељ** — baptismal water; **водоосвећење** — blessing (consecration) of water
- возвеличати** cf. **величати**
- возглавити** v. — take up unto Himself; recapitulate
- возглављење** n. n. — recapitulation; cf. **васпостављање**
- возглас** n. m. — exclamation; end of a prayer
- возгласити** v. — proclaim; pronounce in a loud voice; exclaim, declare, say, express oneself
- Воздвижење Часног крста** n. n. — the Elevation (Raising up) of the Honoured and Life-giving Cross, Holy Rood Day, Holy Cross Day
- воздух** n. m. — aer; large veil
- возљубити** v. — take a liking to, cherish, love
- возљубљен** adj. — beloved, dear, sweetheart
- воља** n. f. — will; **слободна воља** — free will, arbitrary will; **воља Божија** — the will of Heavens; **нека буде воља Твоја** — *Thy will*

be done; ѿтвориши вољу Твоју — do Thy will; препустити се во-
љи Божијој — let God's will be done

враг n. m. — devil

вражји adj. — devilish

врата n. pl. — gates, gates of Hades

врач n. m. — doctor, physician; witch doctor

врачати cf. **гатати**

вредност n. f. — value, worth

време n. n. — time, at all times

врлина n. f. — virtue, virtuousness; **библијске врлине (вера, нада, љубав)** — theological virtues (faith, hope and charity)

врхунити v. — culminate

врхунски adj. — supreme, ultimate

Вулгата n. (lat.) — Vulgate

вход n. m. — introit, entrance; **мали вход** — small introit, little entrance; **велики вход** — great introit (entrance)

Г

- гатање** n. n. — telling fortunes, soothsaying
гатати v. — tell fortunes, soothsay
генеалог n. m. — genealogist
генеалогѝја n. f. — genealogy, pedigree
генеалошки adj. — genealogical
геноцид n. m. — genocide
глас n. m. — voice, sound, tune; **глас Божији** — the voice of God;
глас народа — the voice of the people
гнев n. m. — anger; wrath, ire, rage; **у нападу гнева** — in a fit of anger
гневан adj. — angry, irate, wrathful
гневити v. — make one angry, irritate, affront; **гневити се** — grow angry (with/at), fall/fly into a rage (at)
гневљив adj. — irascible, wrathful
гневљивост n. f. — irascibility, wrathfulness
гносеологија n. f. — gnosiology
гносеолошки adj. — gnosiological
гностици n. pl. — Gnostics
гностицизам n. m. — Gnosticism
гностички adj. — Gnostic
говор n. m. — discourse, speech, oration; address; **одржати говор** — deliver a speech; **поздравни говор** — salutary address
година n. f. — year; **Нова година** — New Year's (Day); **преступна година** — leap year; **суботња година (код Јевреја)** — sabbatical year
Голгота n. f. — Calvary, Golgotha
гонитељ n. m. — persecutor, pursuer, oppressor
гонити v. — persecute, pursue, oppress
гоњење n. n. — persecution, oppression, pursuit
горд adj. — proud, arrogant; dignified
гордељивац n. m. — proud/haughty man

- гордост** n. f. — pride; arrogance, haughtiness
- горњи** adj. — high, celestial, heavenly; **горње место** — archbishop's stall (behind the altar)
- Господ (Бог)** n. m. — Lord; Almighty; *Господ је с њобом* — *the Lord be with you*
- Господин** n. m. (cath. eccl.) — Lord
- Господњи** adj. — the Lord's, of God; **Молитва Господња** — the Lord's prayer
- господства** n. pl. — dominions (ангелски чин)
- Госпојина** n. f. — Our Lady; **Велика Госпојина** — the Dormition; **Мала Госпојина** — the Nativity of the Holy Theotokos
- град** n. m. — city, town; **град Давидов** — City of David; **град небески** — Celestial City; **град Господњи** — City of God
- грех** n. m. — sin; guilt; transgression, trespass; **свакодневни грех** — ordinary sin; **прародитељски грех** — original sin, the Fall (of the Man); **смртни грех** — deadly sin, capital sin; **седам смртних грехова** — seven capital/deadly sins; **нехотични грех** — involuntary sin; **телесни грех** — sin of the flesh; **тајни грех** — unacknowledged sin; **мисаони грех** — mental sin; **опростив грех** — venial sin; **починити грех** — commit a sin; **огрезнути у гресима** — wallow/stagnate in sin; **живети у греху** — walk after the flesh; **навести на грех** — lead into sin/temptation; **смртоносни грех** — mortal sin; **испаштати грехе** — expiate sins; **повод за грех** — occasion to sin; **опростај грехова** — remission of sins; **свалити своје грехе на другога** — lay one's sins at another person's threshold; **грех из немоћи** — sin because of infirmity; **утајен грех** — concealed sin; **неисповеђен грех** — unconfessed sin; **огрезнути у греху** — wallow in sin; **склоност греху** — inclination/disposition to sin
- грехован** adj. — sinful, liable to sin, transgressive; **грешна навика** — sinful habit; **грешне мисли** — sinful thoughts
- греховност** n. f. — sinfulness, peccability
- грехопад** n. n. — fall, falling into sin, transgression, the Fall (of Adam)
- грешан** adj. — sinful, ungodly; guilty; fallible, peccable; vile, wicked
- грешити** v. — fail; sin, commit a sin; trespass, transgress, offend; **огрешити се о заповести** — sin against the commandments of God

- грешка** n. f. — fault; transgression, offense; mistake
грешник n. m. — offender, sinner, transgressor; evil man
грешност n. f. — impiety, impurity, wickedness; fallibility, peccability; faultiness
гркокатолици n. pl. — Greek Catholics, Catholic of the Eastern Rite
гроб n. m. — coffin, sepulchre, tomb, grave; **Гроб Господњи** — Holy Sepulchre; **полагање у гроб** — the Deposition; **бити једном ногом у гробу** — have one foot in the grave
гробље n. n. — burial ground, cemetery, grave-ground
гробни adj. — sepulchral, of tomb
гробница n. f. — sepulchre, tomb; monument; sarcophagus; shrine, reliquary; crypt

Д

давалац n. m. — giver, donor; bestower; **давалац добара** — bestower of all good things

давање n. n. — donation, charity, dole, giving; gift, present

давати (дати) v. — give, grant; enable, allow; **давати милостињу** — give alms; **давати пример** — set a good example; **да да Бог** — God grant it

давнашњи adj. — that was/happened long ago, of past times

давни adj. — long past, remote, ancient, old, of past times; **од давнина** — long since, long ago

давнина n. f. — antiquity, remoteness, oldness

давно adv. — long ago, a long while ago, ages ago, at a time out of mind

далековидан cf. **прозорљив**

далековидост cf. **прозорљивост**

дан n. m. — day; **Шестоднев** — Hexameron; **празнични дан** — holiday; **рођендан** — birthday; **дан Страшног суда** — Doomsday, Judgment day; **Петровдан** — St. Peter's Day; **Ивањдан** — Midsummer Day, Baptist's Day; **Дан свих светих** — All-Hallows / All Saints Day

дар n. — gift, present; donation, concession; talent, ability, capacity, genius; **Божији дар** — charisma, gift of God; **дар с неба** — divine present, gift of God; **Свети дарови** — the holy sacrament

дарежљив adj. — liberal, generous

дарежљивост n. f. — liberality, generosity

даровати (подарити) v. — give, grant; bestow (on); present, make a present

даровит adj. — capable, talented; skillful

дародавац n. m. — donor, giver

дарохранилница n. f. — tabernacle, ostensory

- дарци n. pl. — the veils
двери n. pl. — door, entrance; **Двери** — Holy Doors
двиг n. m. — movement, leavening
двобрачан adj. — twice married
двобрачност n. n. — bigamy
дволичан adj. — double-faced, double-minded, double-dealing
дволичност n. f. — duplicity, double-dealing
двосмислен adj. — equivocal, double-meaning
двосмисленост n. f. — double-meaning, equivocality, ambiguity
девица, девојка n. f. — maid, maiden, girl, virgin
девичански adj. — virgin, virginal, maid's, maiden
девичанство n. n. — virginity, maidenhood, girlhood
девојаштво n. n. — maidenhood
девствен adj. — virginal
девственик n. m. — celibate; virgin man cf. безбрачан
девственица n. f. — virgin woman, virgin
девственост n. f. — celibacy, chastity
девствовање n. n. — keeping one's virginity
девствовати v. — keep one's virginity
деизам n. m. — deism
деиста n. m. — deist
деистички adj. — deistic
дејство n. n. — act, action, effect, operation; **дејство воље** — will-power action
дејствовати v. — act, operate, work, effect, produce an effect upon
Декалог n. m. (**Десет Божијих заповести**) — Decalogue
декрет n. m. — decretal, decree
дело n. n. — work, deed, business; act, action; **богоугодно дело** — alms-deed; **добро дело** — good deed, useful deed, charity; **Дела апостолска** — the Acts of the Apostles
демон n. m. — daemon, demon
демонски adj. — demoniac; raging, raving, frenzied
деноминација n. f. — denomination
дерзновен adj. — bold, risky; daring
дерзновеније n. n. — daring, boldness; **свето дерзновеније** — saintly daring
Десет Божијих заповести n. pl. — Ten Commandments

- десница** n. f. — the right hand; (pol.) the Right
десно adv. — on the right; **с десне стране Оца** — on the right hand of the Father
деспот n. m. — despot
деспотизам n. m. — despotism
деспотски adj. — despotic
детерминизам n. m. — determinism
децоубиство n. n. — infanticide
децоубица n. m. — an infanticide
диван adj. — wonderful
дијаспора n. f. — diaspor
дисентер n. m. — dissenter
дисертација n. f. — dissertation, thesis; **одбрана дисертације** — defense of a thesis; **бранити дисертацију** — maintain one's thesis
дискос n. m. — Paten
дисциплина n. f. — discipline
дисциплиновати v. — discipline
дјева, дева n. f. — virgin, maiden; **Дјева Марија** — Virgin Mary; **Приснодјева** — Ever-Virgin
добар adj. — good, gentle, kind; good-natured; happy; **добра воља** — pleasure; **добра дела** — good deeds; **добри људи** — kind-hearted people; **у добар час** — well and good; **добра воља** — good will; **добра душа** — benevolent person
добро n. n. — good, good thing; bounty, welfare, blessing; **материјална добра** — material comforts (consumer goods and food-stuffs); **творити добро** — do good; **платити добрим за зло** — return good for evil
добробит n. f. — benefit
добровољан adj. — voluntary, willing-hearted; spontaneous; **добровољни принос** — free-gift; **добровољно друштво** — voluntary society
добровољац n. m. — volunteer, voluntary
добровољност n. f. — voluntariness; spontaneity
добродетељан adj. — virtuous, doing good
добродушан adj. — benevolent, kindful, favorable, good-natured
добродушност n. f. — good principles, good behaviour, good nature
добропобедни adj. — right-victorious

- добросрдачан** adj. — kind-hearted, warm-hearted
добросрдачност n. n. — kind-heartedness, warm-heartedness, cordiality, goodness of heart
доброта n. f. — goodness, kindness; **злоупотребити нечију доброту** — abuse one's kindness
добротвор n. m. — protector, favourer, benefactor; philanthropist, well-wisher
добротворан adj. — benefactorable
Добротољубље n. n. — Philokalia; love of good
доброчинитељ n. m. — benefactor, sponsor, donor
доброчинство n. n. — beneficence, benefaction, good deed
догма n. f. — dogma, decree, doctrinal definition; **догме хришћанске Цркве** — beliefs of the Christian Church
догматизам n. m. — dogmatism
догматика n. f. — dogmatics
догматичар n. m. — dogmatist, expert in Church dogmas
догматски adj. — dogmatic(al)
договор n. m. — agreement; convention, pact, treaty; **постићи договор** — achieve / come to an agreement; **по обостраном договору** — by mutual agreement; **нарушити договор** — break a contract; **брачни договор (уговор)** — contract of wedding; **мирнодопски договор** — peace treaty
доксологија n. f. — doxology
доксолошки adj. — doxological
доктрина n. f. — doctrine, theory
долазак n. m. — advent; **Други Христов долазак** — the Second Coming, the Doomsday
доминиканац adj. — Dominican
доминикански n. — Dominican, black friar
домострој спасења n. m. — economy, dispensation, history of salvation
дополнитељни adj. — supplementary, additional; **дополнитељни требник** — supplementary service book
достојан adj. — deserving, deserving faith, worthy, meritorious; fitting
достојанство n. n. — dignity, merit, virtue, worth
достојно adv. — worthy, worthily, with dignity; **достојно је** — meet it is

дрво n. n. — tree; **дрво живота** — the tree of life; **дрво познања добра и зла** — the tree of the knowledge of good and evil; **дрво родослова** — genealogical tree

древан adj. — ancient, old, primitive, pristine

древност n. f. — antiquity, great age

држава n. f. — state, majesty, might, dominion; power

дубокомислен adj. — profound, of profound thought

дубокомисленост n. f. — profoundness of thought

дуг n. m. — debt; *ојпросији нам дугове наше* — *forgive us our trespasses*

дуготрпелив adj. — long-suffering, forbearing, with great patience

дуготрпеливост n. f. — patience; long-suffering, forbearance

дуготрпљење n. n. — perseverance

дужност n. f. — duty, obligation; **вршење дужности** — ministration (of a priest); **пастирске дужности** — vicarial duties

дух n. m. — spirit, ghost; breath; **Дух Свети** — Holy Spirit, Holy Ghost, the Comforter, Paraclete; **дух Божији** — the spirit of God; **нечист/зао дух** — evil spirit, evil angel; **дух таме** — spirit of darkness; **клонути духом** — lose heart; *блажени сиромашни духом* — *blessed are the poor in spirit*

духоборац n. m. — denier of the divinity of the Holy Ghost

духоборство n. n. — sect of the deniers of divinity of the Holy Ghost

духован adj. — spiritual; ecclesiastical; intellectual; **духовно звање/чин** — holy orders; **духовно лице** — an ecclesiastic; **духовни отац** — confessor; **духовно чело** — penitent; **духовна музика** — sacred music; **духовна борба** — spiritual combat, ecclesiastical field of battle; **духовно старешинство** — ecclesiastical rank; **духовни суд** — ecclesiastical court

Духови n. pl. — Pentecost, Trinity Sunday; (cath. eccl.) Whit Sunday; cf. **Тројица**

духовник n. m. — spiritual father, confessor; ecclesiastic, cleric, clergyman

духовност n. n. — spirituality

духовска седмица n. f. — Whitsuntide

духовски понедељак n. m. — Whit Monday

душа n. f. — soul, spirit; **предати душу у руке Божије** — resign one's soul into the hands of God; **молити се за покој душе** — pray for the repose of one's soul; **слава му** (покојнику) — God rest his soul; **предати Богу душу** — give up the ghost (die); **испустити душу** — give up one's spirit; **предати се душом и телом** — be heart and hand for; **огрешити душу** — commit an injustice; **отворити душу** — break one's soul; **праведна душа** — holy soul; **пресељење душа** — transmigration of souls

душеван adj. — soulful, cordial; sincere

душегубан adj. — soul-corrupting, soul-destroying

Ђ

ђаво n. m. — devil, the Tempter, the old Serpent, Satan; **ђаво и његови ближњи** — the devil and his angels; **продати душу ђаволу** — sign a contract with the devil

ђавоиман adj. — raging, raving, frenzied, demoniac

ђаволски adj. — devilish, diabolical; **ђаволски напад** — attack of devil; **ђаволски наговор** — diabolic suggestion

ђаволство n. n. — devilry, diabolicalness

ђакон n. m. — deacon, diacon; **преподобни оче** — Reverend Father (обраћање)

ђаконат n. f. — diaconate, diaconal ministry

ђаконик n. m. — diaconicon

ђакониса n. f. — deaconess

ђаконски adj. — diaconal

ђаконство n. n. — deaconry, deaconship; cf. **ђаконат**

Е

- Евангелистичка Црква** n. f. — Evangelical Church
евнух n. m. — eunuch, castrate
Евхаристија n. f. — The Eucharist, the Lord's supper
евхаристијски adj. — eucharistic
егзарх n. m. — Exarch
егзархат n. m. — exarchate
егзегеза n. f. — exegesis
егзегета n. m. — exegete
егзегетика n. f. — exegetics, exegeses
егзистенцијализам n. m. — existentialism
егоизам n. m. — egoism
егоист n. m. — egoist, a selfish person
егоистички adj. — egoistic(al), selfish
едикт n. m. — edict, decree
еклесијалан adj. — ecclesial
еклесиологија n. f. — ecclesiology
еклесиолошки adj. — ecclesiological
екс катедра adv. — ex cathedra, from the cathedra
екскомуникација n. f. — excommunication
екскомуницирати v. — excommunicate
екстаза (иступљење) n. f. — ecstasy, entrancement; **довести у екстазу** — throw/drive one into ecstasy
екстатичан adj. — ecstatic
екуменизам n. m. — Ecumenical movement, ecumenism; ecumenicity
екумениста n. m. — ecumenist
екуменистички adj. — ecumenical; **екуменистички покрет** — ecumenical movement
елемент n. m. — element

- елементаран** adj. — elementary
емпиријски adj. — experiential
енергија n. f. — energy; **божанске (Божије) енергије** — divine (God's) energies; **божанска суштина и енергије** — divine essence and energies
енциклика n. f. — encyclic
епарх n. m. — eparch
епархија n. f. — diocese, eparchy, bishopric; **епархија првојерарха** — archdiocese, arch-see
епархијски adj. — diocesan, eparchial
епиклеза n. f. — epiclesis
епиклетички adj. — epicletic
епископ n. m. — bishop, prelate; **викарни епископ** — assistant bishop; **бити хиротонисан за епископа** — receive Episcopal consecration; **Преоcвећени владико** — Right Reverend Father in God (title); **Ваше високопреосвештенство** — Your Grace (обраћање)
епископат n. m. — episcopacy
епископски adj. — bishop's, bishop, prelate
епископствовати v. — exercise the functions of a bishop/prelate
епистемологија n. f. — epistemology
епистемолошки adj. — epistemological
епистоларни adj. — epistolary; **епистоларни стил** — epistolary style
епитаф n. m. — epitaph
епитимија n. f. — epitimia
епифанија cf. **Богојављење**
епифанијски adj. — epiphanic
ерминевтика n. f. — hermeneutics
естетика n. f. — esthetics
естетски adj. — esthetic(al)
есхатологизовати v. — eschatologize
есхатологија n. f. — eschatology
есхатолошки adj. — eschatological
етички adj. — ethical, moral

Ж

- жалити** v. — grieve; (**против воље давати**) grudge; pity, have pity on, be sorry for, regret
- жалост** n. f. — affliction, distress, grief, sorrow, woe, pity
- жалостан** adj. — sad, sorrowful, woeful; poor, miserable, pitiful
- жалостив** adj. — compassionate
- жар** n. m. — zeal, ardour
- желети** v. — desire, want, wish; covet, long for, thirst for
- жеља** n. f. — desire, wish, will, prey; **пламена жеља** — ardent/vehement wish; **разумна жеља** — wise desire; **благочестива жеља** — pious desire; **нечиста жеља** — impure desire; **развратна жеља** — depraved desire; **жеља сатанска** — prey unto Satan's devices
- жена** n. f. — woman, wife, spouse; **добродетељна жена** — chaste wife; *благословена си међу женама* — *blessed are You among women*
- женидба** n. f. — marriage, match, wedding, wedlock
- женик** n. m. — bridegroom, betrothed
- женити** v. — marry, wed, wive; **женити се** — marry, get married, take a wife
- женски манастир** n. m. — nunnery
- жив** adj. — alive, living; animate; quick; **живи и мртви** — the quick and the dead
- живети** v. — live, lead a life, be alive; (**обитавати**) dwell, inhabit; **живети по заповестима** — live according to the commandments; **живети како Бог заповеда** — live as God pleases; **духовно живети** — walk after the spirit
- живоносан** adj. — life-giving, enlivening, vivifying
- живоносац** n. m. — life-bringing, who brings life
- живопис** n. m. — iconography
- живописац** n. m. — iconographer

- живот** n. m. — life; **живот вечни** — life everlasting; **духовни живот** — ecclesiastic life; **загробни живот**, **будући живот** — the life to come, futurity, after-life; **положити живот свој за** — give one's life for sb; **борити се на живот и смрт** — fight to the death
- животворан** adj. — life-giving, life-creating; vivific, vivifying
- животодаван** adj. — life-giving, reviving, vivifying; **животодавна сила** — life-giving force
- житејски** adj. — lay, carnal; earthly, worldly, of this world; **житејске бриге** — earthly cares; **житејска сујета** — worldly vanity; **житејске страсти** — worldly lusts
- житель** n. m. — inhabitant, resident, innate
- житије (светих)** n. n. — life, biography (of a saint), hagiographa; **житије Светих отаца** — lives of the Fathers, lives of the Saints
- жртва** n. f. — sacrifice, offering; **жртва паљеница** — burnt offering
- жртвени** adj. — sacrificial
- жртвеник** n. m. — altar
- жртвовање (жртвоприношење)** n. n. — offering, oblation, sacrifice, sacrificing, making sacrifice; **место жртвоприношења** — high-place
- жртвовати** v. — sacrifice, offer, immolate
- жупа** n. f. — zhupa, parish
- жупан** n. m. — zhupan, parish priest
- жупник** n. m. — parson, vicar
- жупништво** n. n. — vicarage

3

- заблуда** n. f. — mistake, delusion, error; **бити у заблуди** — be under a delusion; **навести на заблуду** — lead into delusion; **извести из заблуде** — lead out of delusion, open one's eyes
- заблудео** adj. — gone astray; **заблудела овца** — lost/stray sheep
- заборав** n. m. — forgetfulness; oblivion, neglect
- забораван** adj. — forgetful
- заборавност** n. f. — forgetfulness
- забрана** n. f. — prohibition, interdiction, canonical prohibition; interdict; cf. **интердикт**
- забранити** v. — forbid, interdict, prohibit
- завет** n. m. — covenant; testament; vow; **испунити завет** — keep one's vow; **Стари Завет** — the Old Testament; **Нови Завет** — the New Testament; **прекршити завет** — break a vow; **по завету** — votively
- заветан** adj. — votive; **заветна црква** — votive church
- заветовати (се)** v. — vow; take a vow of (poverty, chastity, obedience); take the veil
- завештање** n. n. — testament, will
- завештатељ** n. m. — testator, testatrix; deviser
- завештати** v. — endow; make one's will
- завидети** v. — begrudge; envy, be envious
- завидљив** adj. — envious, jealous, spiteful
- завидљивац** n. m. — envier, grudger
- завидљивост** n. f. — enviousness, envious character
- зависан** adj. — dependent; addicted; **зависан од дроге** — addicted to drugs
- зависност** n. f. — dependence; addiction; **болести зависности** — addictions
- завист** n. f. — envy; jealousy
- завршетак** n. m. — end, completion, termination

- завршити** v. — end, finish, complete, terminate; fulfill
- задржати** v. — restrain; repress; **задржати гнев** — bridle/contain one's anger
- задужбина** n. f. — (charitable) foundation, endowment (esp. church, monastery)
- задушнице** n. f. — Panakeheda, Memorial Service; requiem, mass for the dead, dead-office
- загробан** adj. — beyond the grave, after-life
- заједница** n. f. — community (of brethren, people), common life; communion; fellowship; **литургијска заједница** — public worship
- заједничар** n. m. — partaker, communicant
- заједничарење** n. n. — communion, fellowship
- заједнички** adj. — common, communal, corporate; **заједничка молитва** — communal worship
- заклетва** n. f. — oath, vow; **заклетва пред Библијом** — Bible oath; **кршење заклетве** — perjury, oath-breaking
- заклети се, заклињати се** v. — swear, vow, take an oath; **заклети се свим што је свето** — swear by all that is sacred; **заклети се Богом** — vow before (to) God, call upon God to witness; **заклети се на Библију** — swear on the Bible; **криво се заклети** — perjure
- заклињање** n. n. — vow, oath
- закон** n. m. — law; **прописивати, доносити законе** — legislate, enforce laws; **закон Божији** — religion; **закон Мојсијев** — Moses's dispensations
- законитост** n. f. — legality, lawfulness
- законодаван** adj. — legislative; **законодавни орган** — legislative power
- законодавац** n. m. — legislator, law-giver, law-maker
- законодавство** n. n. — legislation
- законски** adj. — legal, legitimate, lawful, right (heir); **законита деца** — children born in wedlock; **законски преступ** — transgression, infringement of the law
- залазак** n. m. — descending, setting, falling behind; **залазак сунца** — sunset
- залог** n. m. — pledge, token; **залог успеха** — pledge of success; **залог пријатељства** — token of friendship
- заменик** n. m. — vicar

- замонашити (се)** v. — become a monk, assume the religious habit, take vows (as a monk, a nun); take the veil; enter the monastic profession
- зао** adj. — evil, ill, ill-natured, ill-tempered, malicious, wicked; spiteful
- запад** n. m. — West, occident
- западни** adj. — western; **Западна Црква** — Roman Church, Western Church
- заповест** n. f. — commandment, order; behest, precept; **десет заповести** — the ten commandments; **заповести хришћанства** — Christian dispensations
- заручење** n. n. — betrothal
- заручити** v. — betroth, affiancance, engage; **заручити се** — be betrothed, engaged
- заслуга** n. f. — merit, deserve; credit
- заслужити** v. — merit, be worthy (of), deserve, put down to one's merit
- застрани** v. — go astray, turn aside, divert, debauch, follow ill course
- застрањење** n. n. — going astray, turning aside, diverting
- заступати** v. — protect, defend, take one's side, intercede on one's behalf
- заступник** n. m. — protector, defender, intercessor, interceder, paraclete; suppliant
- заступништво** n. n. — defence, intercession
- затворити** v. — lock, shut, close, put in reclusion/seclusion; **затворити се** — retire in seclusion
- затворник** n. m. — hermit, recluse, anchorite
- затворништво** n. n. — reclusion, solitary life (confinement), seclusion
- заточеник** n. m. — imprisoned/incarcerated person, prisoner
- заточеништво** n. n. — confinement, incarceration, imprisonment, seclusion
- заточити** v. — confine, incarcerate, imprison, cloister, shut up
- затруднети** v. — become pregnant
- заувек** adv. — forever, for life; eternally, everlastingly
- заупокојени** adj. — for the repose of one's soul; **заупокојена служба** — death funeral service, dead-office, requiem

- захвалан** adj. — grateful, thankful
захвалност n. f. — gratitude, thankfulness
зацарити v. — come to the throne; **зацарити се** — ascend the throne
зачети v. — conceive (a child), become pregnant; begin, commence, start smth; **зачети у греху** — conceive in sin
зачеће n. n. — conception, beginning, commencement; **бесемено зачеће** — immaculate conception, seedless conception; **непорочно зачеће** — viciousless conception, virgin birth
заштита n. f. — help, defense, protection
заштитити v. — help, protect, defend, stand by, stand up for
заштитник n. m. — defender, protector
звани adj. — called, summoned, invited; **многа је званих, али је мало изабраних** — *many are called but few are chosen*
звање n. n. — title, name, condition, state, rank; calling, invitation; **духовно звање** — ecclesiastical state/rank; **звање свештеника** — curacy; **лишити духовног звања** — disfrock; **живети по свом звању** — live according to one's station
звоно n. n. — bell, chime, carillon (for the church); **вечерње звоно** — vesper bell
звонар n. m. — bell-ringer
звоник n. f. — bell-tower, campanile
звонити v. — ring the bells; **звоњење звона** — peal
здање n. n. — construction, building; monastery building
земаљски adj. — terrestrial; earthly; temporal; **земаљски рај** — terrestrial paradise; **земаљска блага** — earthly blessings; **земаљска Црква** — Church on earth
земни adj. — earthy, earthly
земност n. f. — earthliness
зилот n. m. — over-zealous, hyper-devout person, zealot; wild fanatic, cruel person; bigot
зилотизам n. m. — zealotry, fanaticism
златоусти adj. — chrysostom, eloquent; **Јован Златоусти** — John Chrysostom, John the Golden Mouth
зло n. n. — evil, evil thing, evil-doing, wrong; **желети зло** — wish harm; **платити злим за добро** — return good with evil
злоба n. f. — malice, malevolence, malignancy, malignity, ill-will, rancour, spite, spitefulness, wickedness; **из злобе** — out of animosity

- злобан** adj. — malicious, rancorous, evil-minded; wicked
злобност n. f. — spiteful/malignant nature, maleficence
зловолја n. n. — ill-will, malevolence
злодело n. n. — villainy, misdeed; maleficence; crime
злонамеран adj. — ill-meaning, ill-minded, ill-intended, evil-disposed, malevolent
злонамерно adv. — with evil design; predisposed to doing evil
злонамерност n. f. — evil-mindedness, ill-will, malevolence
злопамтив adj. — resentful, grudgeful, rancorous, spiteful
злопамтивост n. f. — rancorous/spiteful character
злостављати v. — maltreat, mistreat, molest
злоупотреба n. f. — abuse, misuse, misusage
злоупотребити v. — abuse, misuse
злочинац n. m. — evil man/woman, evil-doer, villain; criminal
злочиначки adj. — wicked, villanous, evil
змија n. f. — adder, serpent, snake, viper
знак n. m. — sign, symbol, token; **свети знак, хијерограм** — hierogram
знамење n. n. — sign, symbol, token, phenomenon, apparition; **осенити се знамењем крста** — cross oneself; **знамење крста на небу** — apparition of the cross in Heaven
знање n. n. — knowledge, intelligence; information; science
знати v. — know, be familiar with, have knowledge of/about
зрачење n. n. (озареност) — radiation, irradiation
зрачити v. — irradiate; radiate

И

- Ивањдан** n. m. — the Nativity of St. John the Baptist, Baptist's Day; Midsummer Day
- игуман** n. m. — abbot, hegoumenos (gr.), Father superior; **високо-преподобни оче** — Very Reverend Father (обраћање)
- игуманија** n. f. — abbes, hegumenia, Mother Superior; prioress
- идеал** n. m. — ideal
- идеалан** adj. — ideal
- идеализам** n. m. — idealism
- идеализовати** v. — idealize
- идеалист** n. m. — idealist
- идеалистички** adj. — idealistic
- идентитет** n. m. — identity
- идеолог** n. m. — ideologist
- идеологија** n. f. — ideology
- идеолошки** adj. — ideological
- идол** n. m. — idol
- идолопоклоник** n. m. — idolater, worshipper of idols
- идолопоклонички** adj. — idolatrous, idolish, baalish
- идолопоклонство** n. n. — idolatry, idolism, service of idols, baalism
- изабраник** n. m. — the elected, chosen; **изабраник Божији** — God's elected, the elect
- избавитељ** n. m. — deliverer, redeemer, liberator
- избавитељни** adj. — delivering, liberating, redeeming
- избавити** v. — deliver, free, set free, release; redeem from
- избављење** n. f. — deliverance, release; redemption
- изволети** v. — deign, condescend, be pleased, vouchsafe; will, wish
- изгнанство** n. n. — exile, expulsion, banishment; **(из отаџбине)** expatriation; **живети у изгнанству** — live in exile
- изгнати** v. — exile, banish

- изгонити** v. — drive away, chase away; turn out
издаја n. f. — treachery, treason; perfidy; perjury
издајник n. m. — betrayer, traitor
издајнички adj. — traitorous, treacherous; perfidious
издати v. — betray, be disloyal/unfaithful to; forsake
издвојен adj. — secluded, separated; solitary
издвојити v. — seclude, separate; confine
излазак n. m. — exodus, the Exodus (the second book of the Pentateuch)
излив n. m. — outpouring, emanation; **изливање благодати** — outpouring of Grace
изливати v. — pour out, outpour; shed, vent; **излити гнев на** — vent one's anger at sb; **излити љубав** — breathe one's love; **изливати милост** — heap sb with favours
измирити v. — conciliate, reconcile; cf. **помирити**
измолити v. — obtain by prayers (entreaties)
изначални adj. — initial, primary
изневерити — betray; **изневерити нечија очекивања** — mock one's expectations; **изневерити поверење** — betray one's trust
изобилан adj. — abundant, bountiful
изобилувати v. — be rich in, abound in, be in great quantity
изобиље n. n. — abundance, prosperity, welfare, well-being
изображење n. n. — image, representation, picture, description
изобразити v. — represent, depict, describe, paint a saint image
изопачен adj. — corrupt, degenerate, depraved; perverse
изопаченост n. f. — corruption, depravation, depravity; perversion
изопачити се v. — corrupt, be corrupted, degenerate, deteriorate
изопштење n. n. — anathema; **потпуна забрана** — greater/major excommunication/anathema; **делимична забрана** — lesser/minor excommunication; cf. **одлучење**
изопштити v. — excommunicate, interdict, anathematize, curse by bell, book and candle; cf. **одлучити**
Израиљ n. m. — Israel
израиљски adj. — Israeli
Израиљци n. pl. — Israelites, circumcision
икона n. f. — icon, image of a Saint
иконизам n. m. — iconism

- иконоборац** n. m. — iconoclast, icon-smasher, image-breaker
иконоборачки adj. — iconoclastic; **иконоборачка јерес** — iconoclastic heresy
иконоборство (иконокластија) n. n. — iconoclasm, opposition to religious images
иконографија n. f. — iconography
иконографски adj. — iconographic
иконологија n. f. — iconology
иконолошки adj. — iconological
икономија n. f. — economy; cf. домострој
иконопис n. m. — icon-painting, church-painting
иконописац n. m. — iconographer, image-painter, icon-painter
иконостас n. m. — iconostasis, icon-screen
име n. n. — name; **име на рођењу** — Christian name; **дати име** — give a name; **у име кога, чега** — in the name of; **имендан** — saint's or name's day of a person
индивидуа n. f. — individual; a human being
индивидуализам n. m. — individualism, isolation
индивидуализација n. f. — individualization
индивидуализовати v. — individualize, isolate
индивидуалност n. f. — individuality
индулгенција n. f. — (cath. eccl.) indulgence, indult
иницијант (посвећеник) n. m. — initiate
иницијација (посвећивање) n. f. — initiation
иницирати (увести у) v. — initiate
инквизитор n. m. — inquisitor
инквизиторски adj. — inquisitorial, inquisitorial
инквизиција n. f. — (cath. eccl.) Inquisition (Holy Office)
иноверан adj. — dissenting; of a different religion
иноверац n. m. — dissident, dissenter; non-christian, heterodox, man/woman of a different religion
иноверје n. n. — dissidence; different religion
инок n. m. — monk
инокиња n. f. — nun
интердикт n. m. (cath. eccl.) — интердикт, забрана савршавања сваког богослужења у одређеној области
интерконфесионалан adj. — interdenominational, interconfessional

- ипођакон** n. m. — subdeacon
ипођаконство n. n. — subdeaconry, subdeaconship
ипостазирање n. n. — hypostatization
ипостазирати v. — hypostasize
ипостас n. m. — hypostasis (personal existence)
ипостасни adj. — hypostatic (personal)
ирмос n. m. — theme-song, the first verse of a hymn
исихазам n. m. — hesychasm (gr.)
исихаст n. m. — hesychast (gr.)
исихија n. (gr.) — inner stillness, silent prayer, silence
искварен adj. — corrupt, depraved
искварити v. — corrupt, deprave
искон n. m. — time immemorial; **од искона (од памтивека)** — from time immemorial, from eternity
искоренити, искорењивати v. — extirpate, root out, exterminate, eradicate (vices)
искорењење n. n. — extirpation, rooting out, eradication (of vices), extermination
искрен n. m. — sincere, single-minded, true-hearted
искреност n. f. — sincereness, sincerity, single-mindedness
искупитељ n. m. — the Redeemer, deliverer, liberator, (Christ) the Saviour
искупитељни adj. — expiatory; **искупитељна жртва** — trespass offering, sin-offering
искупити v. — atone for, expiate, ransom, pay for, redeem, redress; **искупити грех** — expiate one's sin; **искупити туђи грех** — redeem; *Христѝос је искујио род човечански* — *Christ has redeemed mankind*
искупљење n. n. — atonement, redemption; ransom, expiation
искупљив (грешник) adj. — redeemable sinner
искушавати v. — entice, induce, persuade, seduce, tempt; put to the test
искушеник n. m. — novice, lay-brother, lay-sister
искушење n. n. — temptation; ordeal; trial; **искушење противника** — temptation of the enemy; **навести на искушење** — lead into temptation
ислам n. m. — Islam
исламизам n. m. — Islamism

- исоп** n. m. — hyssop; **покропити исопом** — sprinkle with hyssop
испаштање n. n. — atonement; expiation; satisfaction
испаштати v. — atone for a sin; expiate
испит n. n. — trial, experience; **подвргнути кога испиту** — put to test, try
испитивање n. n. — research, investigation
испитивати v. — try, test, experience; search, investigate
исповед cf. **исповест**
исповедање n. n. — avowal, profession (of faith, rite, religion); confession; **срдачно исповедање** — heartfelt confession
исповедаоница n. f. — confessional
исповедати v. — avow, profess; confess, hear confessions, receive confession; **исповедати се** — confess (to a priest), confess (one's sins)
исповедни adj. — confessional, confessionary, of confession
исповедник n. m. — confessor; confessor of faith, shriver; penitent; **Свети Максим Исповедник** — St. Maximus the Confessor
исповест n. f. — confession; **света тајна исповести** — the Holy Confession, Repentance, Penitence; **ићи на исповест** — go to confession; **тајна исповест (свештенику на ухо)** — auricular confession
испосник n. m. — ascetic; anchorite
испосница n. f. — hermitage
испоснички adj. — ascetic, austere; hermitic
испостити се v. — be exhausted with fasting
исправан adj. — just, righteous, upright
исправитељ n. m. — repairer, reformer, restorer; corrector
исправљање n. n. — restoration; correction
исправљати v. — correct, restore, reform, repair; **исправљати се** — be formed (morally), be corrected, be restored, go the right way
исправност n. f. — righteousness, uprightness, integrity
испунити, испуњавати v. — fulfill, complete, accomplish, fill up with sth; **испунити обећање** — realize one's promise; **испунити дужност** — do one's duty; **испуњавати брачне дужности** — grant/fulfill the matrimonial duty; **испунити се, испуњавати се** — be full of sth; come true, be realized, accomplished (wishes, dreams); happen
испуњен adj. — made complete, fulfilled, realized

- испуњење** n. n. — fulfillment; consummation; accomplishing, filling up with smth
- истерати** v. — exorcise; **истеривање ђавола** — exorcism
- истина** n. f. — truth, truthfulness, genuineness, reality, verity; **истина откривена изабранима** — esoteric truth
- истинит** adj. — right, true, truthful; genuine, very; *Бога истинитијог од Бога истинитијог* — *the true God of the true God*
- истинитост** n. f. — truthfulness; genuineness
- исток** n. m. — Orient, East
- историја** n. f. — history; **библијска историја** — scripture history
- источни** adj. — east, easterly, oriental; **Источна Црква** — the Church of the east
- источник** n. m. — source, spring, fountain; **чудотворни источник** — holy well
- истрајан** adj. — persevering, persistent, tenacious
- истрајати** v. — persevere, persist, struggle
- иступљење** cf. **екстаза**
- исходити** v. — bring forth; emanate; proceed from, go forth, be issued
- исхођење (Духа Светог)** n. n. — procession of the Holy Spirit
- исцелитељ** n. m. — healer, curer, doctor
- исцелити** v. — heal, cure; **исцелити се** — recover, be healed, be cured
- исцељење** n. n. — cure, healing, treatment; recovery; faith-cure
- исцељујући** adj. — salutary, healthful

Ј

јавити (јављати) v. — make manifest, reveal; **јавити премудрост** — show wisdom; **јавити се** — reveal oneself, appear

јављање n. n. — appearance, apparition; **јављање Христа** — manifestation of Christ, Christophany; **јављање Бога човеку** — theophany

јаје n. n. — egg; **ускршње јаје** — Paschal egg, Easter egg (hard-boiled egg coloured in red)

Јахве n. m. — Yahweh (God)

јеванђелист n. m. — evangelist

јеванђелистар (књига Јеванђеља) n. m. — Evangelistary, gospel lectionary

јеванђелистички adj. — evangelic; (евангелистички) protestant

Јеванђеље n. n. — Gospel, Evangel; **Јеванђеље по Матеју** — the Evangel of St. Matthew; **Јеванђеље по Марку** — the Evangel of St. Mark; **Јеванђеље по Луки** — the Evangel of St. Luke; **Јеванђеље по Јовану** — the Evangel of St. John

јеванђеоски adj. — evangelical

Јеврејин n. m. — Hebrew man, Jew

Јеврејка n. f. — Hebrew woman, Jewess

јеврејски adj. — Hebrew, Hebraic, jewish

једини adj. — the only, only one, unique

јединородни adj. — only begotten, the only son

Јединорођени adj. — Only-begotten

јединствен adj. — unique, the only; singular

јединственост n. f. — uniqueness; singularity

јединство n. n. — unity, concord, union

једнобоштво n. n. — monotheism

једнобрачан adj. — monogamous, married once

једнобрачност n. n. — monogamy

- једногласан** adj. — unisonant, concordant; unanimous
једногласје n. n. — unison, concord; unanimity
једнодушан adj. — concordant, united, unanimous
једнодушје n. n. — harmony, unanimity
једнодушно adj. — with one accord
једнодушност n. f. — unanimity
једноженац n. m. — monogamist
једноженство n. m. — monogamy
једноначалије n. n. — monarchy, government unto one head
једнообразан adj. — uniform, unvaried
једнообразност n. n. — uniformity, equality; monotony
једносуштан adj. — homoousios, consubstantial; **једносушна (Тројица)** — one in Essence
једносушност n. f. — consubstantiality
језик n. m. — tongue, language; **древни језици** — ancient languages
јектенија n. f. — ectene, litany, liturgical prayer; **мала јектенија** — small litany; **сугуба јектенија** — litany of fervent supplication
јелеј n. m. — oil (olive oil); holy oil, chrism; unction
јелеосвећење n. n. — the anointing of the sick, unction with oil
јелепомазање n. n. — unction, extreme unction
Јелин n. m. — Greek
јелински adj. — Greek, Hellenistic
јерарх n. m. — hierarch; **Света три јерарха** — the Three Great Hierarchs
јерархија n. f. — hierarchy; cf. **свештеноначалство**
јерархијски adj. — hierarchical
јереј n. m. — priest; hiericus (gr.); **пречасни оче** — Reverend Father (обраћање)
јерејски adj. — priestly, priestlike
јерес n. f. — heresy, heterodoxy
јересијарх n. m. — heresiarch
јеретик n. m. — heretic; cf. **кривоверац**
јеретичан adj. — heretical
јерођакон n. m. — hierodeacon, regular deacon; **преподобни оче** — Reverend Father (обраћање)
јерођаконство n. n. — office of a regular deacon

- јеромонах** n. m. — hieromonk, regular monk; **преподобни оче** — Reverend Father (обраћање)
- јестество** n. n. — nature, substance
- Јеховини сведоци** — Jehovah's witnesses
- Јован Претеча** n. pr. — John the Forerunner
- јубилеј** n. m. — jubilee
- Јуда** n. pr. — Judas, (fig.) archtraitor
- јудаизам** n. m. — Judaism, Hebraism
- Јудеј** n. m. — Jew, Hebrew
- јудејски** adj. — Judaic, Hebraic
- јудејство** n. n. — Judaism, Hebraism, the Jews
- јуридички** adj. — juridical; legal
- јуродив** adj. — foolish, crazy, mad; **јуродиви** n. m. — Holy fool, God's fool, Fool for Christ
- јуродивост** n. f. — folly, craziness, mental alienation; folly for the sake of Christ
- јутрење** n. n. — Matins; orthros, early morning, church-service

К

- кабала** (heb.), n. f. — cabbala
кабалистички adj. — cab(b)alistic
кадионица n. f. — censer, incense-box; incense burner
кадити v. — cense; **кађење** — incensing, censuring
казна n. f. — punishment, penance; penalty; execution; **Божија казна** — chastisement from God; **10 казни египатских** — the 10 plagues of Egypt
казнити v. — punish, chastise, discipline
кајање n. n. — repentance, penitence; contrition
кајати се v. — repent, be penitent/contrite/remorseful; regret; **кајати се због греха** — confess one's sins
калвинизам n. m. — Calvinism
калвинисти n. pl. — Calvinists
калвинистички adj. — Calvinistic(-al)
календар n. m. — calendar; **јулијански календар** — Julian calendar; **григоријански календар** — Gregorian calendar
калуђер n. m. — monk; friar cf. **монах**
калуђерица n. f. — nun; cf. **монахиња**
камен n. m. — stone; **угаони камен** — foundation-stone, key-stone; **надгробни камен** — grave-stone; **камен спотицања** — stumbling-block, rock of offence; **драги камен** — precious stone
камилавка n. f. — calotte (of a priest)
кандило n. n. — icon lamp, icon candle
канон n. m. — canon; **канон Светог Писма** — Canon of Scripture
канонизација n. f. — canonization
канонизовати v. — canonize
каноник n. m. — canon
каноничност n. f. — canonicity
канонски adj. — canonic(-al); **канонско право** — Canon law

- капела** n. f. — chapel; **капела, параклис Пресвете Богородице** — Lady-chapel
- капелан** n. m. — chaplain
- капеланство** n. n. — chaplainry, chaplainship
- капуцин** n. m. — capuchin friar
- карактер** n. m. — character
- карактерисати, карактеризовати** v. — characterize, describe, illustrate
- карактеристичан** adj. — characteristic of
- карање** n. n. — penalty, punishment, chastisement; cf. **прекор**
- карати** v. — punish, chastise, inflict penalty
cf. прекоревати
- кардинал (римски)** n. m. — cardinal (cath. eccl.)
- кардиналски** adj. — cardinal, cardinal's
- кардиналство** n. n. — cardinalship
- кармелит** n. m. — Carmelite
- картузијанац** n. m. — carthusian; **картузијански манастир** — charterhouse
- катавасија** n. f. — katabasia (canticles sung by two choirs)
- катафатички** adj. — cataphatic
- катедра** n. f. — cathedra, pulpit, chair, tribune; department (of an institute etc.)
- катедрала** adj. — cathedral church (temple)
- катихеза** n. f. — catechesis
- катихетски** adj. — catechetical
- катихизис** n. m. — catechism
- катихумен** n. m. — catechumen
- католик** n. m. — catholic man/woman
- католичански** adj. — catholic, universal; cf. **васељенски**
- католичанство** n. n. — catholicity
- католички** adj. — catholic
- квекер** n. m. — Quaker
- келија** n. f. — cell, kellia; **келија затворника** — reclusory
- кеноза (унижење, испражњење Вечног Логоса од божанске славе у очовечењу)** n. f. — kenosis, self-humiliation, self-emptying
- кимвал** n. m. — cymbal, kettledrum
- киновијски** adj. — coenobitic

- кинонија (заједница)** n. f. — koinonia
клањање n. n. — genuflection, bow
клањати (се) v. — bow down to, make a bow to
клевета n. f. — calumny, defamation, slander
клеветање n. n. — slander, calumniation, defamation
клеветати v. — calumniate, defame, slander
клеветник n. m. — calumniator, slanderer, traducer
клеветнички adj. — calumnious, slanderous
клетва n. f. — curse, imprecation, malediction; evil eye; **црквена клетва** — anathema, excommunication
клети v. — curse, imprecate; (**заклети се**) — swear, vow, take an oath; **заклети се Богом** — vow before (to) God, call upon God as a witness; **заклети се пред Библијом** — swear on the Bible
клучање n. n. — kneeling, genuflection
клир, клер n. m. — clergy, church clerics, lower clergy
клирик n. m. — clergyman, ecclesiastic
клирикалан adj. — clerical
клирикализам n. m. — clericalism
клобук n. m. — cowl, hood
кнегиња n. f. — princess
кнежевина n. f. — reign, principedom
кнез n. m. — prince
књига n. f. — book; **свете књиге** — Sacred tomes; **књига живота** — book of life; **Књига изласка** — Exodus; **Књига судија** — Judges; **манастирска књига, запис** — chartulary; **црквена матична књига** — parish register, church-book; **књига са седам печата** — the book sealed with seven seals (sth completely unknown, of which one has no idea)
ковчег n. m. — ark, chest, shrine; **Нојев ковчег** — Noah's ark; **ковчег завета Господњег** — the ark of the Covenant, the holy ark, the ark of the Lord
колебање n. n. — hesitation; doubt
колебати се v. — hesitate; be doubtful
колено n. n. — knee; generation, tribe; **пасти на колена пред** — throw oneself at the feet of; **сродство по трећем колону** — relation three times removed
колесница n. f. — chariot

- компетенција** n. f. — competence; **није у мојој компетенцији** — that's beyond my domain, it is out of my sphere / beyond my scope of competence; **административна компетенција** — administrative competence; **судска компетенција** — judicial competence; **законодавна компетенција** — legislative competence; **лична компетенција** — personal competence
- коначан** adj. — conclusive, final, ultimate
- коначност** n. f. — finiteness
- конгрегација** n. f. — congregation; **Римска конгрегација** — Roman congregation; **заједница (конгрегација) Источних Црква** — congregation of Eastern Church
- конгрегационалисти** n. pl. — Congregationalists
- кондак** n. m. — kontakion
- конзисториј** (административно-судски орган, црквени суд) n. m. — consistory
- конкордат** n. m. — concordat
- конкретан** n. m. — concrete, specific
- конкретизација** n. f. — concrete definition
- конкретизовати** v. — define concretely
- конкретно** adv. — specifically
- конкретност** n. f. — specificity
- Константинопољ** n. m. — Constantinople; **Цариградска васељенска патријаршија** — Ecumenical Patriarchate of Constantinople
- контрареформација** n. f. — Counter-reformation
- конфесија (вероисповедање)** n. f. — confession/profession of faith, rite, religion; denomination
- конфесионалан** adj. — confessional, denominational
- конфесионализам** n. m. — confessionalism
- конфирмација** (света тајна миропомазања), **потврда** n. f. — confirmation
- конфучијанство** (relig.) n. n. — confucianism
- Копти** n. pl. — Copts
- корист** cf. **користољубље**
- користољубац** n. m. — profit-seeker, mercenary-minded person
- користољубив** adj. — self-interested, mercenary-minded
- користољубље** n. n. — self-interest, mercenariness, greed

- коронација** n. f. — coronation, crowning
космологија n. f. — cosmology
космолошки adj. — cosmological
крај n. m. — end, finish, finish, final judgment; **крај света** — doomsday; **приближавати се крају** — draw to a close; **до краја века** — until the end of the world, till doomsday
крајњи adj. — utmost; utter; ultimate
крематоријум n. m. — crematorium, crematory
кремација n. f. — cremation
кремирати v. — cremate
крепак adj. — strong, durable, steady; **крепак у вери** — strong in faith
крепост n. f. — strength
кривац n. m. — culprit, offender, wrongdoer, guilty party
кривити v. — accuse of, blame, charge with, lay the blame (on)
кривица n. f. — guilt, fault, blame; offense; culpability, guiltiness;
искупити кривицу — redeem oneself
кривоверје n. n. — heresy, heterodoxy, unorthodoxy
кривоверство n. n. — misbelief, false opinion, wrong belief
кривоклетник n. m. — perjurer, perjured, forsworn, perjurious
крипта n. f. — crypt
кротак adj. — mild, meek, gentle; forbearing
кротост n. f. — mildness, meekness, gentleness
крст n. m. — cross; **слободан крст** (archit.) — a free cross
крстионица n. f. — baptistery; baptismal font
крститељ n. m. — baptist; **Свети Јован Крститељ** — John the Baptist
крстити v. — baptize, christen; **(пре)крстити се** — be baptized, christened; cross oneself, make the sign of the cross
Крстовдан n. m. — Holy Cross Day; cf. **Воздвижење**
крстоносац n. m. — crusader
круна n. f. — crown, attribute of monarch
крштени adj. — baptismal; **крштено име** — baptismal name; n. m. — godchild, Chrisom
крштеница n. f. — baptismal certificate; birth-certificate
крштење n. n. — Baptism; christening
ксенофобија n. f. — xenophobia
ктитор n. m. — ktetor, donator
кудити v. — rebuke, censure, condemn

- култ** n. m. — cult, worship, rite
култура n. f. — culture, politeness; manners
културан adj. — cultural, polite
кум (на крштењу) n. m. — godfather; **кума** n. f. — godmother
кумир n. m. — idol, fetish, fetich
кумче n. n. — godson (мушко); goddaughter (женско)
купељ n. f. — font, basin, baptistery, laver
купола n. m. — cupola, dome
Куран n. m. — Koran
курија (сарадници папе или епископа у Римској Цркви) n. f. — Curia
кушати v. — entice, induce, tempt; (**окусити**) taste, relish, enjoy; cf. **окусити**
кушач n. m. — tempter, seducer
кушња n. f. — probation; ordeal

Л

- лагати** v. — lie, utter a falsehood
лаж n. f. — lie, falsehood, untruth
лажан adj. — false, untrue; **лажни пророк** — false prophet; **лажни сведок** — false witness, perjurer; **лажно учење** — false teaching
лажљив adj. — insidious, perfidious, sly
лажљивост n. f. — insidiousness, perfidy, falsity
Лазарица (Лазарева субота) n. f. — feast of St. Lazarus
лаик n. m. — layman
лаици n. pl. — laity
лаички adj. — lay
лековит adj. — healing, salutary
лењ adj. — lazy, idle, indolent
лењост n. f. — laziness, idleness, indolence
леп adj. — beautiful, decorous, elegant
лепота n. f. — beauty, elegance, magnificence
лепта n. f. — mite, bit; **принети своју лепту** — do one's bit/sacrifice
лествица n. f. — vision, apparition, stairway; **Свети Јован Лествичник** — St. John the Ladder
лето n. n. — summer, hot season; **лета** n. pl. — years, age
летопис n. m. — chronicle, annals
летописац n. m. — chronicler, annalist
лечити v. — heal, cure; cf. **исцелити**
лик n. m. — icon, image; **ликови (светитеља)** — multitude, church chorus; **лик на икони** — image (of a saint)
ликовање n. n. — rejoicing, exultation, triumph
ликовати v. — jubilate; rejoice, exult, triumph
ликујући adj. — jubilant
лира n. f. — lyre
литература n. f. — literature; **богословска литература** — theological literature

лѣтѣ n. f. — procession

Лѣтурѣѣ n. f. — liturgy, divine service; **Света лѣтурѣѣ** — divine liturgy; **Лѣтурѣѣ пређеосвећених дарова** — the liturgy of the presanctified

лѣтурѣѣски adj. — liturgical

лѣтурѣѣка n. f. — liturgics, liturgiology

лице n. n. — person; face, countenance; image

лицемер n. m. — hypocrite, Holy Willie; pretender

лицемерје n. n. — hypocrisy

личан adj. — personal, own; individual

личина n. f. — mask

личносан adj. — personal

личност n. f. — person; personal identity, personality; personhood

логика n. f. — logic(s)

логички adj. — logical, rational

логос n. m. — logos (gr.), word, reason

лукав adj. — cunning, sly; crafty, artful, wily, evil, deceitful

лукавост n. f. — cunningness, craftiness, wiliness

лукавство n. n. — slyness, archness, craft, craftiness, wile

лутеран n. m. — Lutheran, evangelist

лутерански adj. — Lutheran

Љ

- љубав** n. f. — love, loving-kindness; passion, affection; devotion; grace, good-will; (**према ближњем**) charity, Christian love; **братска љубав** — brotherly love; **љубав према ближњем** — love for one's neighbour; **трпеза љубави** — agape meal
- љубазан** adj. — kind, gentle, good-tempered
- љубазност** n. f. — kindness, gentleness, good temper; condescension
- љубити** v. — love, like, be fond of, cherish, belove; worship
- љубљен** adj. — loved, beloved
- љубомора** n. f. — jealousy, envy
- љубоморан** adj. — jealous, envious

М

- маг** n. m. — magician
магија n. f. — magic; **књига о магији** — the book of magic
магистар n. m. — Master's degree holder; магистар теологије — master of Theology; **магистар канонског права** — master of Canon law
Мадона n. f. — Madonna; image of the Virgin; **Сикстинска Мадона** — image of the Sistine Virgin
Мајка Божија n. f. — Mother of God
маловеран adj. — one of little faith
малодушан adj. — faint-hearted
малодушност n. n. — faint-heartedness
манастир n. m. — monastery, cloister; convent; priory; **женски манастир** — nunnery, community of nuns; **мушки манастир** — friary; **активан манастир** — ruling monastery
манастирски adj. — monastic; **манастирски конак** — monastic residence; **манастирска црква** — Minster, catholicon
мандија n. f. — mandyas; rason
манихејац n. m. — Manichean
манихејизам n. m. — Manicheism
манихејски adj. — Manichean
мантија n. f. — soutane, cassock
манускрипт n. m. — manuscript
мартирџум, мартирион n. m. — martyrrium (a shrine or church built in the memory of a martyr)
мартирологион n. m. — martyrology
маска n. f. — mask
масон n. m. — mason, freemason
масонски adj. — Masonic
масонство n. n. — masonship, freemasonry
материјалан adj. — material, corporeal, physical; financial

- материјалист** n. m. — materialist
материјалистички adj. — materialist, earthly
материјалност n. f. — materiality
матерински adj. — maternal
матероубиство n. n. — matricide
мати n. f. — mother; **Мати Божија** — Mother of God
медитација n. f. — meditation, deep thinking
међуцрквен adj. — para-church, inter-church
мелодичан adj. — harmonic, soft-voiced, melodious
мелодичност n. f. — harmony, fine voice
Месија n. m. — Messiah
месијанизам n. m. — Messianism
месопусна недеља n. f. — Meat fare Sunday
метанисање n. n. — prostration
метанисати v. — bow; prostrate; to humble oneself
методизам n. m. — Methodism
методист n. m. — Methodist
методистички adj. — Methodist
милозвучан adj. — nicely harmonic
милозвучност n. f. — nice harmony
милосрдан adj. — charitable, merciful; gracious, pitiful; **милосрдна установа** — charitable institution
милосрђе n. n. — good work, works of charity, benefaction; compassion, mercy, pity; **показивати милосрђе** — administer charity
милост n. f. — grace, mercy, clemency; loving-kindness
милостив adj. — compassionately-loving; gracious, merciful; *блажени милостиви* — *blessed are the merciful*
милостиња n. f. — alms, almsgiving, charity; boon, benefaction, gift, donation; **давати милостињу** — give alms
минеј n. m. — Menaion (gr.); **општи минеј** — General Menaion; **месечни (прости) минеј** — Monthly Menaion; **празнични минеј** — Anthologion
миомир n. m. — fragrance
миомирис n. m. — sweet smell, fragrance, aroma, perfume
миомирисан adj. — fragrant
мир n. m. — peace; world, universe; **мир Божији** — peace of God; *иди с миром* — *go in peace*

- миран** adj. — peaceable, peaceful
мирјанин n. m. — layman; **мирјани** — lay people
миро n. n. — chrism, myrrh
мирољубив adj. — peace-loving
мирољубивост n. f. — peaceful disposition
мироносан adj. — mitred; **мироносице** n. pl. — Myrrh-bearing Women
миропомазање n. n. — Chrismation, Confirmation
миропомазати v. — anoint, confirm
миросање n. n. — unction, anointing
миротворац n. m. — peacemaker
миротворачки adj. — peacemaking
миса n. f. — mass, divine service of the Roman Catholic Church
мисао n. f. — thought, conception (of thinking); cf. **помисао**
мисија n. f. — mission
мисионар n. m. — missionary
мисионарски adj. — missionary; **мисионарска делатност** — missionary activity
мислилац n. m. — thinker, wise man, philosopher
мислити v. — think, philosophize
мистагогија (тајноводство) n. f. — mistagogy
мистицизам n. m. — mysticism
мистичан adj. — mystic
мит n. m. — myth
митар (цариник) n. m. — publican, tax collector
митарство n. n. — affliction, ordeal, trying experience; **пролазити кроз митарства** — go through many trials
митологија n. f. — mythology
митолошки adj. — mythological
митра n. f. — mitre
митрополија n. f. — Metropolitanate
митрополит n. m. — Metropolitan, Bishop of the metropolis; **Високопреосвештенство, Високопреосвећени** — Your Eminence (обраћање)
митски adj. — mythical
мјестобљуститељ n. m. — administrator
младенац n. m. — infant, baby, kid; **богомладенац** — infant-God

- многобожац** n. m. — pagan
многоговорљив adj. — talkative, wordy
многоговорљивост n. f. — wordiness
многожецац n. m. — polygamist
многоженство n. n. — polygamy
многоличностан adj. — multi-faceted; multi-personal
многомилостив adj. — merciful
многоначалије n. n. — multiple authority, pluralism
многообразност n. f. — variety, diversity
многосажалјив adj. — compassionate
мноштвен adj. — multiple
мноштвеност n. n. — multiplicity
молба n. f. — invocation, entreaty, prayer, petition
молебан n. f. — moleben (public prayer meeting); **одслужити благодарење** — hold a thanksgiving service
молитва n. f. — prayer; intercession; petition; **молитвено тиховање** — prayer of silence; **молитва срца** — prayer of the heart; **молитва ума** — prayer of the mind; (**молитвени**) **часови** — prayer(s) of the hours; **молитва пред Јеванђеље** — pre-gospel prayer
молитвен adj. — prayerful, devotional; **молитвени дом** — prayer house, place of worship
молитвеник n. m. — prayer book, book of prayers; (cath. eccl) breviary; man of prayer
молитвослов cf. **молитвеник**
молити v. — pray, ask; beseech, entreat; **молити (се) Богу** — pray to God
молчаније n. n. — hesychasm
молчалник n. m. — hesychast, speechless/mute person
мољење n. n. — supplication
монарх n. m. — monarch, king, ruler, tsar
монархизам n. m. — monarchism
монархија n. f. — monarchy
монархијски adj. — monarchic(-al)
монархиста n. m. — monarchist
монах n. m. — monk; **примити монашки завет** — take monastic vows

- монахиња** n. f. — nun; **постати монахиња** — take the veil
монашки adj. — monastic; **монашка одећа** — monastic clothes
монаштво n. n. — monasticism, monkhood
монизам n. m. — monism
монистички adj. — monist
моногамија n. f. — monogamy
моногамист n. m. — monogamist
монотеизам n. m. — monotheism
монотеист n. m. — monotheist
монотелитизам n. m. — Monothelitism
монофизити n. pl. — Monophysites
монофизитизам n. m. — monophysitism
монтанизам n. m. — montanism
морал n. m. — morals, morals and manners; morality, ethics
моралан adj. — moral, ethical
моралист n. m. — moralist
мормон n. m. — Mormon (adherent of the sect of the last days)
мормонизам n. m. — Mormonism
моћ n. f. — majesty, might
моћан adj. — mighty, powerful
мошти n. pl. — relics; **нетрулежне мошти** — incorruptible relics;
пренос моштију — translation of the relics
мржња n. f. — hatred, grudge
мрзети v. — hate, bear a grudge (against) sb; resent
мрзовоља n. f. — despondency
мрзовољан adj. — despondent
мудар adj. — prudent; sage, sapient; wise
мудрац n. m. — sage, wise man; **Мудраци** — The Magi
мудровање n. n. — philosophizing
мудровати v. — philosophize
мудрост n. f. — wisdom
музика n. f. — music, singing; **духовна музика** — church music/chant
мука (страдање) n. f. — torment, torture; tribulation
муслиман n. m. — Mussulman, Moslem
муслимански adj. — Mohammedan
муфтија (mosl.) n. m. — mufti, head of Moslem religious community
мухамеданац n. m. — Mohammedan

мухамеданство n. n. — Mohammedanism, Islam

мученик n. m. — martyr, sufferer

мученикослов n. m. cf. **мртирологион**

мученички adj. — martyrly, suffering; **подврћи се мученичкој**

смрти — martyrize

мучеништво n. n. — martyrdom, suffering

мучење n. n. — torture, torment

мучитељ n. m. — torturer, tormentor

мучитељски adj. — painful, poignant, agonizing

мучити v. — torment; torture

Н

- надбедреник** n. m. — shield, epigonation
навести (на) v. — incite, induce, impel, stimulate
награда n. f. — compensation
нада n. f. — hope; **живети у нади** — live/feed on hope; **лажна нада** — vain, false hope; **давати наду** — give hope
надбискуп n. m. — archbishop, prelate; primate
надгробни adj. — sepulchral, over a grave; **надгробни натпис** — epitaph; **надгробни камен** — tomb-stone; **надгробни споменик** — burial monument
надилажење n. n. cf. **трансцендентност** — transcendence
надићи, надилазити v. — transcend, surpass
надмен cf. **охол**
наднебесни adj. — heavenly
надсвођен adj. (arch) — domical
надсуштаствен adj. — super-essential, transcendent
Назаретанин (житель Назарета) n. m. — Nazarene
наитије n. n. — infusion (of the Holy Ghost), inspiration
најсветији adj. — most reverend, most holy
наклоност n. f. — good-will, favour
наложница n. f. — concubine
намесник n. m. — vicar; vicegerent, deputy; superior (of a monastery)
намесништво n. n. — vicegerency; vicariate
напад n. m. — attack, aggression, onset
нападати v. — attack, fall upon; assail, assault
напаст n. f. — harm, misfortune, disaster; **уводити у напаст** — lead into misfortune
напрсни adj. — born on the breast; **напрсни крст** — pectoral cross
напустити v. — forsake, leave
наравоученије n. n. — morality, moral, moral admonition

- наречен** adj. — (as a noun) one's betrothed, affianced bride; one's betrothed, affianced husband
- наситити (се)** v. — sate, satisfy, fill up with; be filled (up with sth)
- наслађивање** n. n. — enjoyment, delight
- наслађивати (се)** v. — enjoy, be delighted with, rejoice at
- наследан** adj. — hereditary
- наследити** v. — inherit; succeed
- наследник** n. m. — heir, inheritor
- наслеђе** n. n. — inheritance, heritage; succession; **очево наслеђе, очевина** — patrimony
- наслеђивање (наследност)** n. n. — inheritance, heredity, hereditability
- настава** n. n. — teaching, schooling; tutorship
- наставник** cf. **учитељ**
- настати** v. — originate, arise, start
- настојатељ** n. m. — prior, superior, father-superior (of a monastery); archpriest, dean (of a cathedral)
- настојатељница** n. f. — prioress, mother superior
- настројење** n. n. — purpose, aim; end
- натпрестолан** adj. — above the altar
- натприродан** adj. — supernatural, transcendent
- наука** n. f. — science; **хришћанска наука** — Christian science
- научан** adj. — scientific; technical
- научник** n. m. — scientist
- нафора** n. f. — Antidoron (gr. “instead of the gift”), consecrated bread
- началник** n. m. — superior, chief; author
- начало** n. n. — beginning, commencement, start; **религиозна начела** — religious principles
- началство** (ангелски чин) n. n. — principality
- началствовати** v. — command, take the lead, be at the head of; preside (at the liturgy)
- началствујући** adj. — principal celebrant
- небеса** n. pl. — heavens
- небески** adj. — heavenly, celestial, supercelestial; bodiless; **небеска Црква** — Church in heaven; **небеске силе** — bodiless powers; **небеска војска** — heavenly hosts; Church Militant; **Цар Небески** — celestial Father, our Heavenly Father

- небиће** n. n. — non-being, non-existence, non-entity
неблагодаран adj. — ungrateful; cf. **незахвалан**
неблагодарност n. f. — ingratitude; cf. **незахвалност**
небо n. n. — sky; heaven; **бити на седмом небу** — be filled with joy
неверан adj. — faithless, unfaithful; untrustworthy; ungodly, unholy
неверник n. m. — infidel, unbeliever, impious/faithless person
неверништво n. n. — faithlessness, incredulity, irreligion, unbelief
неверујући n. m. — unbelieving, unbeliever
невеста n. f. — bride, engaged girl; **невеста неневесна** — unwedded bride; **Христова невеста** — spouse of Christ
невештаствени adj. — bodiless, incorporeal; immaterial
невидљив adj. — invisible, imperceptible; **невидљиви свет** — invisible light/creation
невидљивост n. f. — invisibility
невин adj. — guiltless, innocent
невиност n. f. — guiltlessness, innocence; chastity, purity
невоља n. f. — adversity; woe; tribulation
невољан adj. — involuntary, undeliberate, against one's will
недеља n. f. — week, Sunday; Lord's Day; **недеља прва (поста), чиста, недеља православља** — Orthodoxy Sunday; **недеља трећа поста, крстопоклона** — the third week of Lent; **Цветна недеља** — Palm Sunday; **Светла недеља** — Easter Week; **Страсна седмица** — Holy Week, Passion Week; **Томина недеља** — Quasimodo Week, 1st week after Easter; **Недеља светих** — Sunday of all Saints
недобронамеран adj. — evil-disposed, malevolent
недобронамерност n. f. — ill-will, malevolence
недоказив adj. — unfounded, not supported by evidence
недоказивост n. f. — absence/want of proof
недокучив adj. — unfathomable
недосежан adj. — indescribable, incomprehensible
недостојан adj. — unworthy, undeserving
недостојност (недоличност) n. f. — indignity, unbecomingness
незабораван adj. — ever-memorable, unforgettable
независан adj. — independent
независност n. f. — independence
незадовољан adj. — unsatisfied, discontented

- незадовољство** n. n. — dissatisfaction, discontent
незасоран adj. — blameless
незаконит adj. — illegal, unlawful; unjust; **незаконито дете** — illegitimate child
незаконитост n. f. — illegitimacy, illegality
незамислив adj. — unthinkable, impossible, inconceivable
незахвалан adj. — ingrateful, ungrateful, thankless
незахвалност n. f. — ingratitude, ungratefulness, thanklessness
неземаљски adj. — unearthly, celestial; **неземаљско блаженство** — celestial bliss
незлобив adj. — not vengeful, kind, meek, good-natured
незлобивост n. f. — mildness, gentleness, good nature
незнабожац n. m. — infidel, heathen; Gentile
незнабожачки adj. — pagan, heathen, gentilish
незнабоштво n. n. — paganism, infidelity
незнање n. n. — ignorance
неизмењив adj. — invariable, unalterable
неизмеран adj. — immeasurable, measureless, illimitable, infinite; unfathomable
неизмерив cf. неизмеран
неисказан adj. — ineffable, inexpressible; unutterable, unspeakable; **неисказана сладост** — unspeakable delight; **неисказана доброта** — unspeakable goodness
неисцрпан adj. — inexhaustible; **неисцрпни извор** — everlasting source
неканонски adj. — extracanonical, uncanonical (text, book)
неконформизам n. m. — recunsancy, non-conformism
неконформист n. m. — recusant, non-conformist
некористољубив adj. — unselfish, disinterested
некористољубивост n. f. — unselfishness, disinterestedness
некролог n. m. — necrologue
некрштен adj. — unchristened
нелицемеран adj. — not hypocritical, sincere, frank
немаран adj. — careless, negligent
немарност n. f. — negligence, carelessness
нематеријалан adj. — immaterial

- немешање** n. n. — non-intervention, non-interference; **немешање у црквене послове** — non-intervention in Church affairs
- немилосрдан** adj. — pitiless, unmerciful, inclement, cruel
- немилосрдност** n. f. — inclemency, mercilessness, cruelty
- немилоост** n. f. — disgrace, disfavour, discredit; **пасти у немилоост (коме)** — fall into disgrace
- немилоостив** adj. — unmerciful; ungracious, severe
- неморал** n. m. — immorality
- неморалан** adj. — immoral
- немоћ** n. f. — infirmity; sickness, illness; weakness, helplessness, feebleness
- немоћан** adj. — feeble, ill, sick, weak, helpless
- ненавидети** v. — hate, detest, abhor; bear a grudge against sb, feel hatred towards sb
- ненавидник** n. m. — hater, detester, bitter enemy
- неневесна (Невеста)** adj. — not betrothed (of the Holy Virgin); unwedded
- необјашњив** adj. — unexplainable
- необорив** adj. — irrefutable, undeniable; **необорив доказ** — incontrovertible evidence
- необоривост** n. f. — irrefutability
- необрезан** adj. — uncircumcised
- необухватив** adj. — uncircumscribed, immense, boundless
- необухвативост** n. f. — immensity, boundlessness
- неокаљан** adj. — unspotted, undefiled
- неокатолицизам** n. m. — neo-Catholicism
- неокатолички** adj. — neo-catholic
- неопипљив (несхватљив)** adj. — intangible
- неописив** adj. — inexpressible, unspeakable, indescribable
- неопредељен** adj. — vague, uncertain
- неопредељеност** n. f. — vagueness, uncertainty
- неопростив** adj. — unforgivable, unpardonable
- неопходан** adj. — necessary, needed, urgent, pressing
- неопходност** n. f. — necessity, need, want; urgency
- неосвећен** adj. — unhallowed, unconsecrated
- неосетљив** adj. — insensitive, insensible; unconscious
- неосетљивост** n. f. — insensitivity, insensibility

- неоскрнављен** adj. — inviolate
неоснован adj. — groundless, ungrounded, proofless, unfounded
неоснованост n. f. — groundlessness, unfoundedness
неоспорив adj. — indisputable, incontestable
неоспоривост n. f. — indisputability
неосуђен adj. — blameless, without condemnation
неосуђено adv. — without condemnation
неофит n. m. — proselyte; novice
неплодан adj. — unfruitful, barren
неплодност n. f. — unfruitfulness, bareness
непобедив adj. — invincible, unconquerable
непобедивост n. f. — invincibility
непобожан adj. — impious, atheist, ungodly, irreligious
непобожност n. f. — impiety, irreligion, godlessness
неповиновање cf. **непослушност**
неповредив adj. — sacred, inviolable
непогрешив adj. — impeccable, infallible; unerring, correct
непогрешивост n. f. — impeccability, infallibility; **папска непогрешивост (незаблудивост)** — the infallibility of the Pope
непокајан adj. — impenitent, unrepentant
непоколебљив adj. — firm, steady, unshakable; unceasing; **непоколебљиво убеђење** — unshakable conviction; **остати непоколебљив** — stand firm
непоколебљивост n. f. — firmness, steadiness, stoicalness
непокоран adj. — disobedient, refractory, recalcitrant, indocile
непокорност n. f. — recalcitrance, indocility; insubordination
непомирљив adj. — unloving; irreconcilable
непоновљив adj. — unrepeatable
непорочан adj. — immaculate, undefiled, chaste; blameless, irreproachable
непорочност n. f. — purity, chastity, immaculacy; blamelessness, irreproachability
непосвећени n. pl. — the profane, uninitiated
непослушан adj. — disobedient, undutiful
непослушност n. f. — disobedience, undutifulness, insubordination
непостидан adj. — blameless; invincible
непостижан adj. — incomprehensible, inscrutable

- непостижност** n. f. — incomprehensibility, inscrutability
непотребан adj. — dissolute, worthless, useless
непоуздан adj. — trustless, unreliable
неправда n. f. — injustice; falsehood, untruth, lie
неправедан adj. — unjust; unrighteous; untrue, false
неправедност n. f. — untruthfulness, falsehood, injustice
неправославан adj. — not orthodox
непрекидан adj. — perpetual, continuous, unbroken, uninterrupted; everlasting
непрестан adj. — continuous, unceasing
непресушан adj. — inexhaustible; **непресушан извор** — everlasting source
непријатељ n. m. — adversary; foe, enemy, the enemy of mankind, the old Adversary
непријатељски adj. — hostile, enemical
непријатељство n. n. — enmity, hostility
непристрасан adj. — impartial, unbiased
непристрасност n. f. — impartiality
неприступан adj. — unapproachable, inaccessible
неприступност n. f. — inaccessibility
непролазан adj. — incorruptible
непроменљив adj. — permanent, changeless
непроменљивост n. f. — permanence, changelessness, unchangingness, unchangeableness, unalterableness
непропадљив adj. — incorruptible
непропадљивост n. f. — incorruptibility
неразделив adj. — undivided, indivisible, inseparable; **неразделиво** adv. — without separation
неразделивост n. f. — indivisibility
неразлучан adj. — inseparable; **неразлучно** adv. — inseparably
неразлучност n. f. — inseparability
неразуман adj. — unreasonable, unwise, foolish, without understanding
неразумевање n. n. — incomprehension, lack of understanding; misunderstanding
неразумљив adj. — incomprehensible, obscure
неразумност n. f. — unreason, foolishness, folly

- нераскидив** adj. — unbreakable; indissoluble
нераскидивост (брака) n. f. — indissolubility
нерукотворен adj. — not of human making; **нерукотворена икона**
— a Holy image; a Veronica image
несаблажњена adj. — undefiled
несавршен adj. — imperfect, incomplete
несавршеност n. f. — imperfection, incompleteness
нескверан adj. — spotless
несклад n. m. — dissonance, inconsonance; (**неслога**) discord, disunion; **несклад мишљења** — difference of mind (of opinions)
несливно adv. — without confusion
неслободан adj. — unfree
несложен adj. — unharmonious, discord
несметан adj. — without offense
непознатљив adj. — unknowable
непознатљивост n. f. — unknowability
неспособан adj. — incapable, unable
неспособност n. f. — inability, non-ability
несрећа n. f. — misfortune, ill-luck, unhappiness; **навући на себе несрећу** — get into trouble
несрећан adj. — unfortunate, ill fated, luckless; unhappy, sorrowful
несторијанац n. m. — Nestorian
несторијанство (несторијанизам) n. n. — Nestorianism
несхватљив adj. — inconceivable
нетелесан adj. — incorporeal
нетрпељив adj. — intolerant
нетрпељивост n. f. — intolerance
нетрулежан adj. — incorruptible, imperishable, undefiled, undecayed; **нетрулежно** — without defilement
нетрулежност n. f. — immortality, incorruptibility
неугасив adj. — unquenchable, inextinguishable
неуздржљив adj. — intemperate, incontinent
неуздржљивост n. f. — intemperance, lack of self-control
неумерен adj. — immoderate, intemperate; over-indulgent
неумереност n. f. — gluttony; immoderation
неумољив adj. — inexorable, implacable
неумољивост n. f. — inexorability, implacability

- неуморан** adj. — tireless, indefatigable
неуморно adv. — indefatigably
неуништив adj. — imperishable
неутешан adj. — disconsolate, inconsolable
неутешност n. f. — disconsolateness, disconsolation
неутољив adj. — unappeasable, insatiable, unquenchable; **неутољива** — глад — insatiable hunger; **неутољива жеђ** — unquenchable thirst
нехотице adv. — of ignorance, involuntarily
нецеломудрен adj. — unchaste, immodest, lewd, lustful
нецеломудреност n. f. — unchastity, immodesty, lewdness, lust
нечасност n. f. — dishonesty, want of probity
нечастан adj. — dishonest, dishonourable, ignominious, infamous
нечастиви n. m. — the devil, Satan
нечист adj. — vile, impure, full of impurity; evil; **нечисти дух** — evil spirit; **нечиста сила** — the devil, Satan
нечистота n. f. — defilement, impurity
нечовечан adj. — inhuman, cruel, barbarous, brutal
нечовечност n. f. — inhumanity, cruelty, cruelty, barbarity, brutality
нижи adj. — nether; lower; inferior; **нижи чиновни** — minor orders
низак adj. — low; mean; **низак глас** — deep voice; **ниска душа** — mean soul; **низак поклон** — profound bow, reverence
Никољдан cf. **Свети Никола** — St. Nicolas the Wonderworker
ниспослати v. — send down (from heaven)
нисходити cf. **силазити**
нихилизам n. m. — nihilism
нихилист n. m. — nihilist
нишчи adj. — poor, indigent; **нишчи духом** — poor in spirit
нов adj. — new, recent, fresh, modern; **Нови Завет** — New Testament
новобрачан adj. — newly married
новогодишњи adj. — of the new year
новозаветни adj. — of the New Testament
новоизабрани adj. — newly elected/chosen
новокрштен n. m., n. f. — newly baptized man or woman
новорођен adj. — newly born
норма n. f. — norm, rule, standard

нормалан adj. — normal, sane (mentally)

нужан adj. — necessary, needed, required

нужда n. f. — necessity, need; want, poverty

нужност n. f. — necessity

нунције n. m. — legate, nuncio

О

- обавезати** v. — bind, oblige, obligate
обавезујући adj. — binding, compulsory, obligatory, obliging
обезглавити v. — behead, decapitate
обезглављивање n. n. — beheading, decapitation
обезличење n. n. — disincarnation
обезличити v. — disincarnate
обесмртити v. — immortalize, eternize
обећање n. n. — vow, promise
обећати v. — promise
обешчастити v. — dishonour, disgrace
обитавалиште n. n. — habitation, dwelling-place, home, residence
обитавати v. — inhabit, dwell, live, reside
обитељ n. f. — holy abode, convent, cloister, monastery
обићтворити v. — ontologize
обичај n. m. — custom, tradition
обичајан adj. — common, usual
објава n. f. — manifestation
објавити v. — make clear (to); announce, declare, proclaim; manifest
објаснити v. — explain, explicate, interpret
објашњење n. n. — explanation, elucidation, comment
објашњив adj. — explicable, explainable
објективан adj. — objective, unbiased
објективност n. f. — objectiveness
облагодатити v. — sanctify in Grace
облагодаћен adj. — sanctified in Grace, rich in the blessings of heaven
облачити v. — enrobe, clothe, dress, vest, attire (a priest); **облачити се** — put on priestly vestments; **обући се у тело** — endure the flesh
обмана n. f. — cheat, deceit, delusion; fraud

- обманути (обмањивати)** v. — cheat, deceive, delude
- обмањујући** adj. — deceptive, deceitful, delusive, illusive, illusory, fraudulent
- обнова (обновљење)** n. f. — regeneration, restoration, renewal, renovation
- обновити** v. — restore, renew, renovate; revive
- обоготворење** n. n. — deification, apotheosis
- обоготворити** v. — deify; make men like God, rank among the gods; idolatrise, worship idols
- обожавање** n. n. — adoration
- обожавати** v. — adore
- обожење** n. n. — divinization; deification; Theosis (gr.); idolization
- обожити** v. — divinize, deify; idolize
- образ** n. m. — shape, form, image, appearance; **образ Божији** — Imago Dei; **по Божијем образу** — created after God's image; **образ живота** — way/mode of life
- образован** adj. — educated, learned
- образовање** n. n. — formation, constitution, make-up; education; **дати образовање** — educate; **основно образовање** — primary education; **средње образовање** — secondary education; **високо образовање** — higher education
- образовати** v. — form, make up, organize, shape; educate
- обраћати (обратити)** v. — turn into, change, convert, christianize; **обратити у католичку веру** — catholicize; **обратити пажњу на** — pay attention to; **обраћати се** — appeal, address; (**Богу**) return to God
- обраћеник** n. m. — proselyte
- обраћење** n. n. — conversion (of sinners)
- обред** n. m. — rite; ritual; ceremony, church office; **вршење обрета, чинодејствовање** — administration
- обредан** adj. — ritual, ceremonial
- обредност** n. f. — ceremonial part of worship
- обрезање** n. n. — circumcision; **Обрезање Господа Исуса Христа** — the Circumcision of Christ
- обрезати** v. — circumcise
- обретење** n. n. — finding, discovery; **обретење Часног крста** — invention of the Cross

- обручење** n. n. — promise
- обуздати (обуздавати)** v. — repress, restrain, check, control; **обуздати своје страсти** — control one's passions
- оваплотити** v. — embody, incarnate, personify; **оваплотити се** — be/become incarnate, take flesh, assume a human body
- оваплоћен** adj. — corporal, incarnate; **оваплоћена личност** — corporate personality; **оваплоћени Бог** — God-incarnate
- оваплоћенски** adj. — incarnational
- оваплоћење** n. n. — incarnation, assuming a human body
- овековечење** n. n. — perpetuation
- овековечити** v. — perpetuate, immortalize, eternalize
- овладати** v. — possess, be in possession (of), have power (over sth), master
- овца** n. f. — sheep; **заблудела (изгубљена) овца** — stray/lost sheep
- огањ** n. m. — fire, flame; **жртвени огањ** — altar-fire; **огњем и мачем (решавати ствари)** — with fire and sword
- оглашени** adj. — catechumen; **оглашени, изађише** — dismissal of the catechumens
- огњен** adj. — flaming
- оговарање** n. n. — slander, defamation
- оговарати** v. — slander, defame, verbally abuse
- огорчен** adj. — afflicted, distressed, bitter
- огорчење** n. n. — affliction, grief, heart-sore
- огорчити** v. — afflict, grieve
- ограничен** adj. — circumscribed
- ограничити** v. — circumscribe
- одбијање** n. n. — reprobation; repudiation
- одбијати** v. — reprobate; repudiate
- одбрамбени** adj. — defensive, protective
- одбрана** n. f. — apology
- одбранити** cf. **бранити**
- одевати** cf. **облачити**
- одежда** n. f. — garment, raiment, vestment
- оделотворење** n. n. — actualization, realization
- оделотворити** v. — actualize, realize
- одећа** n. f. — canonicals

- одлучење (из Цркве)** n. n. — excommunication, interdiction, interdict, anathema; cf. **изопштење**
- одлучити (из Цркве)** v. — excommunicate, interdict, anathematize, curse by bell, book and candle; cf. **изопштити**
- одмазда** n. f. — vengeance
- одмаздити** v. — retribute
- одметник (отпадник)** n. m. — apostate
- однос** n. m. — relationship, relation
- односити (се)** v. — concern, have to do with; regard
- одобрење** n. n. — approval, consent, assent; approbation
- одобрити** v. — approve, assent, consent, be pleased to do sth
- одолети** v. — withstand
- одредити** v. — determine
- одрећи се** v. — deny, reject, repudiate, foreswear, renounce; abdicate, abjure
- одрицање** n. n. — rejection, renunciation; denial, negation; abnegation, abdication (of sovereignty), abjuration, repudiation
- одрицати** v. — deny, disavow, reject, renounce
- одслужити** v. — finish/be through the divine service
- одступати** v. — withdraw oneself from, refrain, apostatize, abjure (religion)
- одступник** n. m. — apostate; abjurer, renegade, forsaker of religion; impious; atheist
- одступништво (отпадништво)** n. n. — apostasy; atheism; conversion
- одуховити** v. — spiritualize, inspire
- одуховљење** n. n. — spiritualization, inspiration
- одушевити** v. — animate, inspire, kindle; **одушевити се** — be/get animated, enthusiastic, inspirited
- одушевљење** n. n. — enthusiasm, inspiration
- ожалошћен** adj. — grief-stricken
- оживети (оживљавати)** v. — come/restore to life, give life to, rise from the dead; revive, recover one's spirits
- оживљујући** adj. — reviving, renewing, vivifying
- оживотворење** n. n. — revival, animation, reanimation
- озаконити** v. — legalize, authorize
- озарен** adj. — radiant, brilliant, bright

- озарење** n. n. — divine light, enlightening, illumination
озарити v. — enlighten, light up, illuminate
окајавање n. n. — expiation
окајавати v. — expiate
око n. n. (pl. **очи**) — eye; **око за око, зуб за зуб** — an eye for an eye and a tooth for a tooth, return flesh for flesh; **духовно око** — mind's eye; **умне очи срца** — (intellectually) discerning eyes
окончати v. — finalize, finish
окрепити v. — strengthen, fortify, refresh
окрепљење n. n. — strengthening; refreshment
Октоих n. m. — Octoechos; cf. **Осмогласник**
окултан adj. — occult
окултизам n. m. — occultism
окултист n. m. — occultist
окусити v. — taste, relish; **окусити спокој** — enjoy rest; **окусити смрт** — to taste death
оличавање (оличење) n. n. — impersonation
оличавати v. — impersonate, personify, embody
оличностити v. — personify, impersonate, embody
оличностњење n. n. — personification, impersonation, embodiment
олтар n. m. — altar, sanctuary, Lord's table; chancel (in the Greek church); **олтарска икона** — altarpiece; **олтарски чаршав, покривач за часну трпезу** — altar-cloth
омивање (обредно прање руку) n. n. — washing, ablution; **обред омивања руку за време службе** — lavado
омилитика n. f. — homiletics
омилија n. f. — homily
омофор n. m. — omoforion
онтологија n. f. — ontology
онтолошки adj. — ontological
опело n. n. — funeral rite/service; **одржати опело** — perform a funeral service
опипљив adj. — tangible
опит n. m. — experience
оповргавање n. n. — refutation, confutation, disproof
оповргнути v. — refute, confute, disprove
оправдање n. n. — justification, exculpation; apology

- оправдати** v. — justify, exculpate
опростив adj. — excusable, pardonable
опростити v. — forgive; absolve; pardon
опроштај (опроштење грехова) n. m. — forgiveness, absolution; pardon, remission; **дати опроштај грехова** — grant remission of sins; **опроштење дуга** — excuse of debt
опседати v. — besot, infatuate, take possession of
опседнут adj. — possessed
оптужба n. f. — accusation, accusal, charge; **кривична оптужба** — imputation (of a crime)
оптужити (тужити) v. — accuse, charge with, impute; indict; incriminate; prosecute
опходити v. — encircle, surround; **опходити се** — do/manage with, treat, serve
општежитељни adj. — communicative; **општежитељни устав** — monastic coenobitic regulations/statutes
општежиће (киновија) n. n. — coenobium, community life
општи adj. — common, general, total, public
општина n. — community, parish, fraternity
општински adj. — communal, of the community
општити v. — associate, relate; **општити с Богом** — walk with God
орар n. m. — orarion; stole (of a deacon)
органист n. m. — organ-player
оргуље n. pl. — organ
ореол n. m. — aureole, halo, nimbus
осама n. f. — solitude; seclusion
осамити се v. — seclude oneself
осамљен adj. — solitary; lonely
осамљеност n. f. — seclusion
Осана interj. — Hosanna
освета n. f. — vengeance, revenge
осветити (освештати) v. — consecrate, sanctify; hallow; inaugurate; **осветити цркву** — consecrate a church
осветити (се) v. — avenge, revenge, take revenge, vindicate
осветољубив adj. — revengeful, vindictive
осветољубивост n. f. — vindictiveness, revengefulness

- освећење** n. n. — consecration, sanctification; **освећење хлеба и вина** — consecration of the bread and wine; **освећење јелеја** — extreme unction
- освећујући** adj. — consecrating, inaugural, dedicating
- освештати** cf. **осветити**
- осенити** v. — shed, spread sth over sb; bless, sanctify; **осенити кр-
сним знаком** — bless with the sign of the cross
- осет** n. m. — sense
- осетити (осећати)** v. — feel; touch, sense
- осећање** n. n. — feeling, emotion; **племенита осећања** — noble sentiments
- оскврнитељ** n. n. — defiler, profaner, polluter
- оскврнути (оскрнавити)** v. — assail, defile, profane, desecrate, violate; **оскрнавити се** — defile oneself, be defiled, profaned
- оскрављен** adj. — corrupt, defiled
- оскрављење** n. n. — defilement, desecration, profanation, violation; **оскрављење храма** — profanation of a temple
- ослабити** v. — weaken, enfeeble
- ослободитељ** n. m. — redeemer, deliverer, liberator
- ослободити** v. — free, liberate, set free, release from, deliver from
- ослобођење** n. n. — liberation, deliverance, setting free; **ослобођење од завета** — enfranchisement
- Осмогласник** n. m. — Antiphonary, Octoechos
- основа** n. f. — base, basis, foundation, beginning
- оснивање** n. n. — foundation, establishment
- оснивати (основати)** v. — found, lay the foundation, establish
- оснивач** n. m. — founder
- остаци** n. pl. — remains, remainder; **посмртни остаци** — mortal remains, relics
- осуда** n. f. — condemnation, conviction; **црквена осуда** — aggravation; **вечна осуда** — eternal censure
- осудити** v. — condemn, doom; **(осуђивати)** blame, criticize, censure
- осуђен** adj. — damned, doomed
- осуђивање** n. n. — criticism, censure
- отац** n. m. — father, abba; **Бог Отац** — God the Father; **Оченаш** — Pater noster, the Lord's prayer; **духовни отац** — spiritual father; **Отац небески** — Celestial Father; **Свети оци** — holy fathers, the fathers of the Church

- отачки** adj. — patristic, fatherly, paternal
отаџбина n. f. — home-country, native country, motherland
отаџбински adj. — home-country, native country, motherland
отеловити се v. — become incarnate, be made man; cf. **оваплотити се**
отеловљење n. n. — incarnation, taking human flesh, assuming the human body, embodying in flesh (in a human form)
откривен adj. — open, revealed, manifest, exposed, uncovered; **откривено богословље** — revealed religion
откривење n. n. — revelation, exposure, showing, manifesting, disclosure; **Откривење** — Book of Revelation, Apocalypse; **откривење апостола Јована** — St. John's revelation
открити v. — reveal, manifest, show, expose, disclose, display, uncover, unveil
отпадање n. n. — falling away, breaking away; defection from the Church
отпадник n. m. — apostate, renegade
отпадништво n. n. — apostasy
отпасти v. — fall off / break away; defect from the Church
отправити v. — send; exercise, practice, administer (divine service); **отправљати сопствене дужности** — exercise one's duties
отправљање n. n. — sending; celebration, performance (of religious rites)
отпусни adj. — dismissal; absolution; **отпусна песма** — recessional, dismissal hymn
отпуст n. m. — dismissal
отпустити v. — let go, dismiss; pardon, forgive; remit; **отпустити у миру** — let depart in peace; **отпустити грехе** — absolve/remit one's sins
отпуштење (грехова) n. n. — absolution, pardon, remittent, remission, release; **јавно отпуштење грехова** — general absolution; **потпуно отпуштење** — plenary remission
отрок n. m. — youth, child, boy, adolescent
отроковица n. f. — girl, lass, adolescent
отуђење n. n. — alienation, estrangement
отуђити v. — alienate, estrange
отшелник n. m. — anchorite, hermit; cf. **пустињак**
отшелница n. f. — anchoress, hermitess
отшелнички adj. — hermitical

- отшелништво** n. n. — hermitic life
охол adj. — haughty; proud; vainglorious
охолост n. f. — vainglory, haughtiness
оцеубиство n. n. — patricide
оцеубица n. m. — patricide
очајавати v. — be in despair, be desperate
очајање n. n. — despair, heart-break, despondency; **упасти у очајање** — give oneself up to despair
очекивање n. n. — expectation, hope; **ван свих очекивања** — beyond expectation, against all probability
очекивати v. — expect, hope for, look for, set hope on
Оченаш n. m. — Lord's prayer, Pater Noster (lat.)
очигледан adj. — manifest, evident
очински adj. — fatherly, paternal
очинство n. n. — fatherhood
очистити v. — purify, clear, justify, exonerate, purge away; cleanse, blot (out); chasten; **очистити се** — purify oneself
очишћење n. n. — purification, exoneration, justification, sanctifying; **обред очишћења** — februation

П

- пад** n. m. — fall, transgression, the Fall (of Adam)
падање n. n. — falling, destruction; **морално падање** — degradation
падати v. — fall, fall down, degrade, be ruined, be degraded; **пали ан-ђео** — fallen angel
пагански adj. — pagan
паганство n. n. — paganism
пажљив adj. — attentive, mindful; careful
пажљивост n. f. — attentiveness, mindfulness; regard, consideration
пажња n. f. — attention, care, application, heed; **обраћати пажњу (на)** — pay attention to
пакао n. m. — (gr. bibl.) Hades, hell
паклен adj. — hellish, infernal
пали cf. **падати**
памјат cf. **сећање**; **вјечнаја памјат** — everlasting remembrance
панагија n. (gr.) — panagia (an image of the Virgin Mary worn as a pendant by Bishops); **Велика Панагија** — Great Panagia (Virgin Oranta)
панакамилавка n. f. — skouphos with a veil
пантеизам n. m. — pantheism
пантеиста n. m. — pantheist
пантеистички adj. — pantheistic
папа n. m. — pope, Pontiff; (титула римског епископа) the Holy Father
папизам n. m. — popery, papistry, papism
папист n. m. — papist
папистички adj. — popish, papist
папски adj. — papal; pontific(al); **папска митра** — tiar, tiara
папство n. coll. — papacy, popedom; pontificate
папствовати v. — occupy the Holy See
парастос n. m. — requiem service; office for the dead; parastos

- парох** n. m. — parson, parish priest; vicar, rector
парохија n. f. — parish
парохијан n. m. — parishioner; **парохијани** — congregation
парохијски adj. — parochial, parishional; **парохијска црква** — parish church; **парохијски свештеник** — parish priest; **парохијски дом** n. m. — parish home (rectory)
Парусија n. f. — Parousia
паства n. f. — flock, herd
пастир n. m. — shepherd; **Добри пастир** — the Good Shepherd
пастирски adj. — pastoral, pastorly; **пастирска служба** — pastoral service
пастирство n. n. — pastorage, prelacy
пастор n. m. (prot.) — pastor, minister; **пастор дисидент** — non-conformist minister
пасторски adj. — pastorly
пасха n. f. — (Jewish) Pascha, Passover; (Christian) Easter, Easter Sunday; Easter-week;
пасхалан adj. — paschal; Easter; **пасхална недеља** — Easter Week; **пасхално јаје** — paschal egg; **пасхално јагње** — paschal lamb; **пасхални циклус (четрдесетница)** — paschal cycle
патријарх n. m. — patriarch; catholicos; **Ваша светости** — Your Holiness (обраћање)
патријархалан adj. — patriarchal
патријаршија n. f. — patriarchate
патријаршијски n. m. — patriarchal, patriarchic
патрологија (патристика) n. f. — patristics, patrology; books by Holy Fathers
певање n. n. — singing; **црквено певање** — choir service
певач n. m. — singer, chanter, chorister
Педесетница n. f. — Pentecost, Whitsuntide
педесетнички adj. — Pentecostal
песма (црквена) n. f. — hymn, psalm, canticle, canon; **Песма над песмама** — Song of Songs, the Song of Solomon
песмопевац, псалмопојац n. m. — the psalmist
петак n. m. — Friday; **Велики петак** — Good Friday
Петокњиже n. n. — Pentateuch
Петровдан n. m. — St. Peter and St. Paul, Midsummer's Day; **петровски пост** — the Fast of the Apostles

печат n. m. — seal, stamp/printing; letters; **црквени печат** — Slavonian or ecclesiastical letters; **печат дара Духа Светога** — obsequation; **Каинов печат** — the brand of Cain; **печат римског папе с ликом Светог Петра** — fisher's ring, the seal of the fisherman; **носити печат** — bear the stamp

пијетизам n. m. — pietism

пијетистички adj. — pietistic

писмо n. n. — scripture, writing; letter; **Свето Писмо** — Holy Scripture

пламен n. m. — flame, fire

пламен adj. — flamy, ardent, fiery, fervent

плач n. m. — weeping, crying; **Плач Јеремијин** — the Lamentation of Jeremiah; **плач Мајке Божије** — Pieta, the Lamentations of Good Friday

плаштаница n. f. — the Eileton, shroud (in which our Saviour was wrapped when He was laid in the tomb), holy handkerchief; representation of our Saviour in the grave

племенит adj. — noble

племенитост n. f. — nobility

плод n. m. — fruit; **плод чрева (утробе)** — the fruit of the womb; **забрањени плод** — forbidden fruit; **плодови труда** — the fruits of labour; **доносити плода** — bear fruit

плодан adj. — fruitful, fertile

плодност n. f. — fertility, fruitfulness

плодоносан adj. — bearing fruit

плот n. f. — flesh, body cf. тело

плотски adj. — fleshly, bodily, carnal

плурализам n. m. — pluralism; cf. **многоначалије**

пневматологија n. f. — pneumatology

пневматолошки adj. — pneumatological

победа n. f. — victory, triumph; **однети победу** — conquest, gain victory (over)

победити v. — conquer, triumph; prevail (of ideas, theories), overcome (vices)

победник n. m. — victor, triumpher, conqueror

победнички adj. — victorious, triumphant

победоносан cf. **победнички**

- победоносац** adj. — vanquisher, conqueror; **Свети Георгије Победоносац** — St. George the Victorious
- побеснети** v. — get frantic, be/become possessed with passions
- побожан** adj. — pious, devout; godly, god-fearing; saintly
- побожност** n. f. — piety, godliness, devotion
- поборник** n. m. — defender, advocate
- побуда** n. f. — impulse, motive, spur; **следити побуде срца** — follow the heart; **природна побуда** — natural impulse
- побудити** v. — awake, arouse, rouse; incite, stimulate, stir; **побудити интересовање, завист** — arouse attention, envy
- поверење** n. n. — trust, confidence, faith; **злоупотребити нечије поверење** — abuse/betray one's confidence; **лишити (кога) поверења** — discredit; **изгубити поверење** — lose confidence; **слепо поверење** — blind faith; **достојан поверења** — trustworthy
- повечерје** n. n. — Compline (service after vespers); **велико повечерје** — great compline; **мало повечерје** — small compline
- повући се** v. — retreat; withdraw; retire
- погибель** n. f. — death, destruction, doom, ruin, perdition; **син побигли** — the son of perdition
- погибельан** adj. — pernicious, disastrous, fatal
- погинути** v. — perish, get ruined, be destroyed, come to perdition, go to ruin
- поглавар** n. m. — primate
- поглаварство** n. n. — supremacy, domination
- погордити се** v. — become proud of, pride oneself upon sth, magnify oneself
- погреб** n. m. — burial, funeral; obsequies
- погребни** adj. — burial, funeral; **погребна служба** — dirge; **погребни обред** — burial rites; **погребне услуге** — funeral service
- погрешив** adj. — wrong, erroneous
- погрешивост** n. f. — erroneousness, faultiness
- погружење** n. n. — immersion, sinking
- погрузити** v. — plunge, immerse, dip, sink; **погрузити дете у крстионицу** — plunge a child into the baptismal font
- подвиг** n. m. — ascetic action/feat; exploit, great/heroic deed; **учинити подвиг** — achieve an exploit
- подвижник** n. m. — ascetic, devotee; zealot

- подвижнички** adj. — ascetic
- подвижништво** n. n. — asceticism
- подвизавати се** v. — lead an ascetic life; strive to do sth
- подмукао** adj. — insidious, treacherous, crafty
- подмуклост** n. f. — malice, treachery, craftiness
- подобје** n. n. — likeness, Godlikeness; resemblance, similarity; *човек је саздан њо образу и њодобију Божијем* — man is created in the image and likeness of God
- пожелети** v. — begin to desire, long for, covet
- пожртвован** adj. — self-sacrificing
- пожртвовање** n. n. — self-sacrifice
- пожуда** n. f. — desire, lust, concupiscence; avidity; greed; **плотске жеље** — the desires of the flesh
- пожудан** adj. — avid, lustful, concupiscent; greedy
- поздрав** n. m. — salutation
- позив** n. m. — vocation, calling; **следити позив** — follow one's vocation
- познање** n. n. — knowledge, learning, information; **богопознање** — knowledge of God; **познање добра и зла** — the knowledge of good and evil
- познати** v. — know, come to know; experience, learn; *њознај самог себе* — know yourself
- поимање** n. n. — understanding, comprehension, conception
- поимати** v. — understand, comprehend
- појање** n. n. — chant; **византијско појање** — Byzantine plain chant
- појац** n. m. — cantor, chanter; precentor
- покајање** n. n. — regret; repentance, penitence; penance; **света тајна покајања** — Sacrament of penitence; **без покајања** — impenitently; **умрети без покајања** — die impenitent; **смрт без покајања** — final impenitence
- покајати се** v. — repent, do penance
- покајник** n. m. — atoner, penitent
- покајнички** adj. — repentant, penitent; penitential
- покладе** n. f. — shrove Tuesday
- поклон** n. m. — genuflection, bow; **поклон до земље** — bow to the ground
- поклоник** n. m. — worshipper
- поклонити се** v. — genuflect, prostrate (oneself); worship, venerate

- поклоњење** n. n. — adoration, worship; **поклоњење мудраца** — the adoration of the magi
- покој** n. m. — peace, rest; repose; **вечни покој** — eternal rest
- покојан** adj. — restful, quiet, calm, departed, the late
- покојник** n. m. — deceased man, departed person
- покора** n. f. — penance
- покоран** adj. — submissive, obedient, humble; **покорно** adv. — humbly, submissively; fervently
- покорити** v. — submit, subdue, subordinate; **покоравати се (покорити се)** — obey; submit, subdue, surrender
- покорност** n. f. — obedience, submission, humbleness; **покорност вољи Божијој** — in accordance with the will of God
- покров** n. m. — protection, shelter, veil, cover; **Покров Пресвете Богородице** — the Protecting Veil of the Mother of God, the Feast of Intercession of the Holy Virgin
- покровитељ** n. m. — patron, protector, patronizer, supporter, advocate; **покровитељица** — protectress
- покровитељство** n. n. — guardianship, patronage, protection, advowson
- полагање, положиње** n. n. — laying (of hands), laying on; **полагање у гроб** — deposition, entombment
- полагати, положити** v. — place, put, lay; lay on/upon, set, bestow upon, confer; **рукополагати** — lay hands on
- полијелеј** n. m. — candelabrum (pl. **-bra**), chandelier
- полудети** v. — rave, be in a fury, go/become crazy
- полуноћница** n. f. — Midnight service; Nocturnes
- помагати, помоћи** v. — aid, help, assist, succour, contribute (to sth); **Боже, помози** — God, help!
- помазаник** n. m. — the anointed one; (**Божији**) the Lord's anointed
- помазање** n. n. — anointment, unction
- помазати** v. — anoint
- помаст** n. f. — ointment
- помен** n. m. — Memorial Service; **годишњи помен** — annual memorial service
- поменути** v. — remember, be mindful (of); (**помињати**) pray for the dead
- помесни** adj. — local; **помесна (Православна) Црква** — Local (Orthodox) Church

- помесност** n. f. — locality, localization
- помиловати** v. — pardon, forgive, remit, spare; have mercy (on), have pity on; **Боже, помилуј** — God, preserve!
- помирење** n. n. — conciliation; reconciliation
- помирити** v. — conciliate; **помирити се** — reconcile
- помисао** n. f. — thought, intention, design; **тајне помисли** — secret, concealed thoughts; **блудне помисли** — lascivious thoughts
- помоћ** n. n. — assistance, help, succour; **пружати помоћ** — render assistance, lend a willing hand
- понижење** n. n. — despise, humiliation, abasement, degradation
- понизити** v. — despise, humiliate, abase, lower; **понизити се** — lower oneself
- поносан** adj. — proud
- поп** n. m. — priest
- попадија** n. f. — priest's wife, presbytera
- порекло** n. n. — origin
- порицање** n. n. — negation, denial
- порицатељ** n. m. — negator
- порицати** v. — negate, deny
- порок** n. m. — vice, blemish, iniquity; **одати се пороку** — addict oneself to vice, indulge in vices
- порочан** adj. — depraved, vicious, faulty, fallacious
- порочност** n. f. — depravation, depravity, viciousness
- посветити** v. — ordain, consecrate, devote; sanctify; **посветити се** — devote oneself
- посвећен** adj. — devoted; sanctified; sacred
- посвећење** n. n. — ordaining, consecration, sanctification; dedication
- посебан** adj. — distinct, particular, special, singular
- посебност** n. f. — particularity, special quality, singularity
- посланик** n. m. — messenger
- посланица** n. f. — message, letter, epistle; **апостолске посланице** — the epistles of the apostles; **саборна посланица** — catholic, general epistle; **епископска посланица** — pastoral; **аутор посланице** — epistler; **великопосна посланица** — lent epistle
- послушан** adj. — obedient, submissive, docile
- послушање** n. n. — obedience
- послушати** v. — obey, show obedience

- послушник** n. m. — novice, convert, lay brother (a youth trained as a monk in a convent)
- послушничтво** n. n. — noviceship, novitiate, probation
- послушност** n. f. — obedience, submission, subordination; **слепа послушност** — implicit/passive obedience
- посрамити** v. — put to shame, humiliate, disgrace, abase; **посрамити се** — to be ashamed
- посредник** n. m. — mediator, intercessor
- посредништво** n. n. — intercession, mediation
- посредовање** n. n. — mediation
- посредовати** v. — intercede; mediate
- пост** n. m. — fast, fasting; Lent; (Muslim) Ramadan, Ramasan; **држати пост** — keep lent, observe the fast days; **држање поста** — abstinence; **Велики пост** — the Great Fast, Lent; **божићни пост** — the Christmas Fast, Advent; **прекинути пост** — break fast
- постан** adj. — fast, Lenten; fast day; **посни дан** — day of abstinence, fast day; **посна храна** — Lenten food
- Постање** n. n. — Genesis
- постати** v. — come into being
- постити** v. — fast, keep fast
- постојан** adj. — steadfast
- постојаност** n. f. — steadfastness
- постојање** n. n. — existence; subsistence, hypostasis
- постојати** v. — subsist; exist
- постриг** n. m. — tonsure; consecration (of a monk/nun); **примити постриг** — be tonsured, take the habit/veil
- потискивање** n. n. — repression
- потискивати** v. — repress
- потомак** n. m. — descendant, offspring
- потомство** n. coll. — posterity
- потоп** n. m. — flood, deluge; **Потоп** (bibl.) — the deluge, the great flood
- потопити** v. — immerse
- потчинити** cf. **покорити**
- потчињен** cf. **покорен**
- поуздан** adj. — trustworthy, reliable
- поуздање** n. n. — confidence, trust, reliance; assurance, faith

- поука** n. f. — morality
- поучавање** n. n. — teaching, schooling; instruction; tutorship; **поучавање новообраћених** — catechesis; **пастирско поучавање** — homily
- поучавати, поучити** v. — admonish, instruct, teach; sermonize, preach; moralize
- похвала** n. f. — laud, praise, eulogy
- похвалан** adj. — laudable, praiseworthy; **похвална песма** — song of praise; **похвално слово** — panegyric eulogy
- похвалити** cf. **хвалити**
- похлепа** n. f. — avarice; greed, cupidity
- похлепан** adj. — avaricious, greedy; covetous
- похота** n. f. — desire of the flesh; evil desire
- похотан, похотљив** adj. — lustful, lewd
- похотљивост** n. f. — lust, lewdness
- почаст** n. f. — honour, credit, distinction; tribute; **указивати почаст** — confer honour upon, pay tribute
- почетак** n. m. — commencement
- почети** v. — commence
- почивати** v. — depart, repose rest (in peace), lie in the grave, have one's repose
- почивши** adj. — departed
- починити** v. (**починити грех, учинити преступ**) — commit (a sin, an offence)
- пошкропити** v. — asperse, sprinkle with
- пошкропљење** n. n. — affusion; aspersion, sprinkling
- поштен** adj. — honest, fair; just, upright
- поштење** n. n. — honesty, probity, integrity; fairness
- поштовање** n. n. — honouring, respect; reverence; veneration, adoration, devotion; **поштовање светитеља** — reverence for the saints; **поштовање светих икона** — veneration of icons; **поштовање Пресвете Богородице** — reverence of the Virgin Our Lady
- поштовати** v. — venerate, adore; honour; respect, revere; **поштовати Мајку Божију** — venerate (honour) the Mother of God
- правда** n. f. — justice; truth; righteousness
- праведан, правичан** adj. — just, true, truthful; righteous, upright, godly

- праведник** n. m. — just/righteous man; **спавати сном праведника** — sleep the sleep of the just
- праведност** n. f. — justice; righteousness, truthfulness, uprightness
- правичност** n. f. — equity, veracity; fairness
- право** n. n. — right; **црквено право** — church right; Canon law; **право расподеле бенефиција** — advowson; **право помазаника Божијег** — divine right
- правоверан** adj. — orthodox
- правоверје** n. n. — orthodoxy, rightful faith
- православан** adj. — Orthodox; **Православна Црква** — Orthodox Church; **православни** — Orthodox believers, members of the Orthodox Church; **православна браћа** — fellow-Orthodox
- православље** n. n. — orthodoxy, Orthodox faith; **недеља православлља** — Orthodoxy Sunday
- правосуђе** n. n. — justice, judicature, administration of justice
- прадедовски** adj. — ancestral
- празник** n. m. — feast, festival; holiday; **храмовни празник** — Saint's day; **покретни празник** — movable holy day
- празничан** adj. — festal, holiday
- празновати** v. — celebrate, keep festival, feast
- празнословити** v. — speak vainly (frivolously, idly), prate, talk nonsense
- празнословље** n. n. — idle talk, frivolous talk
- праизвор** n. m. — original
- праотац** n. m. — ancestor, father of the race/mankind, archi-father (of Adam); **праоци** — forefathers, ancestors
- прародитељски** adj. — ancestral; **прародитељски грех** — original sin
- првенство** n. n. — precedence; priority
- првобитан** adj. — primitive, primordial, original
- првозван** adj. — first-called; **Свети апостол Андреј Првозвани** — St. Apostle Andrew the first-called
- првомученик** n. m. — protomartyr
- првоначални** adj. — primary, original, initial
- првообраз** n. m. — prototype
- првообразан** adj. — primordial, original
- прворођен** adj. — first-begotten, first-born
- првосвештеник** n. m. — high priest, chief-priest; pontiff

- првосвештенички** adj. — of the high priest, pontific
- преблаг** adj. — most good, most gracious
- преблагословен** adj. — most blessed
- преблажен** adj. — most blessed, most happy
- преварити** v. — defraud
- превишњи** adj. — Most High
- преводити** v. — interpret; cf. **тумачити**
- превођење (тумачење)** n. n. — interpretation
- предак** n. m. — forefather; ancestor
- предање** n. n. — tradition; legend
- предати, предавати (коме)** v. — commend (to); commit oneself to, be resigned to; **предати се гневу, очајању** — resign oneself to anger, despair; **предати се вољи Божијој** — put oneself into the hands of God
- предбрачан** adj. — antenuptial
- предвидети** v. — foresee
- предвиђање** n. n. — prediction, foretelling
- предзнање** n. n. — foreknowledge
- предицаоница** n. f. — pulpit (archit.)
- предложење (дарова)** n. n. — table of Oblation, Prothesis; offering, oblation
- предодредити** v. — predestine, predetermine, foreordain
- предодређеност** n. f. — predestination, predetermination; fatality
- предокус** n. m. — foretaste
- предрасуда** n. f. — prejudice
- предсобље** n. n. — ante-chamber (room)
- пређеосвећен** adj. — presanctified; **Литургија пређеосвећених дарова** — mass of the presanctified hosts
- презвитер** n. m. — priest, presbyter
- презвитеријанац** n. m. — Presbyterian
- Презвитеријанска Црква** n. f. — Presbyterian Church
- презвитеријанство** n. n. — Presbyterianism
- презвитерство** n. n. — priesthood; presbytery
- прејемство** n. n. — succession (apostolic)
- прекршитељ** n. n. — transgressor, trespasser, infringer, violator, breaker
- преклињање** n. n. — obsecration, imploremment; supplication

- преклињати** v. — implore, obsecrate; supplicate
преклињући adj. — suppliant
прекор n. m. — rebuke, reproach, reproof
прекоревати v. — reproach, rebuke, reprove
прекрстити v. — rebaptize, baptize again; **прекрстити се** — be rebaptized; make the sign of the cross
прекршај n. m. — transgression, violation, infringement
прекршити v. — break, infringe, violate, transgress; **прекршити закон** — infringe/violate the law; **прекршити заповести Божије** — transgress the commandments of God; **прекршити обичај** — deviate from custom; **прекршити обећање** — break a promise
прекрштен adj. — rebaptized, baptized again
прелесник (кушач) n. m. — tempter, seducer, enticer; the evil one
прелест n. f. — deception; temptation, seduction
прелестити v. — charm, deceive; tempt, seduce, entice
прељуба n. f. — adultery, fornication; **извршити прељубу** — commit adultery, fornicate
прељубник n. m. — adulterer, fornicator
прељубнички adj. — adulterous
премудрост n. f. — wisdom of God; **Књига премудрости** — the Book of Wisdom
пренепорочан adj. — all-blameless, all-undefiled, most pure, most innocent
пренепорочност n. f. — all-purity, all-chastity
преображење n. n. — transfiguration; **Преображење Господње** — the Transfiguration of Christ, Holy Transfiguration; **благосиљање грозђа на Преображење** — the blessing of fruits at the Transfiguration
преобразити v. — transfigure, transform, change
преобратити v. — convert
преобраћеник n. m. — convert, novice
преобраћење n. n. — conversion
Преосвећени adj. — Most Eminent, Most Reverend
Преосвештенство n. m. — Your Grace, Eminence; **Ваше преосвештенство** — Your Eminence/Holiness (обраћање)
преподобан adj. — holy, saint, just; **преподобни отац** — Reverend Father
преподобност n. f. — holiness, reverence (title)

- препород** n. m. — regeneration, renewal; cf. **обнова**
- препородити (се)** v. — regenerate, give new life to; be regenerated
- препотопски** adj. — ante-deluvian
- препреден** adj. — crafty, astute
- пресвет** adj. — most holy, all-holy
- пресељење** n. n. — emigration, migration; transmigration of souls, metempsychosis
- преславан** adj. — most glorious, marvelous
- преставити се** v. — pass away, die, depart from this life
- престављење** n. n. — death, demise
- престо** n. m. — altar, altar-table, communion table, cathedra, throne;
престоли (ангелски чин) — thrones; **архијерејски престо** — archbishop's stall; **папски престо** — Papal See
- престолан** adj. — of the altar; **престони украси** — the ornaments of the altar
- престолонаследник** n. m. — heir to the throne
- преступ** n. m. — offence; sin; transgression, trespass; forfeiture; **кривични преступ** — criminal offence; commit a crime
- преступити** v. — forfeit; transgress; trespass, violate, infringe
- преступник** n. m. — sinner, transgressor, trespasser; violator, criminal, law-breaker
- преступнички** adj. — criminal, illegal
- пресуда** n. f. — judgment; sentence
- претварање** n. n. — change, transformation; transubstantiation
- претеран** adj. — excessive, immoderate
- претеча** n. m. — forerunner, precursor; **Јован Претеча** — John the Forerunner
- пречасни** adj. — all-honourable, most precious; venerable; **Пречасна крв Господа нашег Исуса Христа** — precious blood of Our Saviour
- пречисти** adj. — all-chaste, all-pure, immaculate, without stain; **Пречисто Тело (Спаситеља)** — immaculate body
- прибежиште** n. n. — refuge, shelter, stronghold
- привлачан** adj. — tempting, seducing
- привлачност** n. f. — temptation, attraction, enticement
- привољети** v. — force, compel, constrain
- привремен** adj. — temporary
- призив (призивање)** n. m. — epiclesis; invocation; call, cry

- призивати** v. — invoke; invoke; cry unto one, call upon, invite;
призивати име Божије — call upon the name of God
- признање** n. n. — confession, avowal, acknowledgement; recognition
- признати** v. — (**грех**) admit one's sins; acknowledge; recognize
- приклонити** v. — incline, bend over, bow, lay; **приклонити главу**
— bow one's head; **приклонити колено** — kneel
- прилог** (за цркву) n. m. — offertory
- прилежан** adj. — diligent, studious, assiduous
- прилежност** n. f. — diligence, studiousness
- принети** v. — offer, immolate; **принети жртву** — offer a sacrifice
- принос** n. m. — oblation
- приношење** n. n. — Prothesis (rite of preparation), offertory; Anaphora (prayer); offering, oblation
- припрата** n. f. — narthex
- Приснодјева** n. f. — Ever-Virgin
- пристаниште** n. n. — refuge, shelter; haven
- пристојан** adj. — decent, proper, becoming
- пристојност** n. f. — decency
- пристрасан** adj. — partial, biased
- пристрасност** n. f. — bias, partiality
- притворан** adj. — feign, fake, simulate
- притворник** n. m. — hypocrite, sham
- притворност** n. f. — simulation, pretence
- приход** (црквени) n. m. — parish benefice; income; church living
- причасник** n. m. — communicant, partaker; **причасник божанске природе** — communicant of divine nature
- причестити** v. — administer/give communion; **причестити (се)** — take communion, receive Holy communion; **причестити се светим тајнама** — receive the sacrament; **причестити се пред смрт** — receive the last sacrament
- причешће** n. n. — communion, eucharist (the holy table, the lord's table)
- прљав** adj. — filthy, dirty, nasty; defiled, vile
- прљавштина** n. f. — filth, filthiness, defilement, corruption, nastiness
- прљати** v. — defile, corrupt morally
- провиђење** n. n. — providence

- прогањање** n. n. — persecution
прогањати, прогонити v. — persecute
прогневити v. — make angry, displease, irritate, anger, chafe; **прогневити се** — get angry, get irritated, fly into a rage
прогонитељ n. m. — persecutor
прождрљивац n. m. — glutton
прождрљивост n. f. — gluttony
прозба n. f. — request, entreaty, prayer
прозелит n. m. — proselyte
прозелитизам n. m. — proselytism
прозорљив adj. — clairvoyant, clear-sighted, perceptive
прозорљивост n. f. — clairvoyance, clear-sightedness, foresight
прозрење n. n. — insight, enlightenment
прозрети, прозревати v. — give spiritual insight to; enlighten
произвести (за свештеника, монаха) v. — ordain (a priest, monk); **примити (свештенички) чин** — be ordained (as a priest); **поставити на функцију** — induct (a priest)
произвођење (постављање) свештеника n. n. — ordination; induction
пројава n. f. — manifestation, appearance, revelation
пројавити v. — express, manifest, reveal; **пројавити се** — display oneself
прокимен n. m. — Prokemenon (a verse of the psalms sung before the reading of the Epistles)
проклетство n. n. — curse, malediction, imprecation, anathema, damnation
проклињати v. — curse, damn, imprecate
пролазан adj. — temporary; perishable
Пролог n. m. — Menologion (gr.); Synaxarium
промисао n. f. — providence
пропаст n. f. — perdition
пропасти v. — perish
проповед n. f. — sermon, homily, message; **догматска проповед** — dogmatics; **морална проповед** — moralizing sermon; **похвална проповед** — eulogistic sermon; **зборник проповеди** — homiliary; **одржати проповед** — deliver a sermon
проповедање n. n. — preaching (of the gospel), sermonizing
проповедати v. — preach; sermon, sermonize, proclaim, announce

- проповедник** n. m. — preacher of the Gospel, missionary, sermon-izer, preacher
- прорећи (пророковати)** v. — prophesy
- прорицање** n. n. — prediction, prophesy, soothsayer
- прорицати** v. — predict, foretell
- пророк** n. m. — prophet
- пророчанство** n. n. — prophecy, prediction
- пророчица** n. f. — prophetess
- пророчки, пророчански** adj. — prophetic, warning, fatidical
- просветитељ** n. m. — enlightener, instructor, educator
- просветитељство** n. f. — the Enlightenment
- просветити** v. — enlighten, instruct; civilize; **просветити ум** — enlighten the intellect; **просветити народ** — educate the people
- просветљење** n. n. — enlightenment
- просвећење** n. n. — illumination, enlightenment; education, instruction, civilization
- просити, просјачити** v. — beg, make a living by begging
- просјак** n. m. — beggar, mendicant
- просјачење** n. n. — beggarliness, mendicancy, pauperism,
- проскомидија** n. f. — Proskomidia (gr.), the Office of Preparation, the Prothesis, table of Oblation; offertory
- прославити, прослављати** v. — glorify, magnify, praise; celebrate; **прославити се** — be glorified, be celebrated; be famous for
- прослављање** n. n. — glorification, celebration
- просфора** n. f. — prosphora, communion bread, holy bread; (cath. eccl.) host, wafer
- протестант** n. m. — protestant
- протестантизам** n. m. — Protestantism, Evangelicism
- противник** n. m. — foe, enemy; opponent
- протођакон** n. m. — protodeacon, first deacon
- протојереј** n. m. — archpriest, archpresbyter, first priest
- протопрезвитер** n. m. — protopresbyter
- протосинђел** n. m. — protosynkellos (gr.)
- профанизација** n. f. — profanation
- профанизовати** v. — profane
- процесија** n. f. — procession
- псалам** n. m. — psalm

псалмодија n. f. — psalmody

псалмопевац (псалмист) n. m. — psalmist, psalm-singer, psalmodist

псалтир n. m. — Book of Psalms; hymnal, psaltery

пуноћа (мера раста пуноће Христове) n. f. — fullness (measure of the greatness of Christ)

пуризам n. m. — purism

пуриста n. m. — purist

пуританац n. m. — Puritan

пуританизам n. m. — Puritanism

пустиња n. f. — hermitage

пустињак n. m. — anchorite, solitary, hermit; cf. **отшелник**

пустињаштво n. n. — eremitic life, solitary life

пустош n. f. — emptiness, dullness, vapidness

путир n. m. — chalice

Р

- раб** n. m., **раба** n. f. — servant, man/maid servant; slave; **раб Божији** — servant of God
- рабин** n. m. — rabbi, rebbi
- рабински** adj. — rabbinic(al)
- равноапостолни** adj. — Equal-to-the-Apostles
- равнодушан** adj. — indifferent, unconcerned; listless
- равнодушност** n. n. — indifference; listlessness; cf. **индиферентизам**
- ради** prep. — for the sake of; **Христа ради** — for the love of Christ, for Christ's sake; **просити Христа ради** — beg for charity, go begging, ask for alms
- радовање (радост)** n. n. — joy, delight, gladness, mirth; **радовати се** — rejoice, be glad/delighted, exult
- радостан** adj. — joyful, rejoicing
- рађање** n. n. — generation; procreation
- рађати** v. — generate, procreate; beget
- разапети** v. — crucify
- разборит** adj. — prudential; rational
- разборитост** n. f. — prudence, caution, care
- развенчати** v. — divorce; dethrone
- развести се** v. — divorce (one's husband/wife)
- развод** n. m. — divorce
- разврат** n. m. — immorality, lewdness, depravity, corruption, debauchery, perversity
- развратан** adj. — licentious, depraved, dissipated, debauched, wanton; immoral; **развратно понашање** — corrupt behaviour; **развратан живот** — crooked lifestyle; **развратан човек** — debauched person; **развратна књига** — pernicious book; **постати развратан** — become depraved
- развратност** n. f. — licentiousness, debauchery, dissipation
- разгоревати** v. — kindle anew

- раздор** n. m. — discord, disunion; dissention; **посејати семе раздора** — sow seeds of discord
- разлика** n. f. — difference, discrepancy, diversity, distinction
- разликовати** v. — distinguish, discriminate; sort, discern; differ, **разликовати (се)** — be different/unlike
- различит** adj. — different; various
- различитост** n. f. — difference; **различитост Личности Свете Троице** — difference in the manifestation of the Holy Trinity among holy persons
- разматрање** n. n. — deliberation
- размишљање** n. n. — reflection, meditation, consideration; contemplation; speculation
- размишљати** v. — reflect, meditate, ponder, think over; deliberate, contemplate; **размишљати о Богу** — meditate on God
- разрешење** n. n. — remission, absolution, pardon; permission
- разрешити** v. — release, remit, pardon, shrive; **прочитати разрешну молитву** — give sacramental absolution; **разрешити поста** — grant dispensation (for fasting); **разрешити од епитимије** — remit a public penance
- разум** n. m. — intelligence, reason, wisdom, knowledge, understanding, intelligence; **Бог је вишњи разум** — God is supreme intelligence; **неразумљиви разум** — unfathomable intelligence; **потчинити страст разуму** — control passion with reason; **здрав разум** — common sense
- разумевање** n. n. — understanding, intellection; **сила разумевања** — intellective power
- разумети** v. — understand, comprehend, mean
- разјаснити** v. — explain, interpret, elucidate
- разјашњење** n. n. — explanation, elucidation, interpretation, commentary
- рај** n. m. — Eden, paradise; **земаљски рај** — earthly paradise
- рајски** adj. — heavenly, paradise; **рајске птице** — heavenly birds
- раса** (монашка) n. f. — frock, cassock; **кукуљ** — cowl
- расејање** n. n. — Diaspora, dispersion
- расејати** v. — disperse
- раскајање** cf. **покајање**
- раскајати се** v. — repent, regret, rue; **раскајати се због својих грехова** — repent of one's sins

- раскид (раскидање)** n. m. — dissolution, cancellation, abrogation, annulment
- раскинути** v. — cancel, dissolve; **раскинути брак** — dissolve a marriage; abrogate an agreement/convention
- раскол** n. m. — schism, dissent, heresy, non-conformity; sect, sectarianism, dissidence; **раскол између Западне и Источне Цркве** — Great Schism
- расколник** adj. — schismatic, dissenter, sectary, dissident, heretic, non-conformist
- расколнички** adj. — schismatic(al), heretical, dissenting
- расофор** n. m. — rasophore, rasonosets
- распадање** n. n. — decay
- распадљивост** n. f. — dissolution
- распети** v. — crucify; **распети се** — be crucified
- распеће** n. n. — crucifying, crucifixion; crucifix, cross; (у цркви) Holy Rood; **Распеће Христово** — the Crucifixion
- распознавање** n. n. — discernment; **распознавање духова** — discernment of spirits
- распознавати** v. — discern, recognize, diagnose
- распоп** n. m. — an interdicted priest, defrocked priest
- распопити** cf. **рашчинити**
- расправа** n. f. — conflict, discord, contest, dispute; treatise
- расправљати (се)** v. — contest, dispute
- распуштен** adj. — dissolute, licentious
- распуштеност** n. f. — dissoluteness, licentiousness; lack of discipline
- растројен** adj. — upset, disordered, broken, destroyed
- растројити** v. — ruin, break, destroy; upset, displease
- расуђивање** n. n. — reasoning, deliberation, consideration; (spiritual) discernment
- расуђивати** v. — discern, judge, reason, deliberate
- ратни** adj. — military, of war
- ратник** n. m. — warrior, soldier
- ратоборан** adj. — belligerent, militant, combative
- ратоборност** n. f. — belligerence, combativeness; aggressiveness
- ратовати** v. — fight for/against, defend
- рашчинити** v. — defrock, unfrock, disrobe (a priest)
- ревнитељ** n. m. — devotee, zealot, bigot

- ревновати** v. — be zealous; act with zeal
ревност n. f. — diligence, zeal, ardour, fervency
ревностан adj. — ardent; eager, earnest, fervent, zealous
реинкарнација n. f. — reincarnation
реинкарнирати v. — reincarnate
реквијем n. m. — requiem
религија n. f. — religion; **откривена религија** — revealed religion
религиозан adj. — religious, pious
религиозност n. f. — religiousness, piety
реликвија n. f. — hallows, the shrines or relics of saints
реликвијар n. m. — cross chest; reliquary
ретор n. m. — rhetor, rhetorician
реторика n. f. — rhetoric, oratory
реторички adj. — rhetorical, oratorical
реформа n. f. — reform, amendment
реформатор n. m. — reformer
реформаторски adj. — reformed
реформација n. f. — Reformation
реформизам n. m. — Reformism
реформисати v. — reform
реформист n. m. — Reformist
реч n. f. — term, word, expression; **реч Божија** — the word of God, the gospel; Logos
ригоризам n. m. — rigorism
ригорист n. m. — rigorist
ригорозан adj. — rigorous
риза n. f. — chasuble, cope, vestment, sacerdotal
ризница n. f. — sacristy, vestry, vestry-room; treasury
ризничар n. m. — sacristan, sexton, vestry-keeper
римокатолицизам n. m. — Roman Catholicism
римокатолички adj. — (Roman) Catholic; **Римокатоличка Црква** — Roman Catholic Church
ритуал n. m. — rite, ritual
ритуалан adj. — ritual, ceremonial
ритуализам n. m. — ritualism, ceremonialism
ритуалност n. f. — rituality, ritualism

- роб** n. m. — slave; **бити роб својих страсти** — be a slave to one's passions
- род** n. m. — generation, race, tribe; origin, stem, descent; **људски род** — human race; **род хришћански** — Christian people; **род људски** — human kind, mankind; **из рода у род** — from generation to generation; **родом** — by birth
- родитељ** n. m. — progenitor, father
- родити** v. — give birth to, beget, bear, generate; **родити се** — be born, come into the world
- родослов** n. m. — ancestry, genealogical tree
- рођак** n. m. — kinsman, relation, relative; kindred
- рођен** adj. — born, begotten
- рођење** n. n. — birth, nativity; **место рођења** — birth place
- рождество** n. n. — nativity, birth; **Рождество Христово** — Nativity of Christ; **Рождество Пресвете Богородице** — Nativity of the Theotokos
- ропство** n. n. — slavery, captivity, bondage; **вавилонско ропство** — the Exile, the captivity of the Jews in Babylon in the 6th c.
- рукополагање** n. n. — imposition, laying-on (of the hands); holy orders, consecration, ordination
- рукополагати, рукоположити** v. — ordain
- рукотворан** adj. — hand-made

С

- сабеспочетни** adj. — co-eternal
- саблажњив** adj. — seductive, tempting, suggestive; scandalous
- саблазан** n. f. — scandal, offense; temptation, seduction, deception
- саблазнити** v. — seduce, entice, tempt; offend; scandalize; **саблазнити се** — be offended, take offense at sb; be seduced, be deluded
- сабор** n. m. — assemble, meeting; congregation; council, synod; **васељенски сабор** — Ecumenical council
- саборан** adj. — catholic, universal; **саборна црква** — cathedral (church)
- саборник** n. m. — Synaxarium
- саборност** n. f. — catholicity, universality
- сабрање** n. n. — assembly, congregation, sinaxis; **молитвено сабрање** — prayer meeting
- сабрат** n. m. — fellowman
- сабрати** v. — assemble, congregate; **сабрати се** — gather
- Саваот** n. pr. — Sabaoth, Yahweh, God
- савез** n. m. — union, unity, alliance
- савесност** n. f. — conscientiousness
- савест** n. f. — conscience; **грижа савести** — remorse; **чиста савест** — clear conscience; **нечиста савест** — guilty conscience; **гристи (некога) савест** — be conscience-stricken, suffer pangs of remorse
- савестан** adj. — conscientious
- савет** n. m. — council, board, committee; advice; **Светски савет Црква** — World Council of Churches; **Савет епископа** — the house of bishops; **црквени савет** — Church council
- саветник** n. m. — adviser, counselor, consultant
- саветовати** v. — counsel, advice, give advice, recommend; **саветовати се (посаветовати се)** — consult, discuss
- савечни** cf. **сабеспочетан**
- савремен** adj. — contemporary, modern, present-day

- савременик** n. m. — contemporary
- савршен** adj. — consummate; perfect; accomplished; **једино је Бог савршен** — God alone is perfect
- савршеност** n. f. — excellence, perfection, perfectness
- савршенство** n. n. — perfection; **достигћи савршенство у нечему** — achieve perfection at sth; **до савршенства** — to perfection, perfectly
- савршитељ** n. m. — accomplisher, doer, maker, performer
- савршити** v. — accomplish, finish, complete, fulfill; consummate, perfect
- сагласан** adj. — concordant, harmonious, consenting; **сагласно** — in accordance
- сагласити се** v. — harmonize, agree with, come to an agreement; consent, agree to do sth
- сагласје** n. n. — accord, harmony, unison; Concordia (lat.)
- сагласност** n. f. — consensus, conformity, agreement; consent
- сагледавање** n. n. — meditation, consideration, contemplation
- сагледавати** v. — consider, contemplate, meditate
- сагрешење** n. n. — trespass, sin, transgression, offence
- сагрешити** v. — sin, transgress, trespass, offend
- садејство** n. n. — synergy, interaction, cooperation; **Божије садејство** — God's assistance
- садејствовати** v. — work with, interact; concelebrate; help
- садржај** n. m. — matter, subject; contents
- садржати, садржавати** v. — contain; keep
- сажаљење** n. n. — pity, compassion, mercy, tender-heartedness
- сажаљив** adj. — compassionate, tenderhearted
- сазвучје** n. n. — harmony, accordance, consonance, coordination
- саздање** n. n. — creation, work; foundation; **Божије саздање** — work of God
- саздатељ** n. m. — creator, maker, founder
- саздати** v. — make; create; call into being from non-being; accomplish
- сазнање** n. n. — knowledge; notion; information, data
- сазнати** v. — learn, hear, find out, familiarize
- сакелејник** n. m. — sakellarios
- сакрамент** n. m. — sacrament

- сакраментологија** n. f. — sacramentology
сакривен adj. — hidden, concealed; secret, occult
сакривеност n. f. — secrecy, mystery, occultness
сакрити, сакривати v. — conceal, hide; **сакрити се** — hide oneself; keep out of sight
сам adj. — solitary; pron. **сам, сама, само, сами, саме, сама** — one-self, myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, themselves; **сам по себи** — by oneself; **Бог је сама премудрост** — God is wisdom itself
Самарјанин n. m. — Samaritan
самодисциплина n. f. — self-discipline, self-control
самозадовољан adj. — self-satisfied, self-contented
самозадовољство n. f. — self-satisfaction, self-content
самоконтрола n. f. — self-control, self-restraint
самољубац n. m. — egoist, selfish person
самољубив adj. — self-centered, selfish, egoistic
самољубље n. n. — self-centeredness, selfishness, egotism; self-esteem
самообмана n. f. — self-deception, self-delusion
самоодрицање n. n. — self-sacrifice, self-denial, abnegation, or renouncement of self
самопонижење n. n. — self-abasement, self-humiliation
самосвест n. f. — self-consciousness
самост n. f. — selfhood
самоћа n. f. — solitude
самоубиство n. n. — suicide
самоубица n. m. — suicide
саобразан adj. — conformable, suitable, consistent
саобразити v. — conform, regulate; **саобразити се** — act in conformity with
саобразност n. f. — conformity
саосећајан adj. — sympathetic, compassionate, empathetic
саосећање n. n. — sympathy, compassion, empathy
сапостојање n. n. — co-existence; (cath. eccl.) **конкомитенција** — concomitance
сапостојати v. — co-exist
сарадња n. f. — cooperation, collaboration (with)

- сарађивати** v. — cooperate with, collaborate with
саслуживање n. n. — joint service, co-celebration
саслуживати v. — concelebrate
саслужујући adj. — concelebrating
сасуд n. m. — vessel, vase; cup; chalice; **сасуди изабрани** — chosen vessels; **слабији сасуд** — weaker vessel (of women)
сасуштаствен cf. **једносуштан**
Сатана n. m. — Satan, devil
сатански adj. — satanic(al); **сатанска секта** — satanic cult
сахрана n. f. — burial, funeral, funeral ceremony, sepulture, (**укоп**) interment; **црквена хришћанска сахрана** — church/Christian burial; **сахрана Христова** — Deposition
сахранити v. — entomb, bury, inhume; **сахранити са свим почастима** — bury with full honours
сачување cf. **чување**
сачувати v. — keep, preserve, save; **Бог нека ње чува** — *God bless*
свадба n. f. — wedding, marriage ceremony, nuptials
свадебни adj. — nuptial
свадљив adj. — quarrelsome, belligerent
свадљивост n. f. — quarrelsomeness, belligerence
сведок n. m. — witness, eyewitness; Jehovah's witnesses
сведочење (сведочанство) n. n. — testimony, evidence, witness; certificate, testimonial
сведочити v. — witness, bear witness; testify
Сведржитељ n. m. — Pantocrator, Almighty God
свезнајући adj. — all-knowing, omniscient, the All-Seer (God)
свезнање n. n. — omniscience
свемогућ adj. — omnipotent, all-powerful, the All-Mighty (God)
свемоћ n. f. — omnipotence, almightiness
свемоћан adj. — almighty, all-powerful; Pantocrator
свеноћно бденије n. n. — all-night Vigil
свеобухватан adj. — comprehensive, all-encompassing
свеопшти adj. — universal, common, general
свеопшност n. f. — universality, generality
свеприсутан adj. — omnipresent
свепрослављен adj. — glorified forever
свесилан adj. — omnipotent, all-powerful

- свест** n. f. — conscience, awareness, judgment
- свестан** adj. — conscious, aware; **свестан поступак** — deliberate action
- свет** n. m. — world, universe; **у белом свету** — on the earth, in all the world; **на оном свету** — in heaven, the hereafter; **отићи на онај свет** — die, depart
- свет** adj. — holy, saint, sacred; **Света Тројица** — Holy Trinity; **освећена вода** — Holy Water; **Дух Свети** — Holy Ghost; **свети ратник** — Military-Saint, Warrior Saint; **света тајна брака** — Marriage, Holy Matrimony; **Свети Гроб** — Holy Sepulchre; **Свето Писмо** — Scripture, (Holy) Scripture; **света тајна причешћа** — (the Blessed) Sacrament; **свете тајне** — Mysteries
- светао** adj. — bright, glorious, luminous; **светла недеља** — Easter Week
- светилиште** n. n. — sanctuary, holy place
- светило** n. n. — luminary; star of heavens
- светиња** n. f. — shrine; sanctuary; sanctum; holy object; sacred thing; **светиња над светињама** (најсветије место у старозаветном Храму) — Holy of Holies, sanctum sanctorum (lat.)
- светитељ (светац)** n. m. — saint, person canonized by the Church; **светитељ покровитељ храма** — patron Saint; **свечи последњих дана (мормони)** — latter saints
- светити** cf. **осветити**; **светити се** — be hallowed, be sanctified; *да се свети име Твоје* — *hallowed be Thy Name*
- светковати** v. — solemnize, celebrate; commemorate
- светковина** n. f. — ceremony; panegyric
- светлети** v. — light, emit light, shine, gleam; brighten, illumine
- светлост** n. f. — light, radiance; **светлост разума** — light of knowledge; **у светлости нових открића** — in light of new discoveries; **у правој светлости** — in its true light; splendour, purity
- светован** adj. — mundane, secular, worldly; profane, lay, carnal
- световност** n. n. — worldliness
- светогрђе** n. n. — sacrilege
- светољубље** n. n. — worldliness
- светоотачки** cf. **отачки**
- светост** n. f. — holiness, sanctity, sainthood, sacredness
- светотајински** adj. — sacramental; mystical, mysterious
- Светотројични** cf. **Тројични**
- свећа** n. f. — candle

- свећњак** n. m. — candle-stick, chandelier
свећоносац n. m. — censer-bearer
свеукупан adj. — universal, catholic; cf. **васељенски**
свехвалан adj. — all-laudable
свечан adj. — solemn, ceremonious; festive
свечар n. m. — solemnizer, feaster
свештеник n. m. — cleric, clergyman, priest, father; minister (Протестантска, Римокатоличка, Англиканска Црква), pastor (неконформистичка, Протестантска Црква); (coll.) the ministry
свештенички adj. — clerical, pastoral, sacerdotal, priestly; **свештеничка служба** — ministry, priesthood
свештенодејство n. n. — ministry, ministration, performance of divine service, celebration of mass
свештенодејствовати v. — perform the sacred Mystery, minister; celebrate divine service
свештеномученик n. m. — holy martyr, priest-martyr
свештеноначалник n. m. — hierarch, prelate
свештеноначалство n. n. — hierarchy
свештенослужење n. n. — ministration; cf. **свештенодејство**
свештенослужитељ n. m. — minister, officiant
свештенослужити v. — minister; cf. **свештенодејствовати**
свештенство n. n. — Holy Orders, the ministry, priesthood
свод n. m. — dome; vault
свршетак n. m. — completion, end, consummation, finishing; conclusion accomplishment, fulfillment
свршити, свршавати (савршити, савршавати) v. — complete, accomplish, perform, finish, terminate, end; **свршавати, савршавати Свету литургију** — celebrate the Divine Liturgy; **свршити се** — be completed, be accomplished; be realized; end in termination
себичан adj. — self-centred
секта n. f. — sect
секташ n. m. — sectarian, sectarist
секташки adj. — sectarian, dissident
секташтво n. n. — sectarianism, sectarism
секуларизам n. m. — secularism
секуларизација n. f. — deconsecration, secularization
секуларизовати v. — deconsecrate, secularize

- семинариј** n. m. — seminary; **Духовна семинарија** — Ecclesiastical/theological seminary
- семинарист** n. m. — seminarian, seminarist
- Семит** n. m. — Semite
- семитски** adj. — semitic
- Септуагинта** n. f. — Septuagint (gr.)
- серафим** n. m. — seraph (pl. **-им**)
- серафимски** adj. — seraphic(al)
- сестра** n. f. — sister; **полусестра** — half-sister; **милосрдна сестра** — sister of charity, nurse
- сестринство** n. n. — sisterhood
- сећање** n. n. — memory, remembrance; remembrance of death
- сећати се** v. — remember, be mindful of
- сијање** n. n. — light, shine, radiance; aureole, nimbus; glory, halo
- сијати** v. — shine, glow, radiate, beam
- сила** n. f. — force, power, might, fortitude; **душевне силе** — spiritual energies; **пречисте силе** — all-pure heavenly host; **нечиста сила** — the evil spirit; **силе** (ангелски чин) — virtues
- силазак** n. m. — descent; **Силазак Духа Светог** — the descent of the Holy Ghost
- силазити** v. — go down, descend (on, upon)
- силогизам** n. m. — syllogism
- символ** n. m. — symbol; **Символ вере** — Creed, Credo, belief
- символизација** n. f. — symbolization
- символизовати** v. — symbolize
- символика** n. f. — symbolism
- символичан** adj. — symbolical
- симонија** n. f. — simony
- син** n. m. — son; **Син Божији** — Son of God; **синови Израиља** — the children of Israel
- синагога** n. f. — synagogue
- синђел** n. m. — synkellos
- синедрион** n. m. — Sanhedrim
- синергија** n. f. — synergy
- синкретизам** n. n. — syncretism
- синод** n. m. — synod
- синодалан** adj. — synodal, synodical

- сиромашан** adj. — poor, destitute
сиромаштво n. n. — poverty, misery, destitution
сиропусни adj. — days before Lent; **сиропусна недеља** — Cheese fare Sunday; Quinquagesima; **сиропусна седмица** — shrove week
сиротиште n. n. — orphanage, orphanhood
сироче n. n. — orphan, an orphan child
систем n. m. — system; **бити у систему** — become a rule
систематизација n. f. — systematization
систематизовати v. — systematize
систематичност n. f. — systematic character
систематски adj. — systematic, methodical
сјединити v. — join, conjoin, unite, unify; **сјединити се** — unite
сједињење n. n. — union, unity, joining
скаредан adj. — shameless, impudent; obscene
скаредност n. f. — shamelessness, impudence; obscenity
скептик n. m. — skeptic
скинија n. f. — tabernacle, tent; **скинија Завета** — the Tabernacle of the Lord
скит n. m. — skete, hermitage; small and secluded monastery
склад n. m. — harmony, accord, concordance, consonance
складан adj. — harmonious, consonant, concordant
склон adj. — disposed, inclined, prone; **бити склон** — be inclined/
/disposed; yield to
склоност n. f. — disposition, inclination
скрушен adj. — afflicted, contrite, penitent
скрушеност n. f. — contrition, compunction
слаб adj. — weak, feeble; **слаба нада** — faint hope; **слаб покушај** — feeble attempt; **слаб развој** — poor development; **слаба тачка** — weak point
слабост n. f. — weakness, feebleness; frailness, frailty; partiality/inclination (to sb or sth)
слава n. f. — glory, fame, praise; **(црквена) слава** — patron Saint's day; **у славу Бога** — unto the glory of God; **слава Богу** — thank God, God be praised
славан adj. — glorious, famous, honourable
славеносрпски (славеносербски) adj. — Slavonic-Serbian

- славити** v. — commemorate; celebrate, solemnize; praise, glorify, laud; **славити Христа** — sing hymns
- славље** n. n. — celebration
- слављење** n. n. — glorification
- славољубац** n. m. — ambitious person
- славољубив** adj. — ambitious, vainglorious, greedy for fame
- славољубље** n. n. — ambition, vainglory, love of fame
- славословити** v. — glorify; praise, sing in praise to
- славословље** n. n. — doxology, glorification, praise; Gloria in excelsis (lat.)
- сладост** n. f. — delight, sweetness
- сладострастан** adj. — lascivious, lustful; sensual; epicurian; pleasure-loving, self-indulgent
- следбеник** n. m. — successor
- следовати** v. — follow, go after, succeed; adhere to, observe; **из свега што је речено следи** — it follows from what has been said
- следствено** (чему) adv. — consequently
- слобода** n. f. — freedom, liberty; **слобода вероисповести** — freedom of religion
- слободан** adj. — free, unconfined, unrestricted
- словестан** adj. — reasonable; verbal, oral, wordy;
- слово** n. n. — letter, word; **Бог Слово** — eternal Word
- слуга** n. m. servant; minister; **слуга Божији** — servant (of God)
- служашчи (свештеник)** n. m. — celebrant
- служба** n. f. — service, office; **служба са хорским певањем** — choral-service
- служебник** n. m. — Book of offices, Book of Prayer, Hieratikon, Leitourgikon
- служење** n. n. — service, office; **богослужење** — divine service; **посветити се служењу других** — vow oneself to a life of self-sacrifice
- служити** v. — serve, be in the service, celebrate; officiate; perform a religious service; **служити Литургију** — preside; **служити при олтару** — serve at the altar; **служити као пример** — serve as an example; **служити као доказ** — serve as proof/evidence
- служитељ** n. m. — servant, server, servitor
- случај** n. m. — case, occurrence, incident; chance, occasion
- случајан** adj. — accidental, chance, unintentional, unexpected
- случајно** adv. — by chance, by accident, accidentally

- смелост** n. f. — boldness, fearlessness, courage, audacity, daringness
смео adj. — bold, fearless, courageous, daring, audacious
смеран adj. — humble, meek
смерност n. f. — humility, meekness
смирен adj. — humble, meek
смиреноумље n. n. — humbleness of mind, humility
смирење n. n. — humbleness, humility, meekness
смирити v. — pacify; subdue, reduce, master, restrain; **смирити своје страсти** — calm one's passions; **смирити се** — be humbled, calm oneself
смирна n. f. — myrrh
смисао n. m. — sense, meaning; **имати смисла** — make sense; **смисао живота** — the meaning of life; **у извесном смислу** — in a sense; **у ширем смислу** — in a broad sense; **смисао тога је...** — the whole point is...
смрт n. f. — death, decease; **природна смрт** — natural death; **бити на самрти** — be at the point of death, on the verge of death; **окусити смрт** — taste of death
смртан adj. — mortal, deadly, fatal; **на самртном одру** — on one's death bed; **смртна болест** — fatal disease; **смртни непријатељ** — mortal enemy
снага n. f. — strength, force, power, fortitude
снажан adj. — mighty, strong, powerful; **снажна жеља** — intense wish; **снажан гнев** — violent anger; **снажан утицај** — strong influence; **снажна воља** — strong will
снисходити v. — condescend
снисхођење n. n. — condescendence, mercy, descendance
сношај n. m. — intercourse, copulation (sexual); **имати сексуални однос (са)** — copulate
снужден adj. — dejected
снужденост n. f. — dejection
созерцавати v. — meditate, contemplate
созерцање n. n. — meditation, contemplation, theoria
созерцатељ n. m. — contemplative person, contemplator
сотириологија n. f. — soteriology
сотириолошки adj. — soteriological
софизам n. m. — sophism
софистика n. f. — fallacy, sophistry

сохранити cf. **сачувати**

спасење n. n. — salvation; safety; **пут спасења** — path of salvation;
лишити спасења — reprobate

Спаситељ n. m. — the Saviour

спаситељски adj. — saving, of the Saviour

Спасовдан n. m. — Ascension of Our Lord

спасоносан adj. — salvific

спасти v. — save, deliver from; **спасти се** — save oneself, work out one's own salvation

спиритуализам n. m. — spiritualism

сплетка n. f. — gossip, piece of scandal

сплеткарити v. — gossip, spread scandal

сплеткарош n. m. — gossip, talebearer

спознање n. n. — realization, recognition, acknowledgement

спознати v. — realize, acknowledge, be conscious of, know, be aware of, recognize; **спознати своју кривицу** — acknowledge one's guilt

спокој (**спокојство**) n. m. — calmness, quietness, repose; **спокојство духа** — peace of mind

спокојан adj. — calm, quiet, tranquil, serene; **спокојно** — with a light heart

спомен n. m. — memory, reminiscence, remembrance, recollection

спомињати v. — remember, recall, call to mind

спор n. m. — controversy, discussion, dispute

споран adj. — controversial, disputable

спорити v. — argue, discuss

способан adj. — able, capable

способност n. f. — ability, capacity

срамити се cf. **посрамити се**

срамота n. f. — shame, shamefulness, ignominy

срамотан adj. — shameful, disgraceful

среброљубац n. m. — one who loves money

среброљубив adj. — greedy, avaricious

среброљубље n. n. — avarice; greed

средњи adj. — middle, mean, average; intermediate; **средњи век** — Middle Ages

средњовекован adj. — medieval, of Middle Ages

Сретење n. n. — the Presentation of Jesus Christ in the Temple, Meeting of our Lord, (cath. eccl.) Candlemas Day

сродник cf. **рођак**

сродство n. n. — kindred, kinship, relationship; **духовно сродство** — spiritual alliance, affinity; **крвно сродство** — blood relation; **бити у сродству** — be related to

срце n. n. — heart; (**покајање**) **чиста срца** — with heartfelt contrition; **тешка срца** — with a heavy heart, unwillingly, reluctantly

ставропигија n. f. — monastery under the direct control of the Patriarch

стадо n. n. — flock, herd

станиште n. n. — dwelling-place, habitation

старац n. m. — starets, old man, elder, spiritual guide

старешина n. m. — dean (of a church), officer priest; elder; principal

старешина манастира — prior

старешинство n. n. — rank; **духовно старешинство** — eldership

староверац, старообредник n. m. — old-believer

стваран adj. — actual, real, valid

стварање n. n. — creation; **стварање света** — creation of the world; **од стварања света** — anno mundi, since the creation of the world

стварност n. f. — reality, present day reality; **претворити могућност у стварност** — turn possibility into reality

створење n. n. — creature

створити v. — create, make, produce; generate

стил n. m. — style

стилистика n. f. — art of style

стих n. m. — verse, stich (of the Bible)

стихар n. m. — stikharion (gr.); vestment; surplice

стихира n. (gr.) — hymn, song, canticle

стоик n. m. — stoic

стоицизам n. m. — stoicism

стоички adj. — stoic(al)

столпник n. m. — pillarist, stylite

страдање n. n. — the Passion; **Страсна седмица** — Passion Week, Holy Week

страдати v. — suffer

страст n. f. — passion; vice

- страстан** adj. — passionate
страх Божији n. m. — fear of God; godfearingness
страхопоштовање n. n. — awe
строг adj. — stern; strict
строгост n. f. — sternness; strictness
сублимирати v. — sublimate
субота n. f. — Sabbath
суботар n. m. — sabbatarian
суд n. m. — judgment; court of justice, court of law; **црквени суд** — ecclesiastical court; **Божји суд** — judgment of God
судбина n. f. — fate, destiny, lot
судбински adj. — fated, predestined
судија n. m. — judge; judiciary
судити v. — judge
судски adj. — judiciary
сујета n. f. — vanity, conceit, self-esteem
сујетан adj. — vain, conceited
сумња n. f. — doubt; **без сумње** — no doubt, doubtlessly; **не подлеже сумњи** — it is beyond doubt
сумњив adj. — doubtful, uncertain, suspicious, questionable; **сумњив комплимент** — equivocal compliment
сунаследник n. m. — coheir
супротставити (се) v. — confront, resist, oppose
суштина n. f. — substance, essence
схватање n. n. — understanding, comprehension; intelligence; view, idea, opinion; **погрешно схватање** — misunderstanding
схватити v. — comprehend, grasp; understand
схима n. f. — scheme; **примити схиму** — adapt a scheme
схимник n. m. — schema-monk; **великосхимник** — megaloschemos; **малосхимник** — mikroschemos, krestonosets
схоластик n. m. — scholastic
схоластика n. f. — scholasticism
схоластички adj. — scholastic

Т

- тајна** n. f. — mystery; secret; **света тајна** — sacred mystery, holy mysteries; **вршити свете тајне** — administer the sacraments; **света тајна крштења** — sacraments of baptism; **света тајна причешћа** — the eucharist; **света тајна исповести** — Sacrament of Penance, the seal of confession
- тајни** adj. — secret, hidden; **тајна вечера** — the Lord's supper; **тајна молитва** — silent prayer; **тајна исповест** — auricular confession; **Тајна вечера** — Last supper
- тајнозрење (сагледавање)** n. n. — contemplation
- тајноводство** cf. **мистагогија**
- талант** n. m. — talent (ancient coin); gift; **закопати талант у земљу** — bury/waste one's talent
- талиман** n. m. — talisman, phylactery
- Талмуд** n. m. — Talmud (collection of ancient writings in the Jews)
- талмудист** n. m. — talmudist, rabbinist
- талмудски** n. m. — talmudic, rabbinic
- тама** n. f. — darkness, obscurity, hell
- тамница** n. f. — prison, jail
- ташт** adj. — vain; conceited
- таштина** n. f. — vanity
- твар** n. f. — creature, creation, being; cf. **творевина**
- тваран** adj. — creaturely
- тварност** n. f. — creaturehood
- творац** n. m. — maker, creator; **Творац свих ствари** — Creator of All things
- творевина** n. f. — creation, work; **првоначална творевина** — primary creation; **образоватељна творевина** — secondary creation

- тежак** adj. — difficult, hard, grave, weighty, serious, grievous; **тежак посао** — hard labour; **тешка времена** — hard times; **тежак грех** — capital sin
- теизам** n. m. — Theism
- теист** n. m. — theist
- теистички** adj. — theistic(-al)
- телесан** adj. — corporal, bodily, of the flesh
- тело** n. n. — flesh, body; substance; **тело и крв** — flesh and blood; **обући се у тело** — incarnate, embody; **жалац у телу** — the thorn in the flesh; **робовати телу** — walk after the flesh
- телос** (gr. коначни исход, сврха, циљ) n. m. — thelos
- тема** n. f. — topic, subject, theme
- теодикеја** n. f. — theodicaea (theodicy)
- теогонија** n. f. — theogony
- теократ** n. m. — theocrat
- теократија** n. f. — theocracy
- теократски** adj. — theocratic(-al)
- теолог** n. m. — theologian, theologist, Bachelor of divinity
- теологија** n. f. — theology
- теолошки** adj. — theological; **теолошки факултет** — theological seminary; theological academy
- теоретисати** v. — theorize
- теоретски** adj. — theoretic(-al)
- теоретичар** n. m. — theorist, speculatist, speculator
- теорија** n. f. — theory, speculation
- теософ** n. m. — theosophist
- теософија** n. f. — theosophy, theosophism
- теософски** adj. — theosophic(-al)
- теотокологија** n. f. — mariology
- теотоколошки** adj. — mariological
- теургија** n. f. — theurgy; cf. **чудотворење**
- тимпан** n. m. — tumbrel, tabor, cymbal
- типик** n. m. — Typicon
- тиранија** n. f. — tyranny
- тиранин** n. m. — tyrant
- тиранисати** v. — tyrannize, make a person suffer, torture, martirize
- тих** adj. — calm, quiet, peaceful, still, tranquil

- тиховање** n. n. — silence, quietude, hesychia (gr.)
тиховатељ n. m. — silent, speechless, mute, hesychast
тиховати v. — practice the silent, inner prayer
тишина n. f. — peace, calm, silence
тонзура n. f. — tonsure
топао adj. — warm, heartily, cordial; **топле речи** — sympathetic words
топлота n. f. — warmth; kindness of heart
Тора n. f. — Torah
торжествен adj. — festive, solemn, pompous, triumphal, highday, festal day
торжествовати v. — be triumphal, triumph; solemnize, celebrate with pomp
традиција n. f. — tradition
традиционалан adj. — traditional
трајан adj. — permanent, lasting
трајност n. f. — permanence, continuity
трактат n. m. — treatise, treaty
трансустанцијација n. f. — transubstantiation
трансцендентан adj. — transcendent, other-worldly
трансцендентност n. f. — transcendence, -ency
трансцендирати v. — transcend
трапеза, часна n. f. — altar, altar-table
треба n. f. — sacrifice, church ceremony; **обављати црквене требе** — officiate, perform the church ceremony
требник n. m. — Small Euchologion (book containing the Eucharistic rites and other liturgical matter), Book of Needs; book of devotion, prayer book, church-book; service book
трезвен adj. — sober, sound, sound judgment
трезвеност n. f. — sobriety
тридневни adj. — of the 3rd day
триипостасни adj. — trihypostatic, triplehypostatic
Триод n. m. — Triodion; **Посни триод** — (Fasting) Lenten Triod; **Цветни триод** — Pentekostarion
Трисвета (песма) n. f. — Trisagion/thrice-holy (hymn)
тритеистички adj. — tritheistical

- трнов** adj. — thorny; **трнов венац** — the crown of thorns
троједини adj. — three in one, triune
Тројица n. coll. — the (Holy) Trinity; Trinity Sunday (esp. of the Trinity: that is three in one)
тројични adj. — Trinitarian, triune
тројичност n. f. — threeness
тројствен adj. — triple, treble
тројственост n. f. — triplicity, trio
тропар n. m. — Troparion
трпеза n. f. — meal, table, victuals
трпезарија n. f. — refectory, dining hall (in a cloister)
трпељив adj. — tolerant, forbearing
трпељивост n. f. — tolerance, endurance; mildness
трпети v. — endure, bear, stand, suffer, tolerate
трпење n. n. — perseverance; patience, suffering; **дуготрпење** — great/long suffering
труд n. m. — endeavour; labour, toil, work; efforts, deeds; **живети од свог труда** — live by one's labour
трудбеник n. m. — zealous worker, labourer, striver
трудити (се) v. — labour, toil, work, strive for, work hard
трулежан adj. — corruptible, frail, perishable
трулежност n. f. — corruptibleness, perishability
трулити v. — become rotten, decay, become corrupted
труљење n. n. — corruption, defilement; putrescence, putrefaction
туга n. f. — sorrow, sadness; grief
тужан adj. — sad, sorrowful, unhappy
тужилац n. m. — accuser, plaintiff, imputer; (jur.) prosecutor
тужилачки adj. — accusatory, imputative
тужити v. — accuse (of), charge, indict; inculcate; impute
тумач n. m. — hermeneut, interpreter, explainer, commentator
тумачење n. n. — hermeneutics; interpretation, explication, commentary
тумачити v. — interpret, explain

У

- убедити, убеђивати** v. — persuade, convince; **човек јаких убеђења** — a man of strong beliefs
- убеђење** n. n. — conviction; **живети према свом убеђењу** — have the courage of one's conviction; **мењати своја убеђења** — take a different view of things; **религиозна убеђења** — religious conceptions
- убиство** n. n. — killing, murder, slaughter
- убити** v. — kill, murder, slay, assassinate
- убица** n. m. f. — murderer, murderess
- убог** adj. — poor, needy, wretched
- уважавање** n. n. — respect, esteem; **из уважавања према коме** — out of respect towards sb
- уважавати** v. — respect, hold in esteem
- уважен** adj. — distinguished, respectful, renowned
- увереност** n. f. — assurance, certainty, confidence, conviction
- уверење** n. n. — conviction, confidence; assurance, assertion; **морално уверење** — moral conviction; **научно уверење** — scientific conviction
- увреда** n. f. — insult, offence, injury, impudence
- увредити** v. — offend, insult, injure, affront
- угађање** n. n. — obliging, pleasing; satisfaction; indulgence
- угађати** v. — please, satisfy, oblige, gratify; indulge; be (well pleasing)
- угњетавање** n. f. — oppression, tyranny; maltreatment
- угњетавати** v. — oppress, repress, tyrannize
- угодан** adj. — well pleasing, pleasing, gratifying; suitable, fit, proper; agreeable
- угодити** cf. **угађати**
- угодник** n. m. — complaisant/obliging person; **свети угодник, Божији угодник** — Saint

- уд** n. m. — member of a body
- удаљити** v. — drive away, send away, banish; **удаљити се** — be absent, move away; retire; **удаљити се од света** — enter a convent; **удаљити се од теме** — stray from the subject
- удеоничар** n. m. — participant, associate, accomplice
- удеоничарити** v. — participate
- удес** n. m. — doom, destiny, fate, fortune
- удивити** v. — amaze, surprise, wonder; **удивити се** — be surprised, be amazed, wonder
- удивљење** n. n. — astonishment, surprise, wonder
- удовољење, удовољавање** n. n. — satisfaction, gratification, indulgence
- удовољити, удовољавати** v. — indulge (in), satisfy, gratify, fulfill; give satisfaction; cf. **одавати (се)**
- удостојити** v. — vouchsafe, deign; honour; deem worthy, make worthy; *удостој ме да могу чинити вољу Твоју* — grant that I may do Thy will; **удостојити се** — be thought worthy, be deserving
- удружење** n. n. — society, union, company; **религиозно удружење** — religious society
- удружити** v. — join (in a partnership); unite; associate
- ужас** n. m. — fright, dread, horror, terror
- ужасан** adj. — horrible, terrible, dreadful
- ужаснути се** v. — be terrified/horrified
- узбудити** v. — excite, provoke
- узбудљив** adj. — exciting, provoking, stimulating
- узвисити** v. — sublimate
- узвишен** adj. — exalted, sublime, lofty; **узвишена душа** — elevated soul; **узвишена осећања** — lofty sentiments
- узвратити** v. — render, reward, recompense; **узвратити добрим на зло** — return good with evil / evil with good
- здање** n. n. — hope, trust, expectation
- здати се** v. — hope, trust in sb, have faith in sb; take refuge in, hope for protection, expect
- уздизање** n. n. — exaltation; erection, elevation; the Exaltation of the Cross cf. **Воздвижење**

- уздизати** v. — erect, raise, lift up (hands); elevate; **уздизати (се)** — ascend
- уздржање** n. n. — abstinence, temperance, chastity; continence
- уздржати, уздржавати (се)** v. — abstain, forbear from, restrain oneself; cf. **задржати**
- уздржљив** adj. — abstinent, temperate, moderate, abstemious
- уздржљивост** n. f. — temperance, abstention
- узносити** v. — ascribe, offer; elevate; **молитва узношења** — anaphora; **узносити молитве** — offer up prayers; **узносити на небо** — enheaven; cf. **вазнети**
- узношење** n. n. — raising up, elevation; exaltation
- узрок** n. m. — cause, reason, ground, motive; **крајњи узрок** — final cause; **првобитни узрок** — original cause; **праузрок** — the First Cause (God); **узрок и последица** — cause and effect
- узрочност** n. f. — causality
- уипостазиран** adj. — enhypostasized
- уипостазираност** n. f. — hypostasization
- ујединити** v. — unite, unify; reunite, join again; **ујединити се** — be united
- уједињење** n. n. — unification; union, reunion, rejoining; **уједињење Цркава** — the reunion of the Churches
- укинути** v. — annul, abolish, abrogate, cancel, revoke; **укинути решење** — annul a decision; **укинути закон** — abolish a law
- уклањати се, уклонити се** v. — shun, turn away, avoid, fly from; **уклањати се од зла** — shun the evil
- укор** n. m. — reproach, blame
- укоренити** v. — enroot, implant, inculcate, instil; **укоренити се** — take root
- укорити** v. — reproach, blame, upbraid
- украсити** v. — adorn, beautify, embellish
- укус** n. m. — taste; flavour
- улазак** n. m. — entry
- ултрамонтанистички** adj. — ultramontane
- ум** n. m. — mind, intellect, sense, wit; **помрачен ум** — darkening of the nous, sullied intellect; **сазнатељни ум** — conscious mind; **уздизати ум ка небесима** — lift up the mind towards heaven; **бистрина ума** — brightness of mind
- умерен** adj. — abstinent; moderate, temperate

- уметник** n. m. — artist
уметнички adj. — artistic
уметност n. f. — art; work of art; the art of writing/conversation
умивање cf. **омивање**
умиљење n. n. — compunction, contrition, repentance; humility, sensitivity, tender emotions
умирење n. n. — pacification, appeasing, peacemaking
умиритељ n. m. — pacificator, appeaser, peacemaker
умирити v. — appease, soothe, pacify; subdue, restrain
умни adj. — intelligent, rational, reasoning
умножење (благодати) n. n. — growth in Grace
умоболан adj. — insane, mad, senseless
умрли n. m. — (the) departed, dead, deceased; **молитва за умрле** — the Litany of the Departed
умртвити v. — put to death, subdue (the flesh)
умртвљење n. n. — mortification of flesh, discipline
умствовати v. — philosophise
умудрити v. — teach, give advice, give wise council, make wise; **умудрити се** — grow wise
унизити v. — humiliate, depreciate, degrade; **унизити се** — be humbled, depreciated, humble oneself
унијат n. m. — Uniate
унијатство n. n. — Uniatism
униније n. n. — abasement, despondency, dejection
уочи adv. — on the eve, the day before
уподобити v. — attain the likeness of God; compare, liken, assimilate, adapt to
уподобљење n. n. — piety; life pleasing to God; comparison, similitude, similarity, assimilation
упокојење n. n. — repose, rest, peace
упокојити v. — pass away, give rest
управа n. f. — board, office; **црквена управа** — church administration, church-government
управљати v. — govern, control, lead
усавршити, усавршавати v. — perfect, improve, cultivate (a talent)

- усамљен** adj. — lonely, reclusive, solitary
усамљеник n. m. — recluse; **живети као усамљеник** — lead a solitary life
усвојење n. n. — adoption, adopting; appropriation
усвојити v. — adopt, habitualize; adopt the custom of
усековање n. n. — beheading; **Усековање главе Светог Јована Крститеља** — Beheading of St. John the Baptist
уσια cf. **суштина**
усиновити v. — adopt
усиновљење n. n. — adoption (of a child)
усиологија n. f. — ousiology
Ускрс cf. **Васкрс**
ускршњи adj. — Passover, Easter; **ускршње јагње** — Passover lamb
ушмен adj. — auricular; **тајна исповест** — auricular confession
услерење n. n. — direction; tendency, trend; school
услерити v. — direct, guide; **услерити на прави пут** — set a person on the right path
успење n. n. — falling asleep, death; **Успење Пресвете Богородице** — the Dormition, the Falling Asleep of the Mother of God
усрдан adj. — ardent, fervent, very zealous
усрдност n. f. — ardour, fervency, zeal, eagerness; **усрдно се молити** — pray with fervour
устав n. m. — regulation, statute; **црквени устав** — church rubric, church discipline, canon; **манастирски устав** — cloistral rule
установити v. — establish, found; prove, show, certify
устоличење n. n. — installation
устројитељ n. m. — artificer, Creator (of the world)
устројити v. — arrange, organize
устројство n. n. — arrangement, organization, structure
утеловити v. — incorporate, embody
утеловљење n. n. — incorporation, embodiment
утеха n. f. — consolation, comfort
утешан adj. — consolatory, comforting, gratifying; **утешна околност** — gratifying circumstance
Утешитељ (Дух Свети) n. m. — The Comforter, Paraclete (gr.)
утешити v. — comfort, bring consolation

- уточиште** n. n. — retreat, refuge, shelter; seclusion
утроба n. f. — womb; the innermost part of man, one's whole being
утући v. — depress, deject
утучен adj. — dejected, depressed
утученост n. f. — depression, dejection
учен adj. — learned, erudite; educated
ученик n. m. — pupil, student; scholar; disciple
ученост n. f. — erudition, education, sophistication
учење n. n. — doctrine; **поучавање** — schooling, teaching; lessons;
хришћанско учење — Christian doctrine; **учење о пресељењу**
душа — doctrine of metempsychosis / transmigration of souls;
учење Светог Томе Аквинског — Thomism; **следбеник уче-**
ња Томе Аквинског — thomist
учесник n. m. — participant; partaker, sharer
учествовање n. n. — participation; sharing, partaking
учествовати v. — participate, take part in; partake, share
учитељ n. m. — teacher, instructor, guide, tutor
учити v. — learn, study; teach, instruct; be instructed

Ф

- фанатизам** n. m. — fanaticism
фанатик n. m. — fanatic, zealot
фанатичан adj. — bigoted, fanatic, overzealous
фанатичност n. f. — bigotry, fanaticism
фараон n. m. — Pharaoh
фарисеј n. m. — pharisee
фарисејски adj. — pharisaic
фарисејство n. n. — pharisaism
фатализам n. m. — fatalism
фаталистички adj. — fatalist
фелон n. m. — phelonion, felon
фетиш n. m. — fetish
фетишизам n. m. — fetishism
филантроп cf. **човекољубац**
Филиокве (lat.) — Filioque
философ n. m. — philosopher
философија n. f. — philosophy
философски adj. — philosophical
философствовати v. — philosophize
форма n. f. — form, shape
формалан adj. — formal
формализам n. m. — formalism
формалност n. f. — formality
фреска n. f. — fresco
фриз n. m. — frieze
фундамент n. m. — foundation, basis
фундаменталан adj. — fundamental, essential
фундаментализам n. m. — fundamentalism
функција n. f. — function; **свештеничка функција, служба** — ministry
функционисати v. — function

Х

- хагиограф** cf. **агиограф**
хагиографија cf. **агиографија**
Халкидон n. pr. — Chalcedon
Хананејка n. f. — woman of Canaan
хаос n. m. — chaos; **првобитни хаос** — abyss
хаотичан adj. — chaotic
харизма n. f. — charisma
харизматски adj. — charismatic
хаци (хација) n. m. — pilgrim; hadji; cf. **ходочасник**
хацилук n. m. — pilgrimage, hadji; cf. **ходочашће**
хвала n. f. — praise, praising, eulogy, lauding, extollment, panegyric;
thanks; **хвала Богу** — God be praised
хвалисав adj. — boastful; vainglorious
хвалисавост n. f. — boastfulness, vainglory
хвалити v. — praise, laud, extoll; **хвалити се** — boast, brag
хедонизам n. m. — hedonism, concupiscence
хедонист n. m. — hedonist, sensual man/woman
хеортологија n. f. — heortology
херменеутика cf. **ерминевтика**
херувим n. m. — cherub (pl. cherubim)
херувимски adj. — cherubic; **Херувимска песма** — Cherubic Song
химна n. f. — hymn, gradual; **химна благодарности** — hallel,
thanksgiving hymn, hymn of thanks
хиромант n. m. — chiromantist, chiromancer, palmist
хиромантија n. f. — chiromancy, palmistry
хиротесија n. f. — chirothesia
хиротонија n. f. — chirotony, laying of hands, ordination
хладан adj. — cold, cool, chilly; unfeeling, unemotional; **указати ко-**
ме хладан пријем — receive sb coldly

- хладнокрван** adj. — cool, equanimous
хладнокрвност n. f. — coolness, cold-bloodedness
хладноћа n. f. — coldness, coolness
хлеб n. m. — bread; **хлеб насушни** — daily bread; **свети хлеб** — altar-bread, holy oblation; **хлеб живота** — bread of life; **хлеб и вино за причешће** — the elements; **хлеб предложења** — shew-bread; **ломљење хлеба** — breaking of bread
ходочасник n. m. — pilgrim
ходочашће n. n. — pilgrimage
хомилетика cf. **омилитика**
хомилија cf. **омилија**
хор n. m. — choir, chorus
хостија n. m. — wafer, host
хотимице adv. — voluntarily, intentionally, deliberately
храбар adj. — bold, brave, courageous
храбрење cf. **бодрене**
храбрити cf. **бодрити**
храм n. m. — temple; church
храмовни adj. — of the temple, of the church; **храмовни празник** — patron Saint's day
христијанизација n. f. — christianization
христорац n. m. — antichristian
христограм n. m. — christogram
христођаконство n. n. — Deaconate in Christ
христолик adj. — Christ-like
христологија n. f. — Christology
христолошки adj. — christological
христољубив adj. — Christ-loving, Christian
Христос n. pr. — Christ, the Son of God; **пре Христа** — before Christ (B. C.); **после Христа (лета Господњег)** — Anno Domini (A. D.); **приказ Христовог распећа** — Holy Rood
христоцентричан adj. — christocentric
хришћанин n. m. — Christian; **образован хришћанин** — educated Christian (well versed in the Bible); **добар хришћанин** — good Christian
хришћански adj. — Christian, Christianly
хришћанство n. n. — Christianity, Christianism, Christendom

- хроника** n. f. — chronicle
хронологија n. f. — chronology
хролошки adj. — chronological
хула n. f. — curse, blasphemy, oath
хулитељ n. m. — blasphemer
хулити v. — blaspheme, curse, swear, commit blasphemy
хуман adj. — humane, compassionate
хуманизам n. m. — humanism
хуманист n. m. — humanist
хуманитаран adj. — humanitarian
хуманост n. f. — humanity, compassion

Ц

цар n. m. — king, emperor, tsar; **Цар небески** — Heavenly King, Heavenly Father

Цариград cf. **Константинопољ**; **Цариградска васељенска патријаршија** — Ecumenical Patriarchate of Constantinople

царица n. f. — queen, empress

царски adj. — royal, princely; **царске двери** — the holy doors/gates

царство n. n. — kingdom, empire; **Царство небеско** — Heavenly Kingdom

царствовати v. — reign, be king

цветање n. n. — flourish, thrive; prosperity

цветати v. — flourish, thrive, prosper; flower, bloom, blossom

Цвети (Цветна недеља) n. pl. — Palm Sunday, the Entry of Our Lord into Jerusalem

целебан cf. **нетрулежан**

целибат n. m. — celibate

целив n. m. — kiss; **целив мира** — the kiss of peace; **Јудин целив** — Judah's kiss

целивање n. n. — kissing, veneration; **целивање крста** — veneration of the cross

целивати v. — kiss; venerate

целовит adj. — integer, complete, whole; perfect

целомудрен adj. — chaste; pure; virginal

целомудреност n. f. — chastity, purity; cf. **чедност**

целост, целовитост n. f. — integrity; cf. **честитост**

цена n. f. — price, cost; value, worth; **по сваку цену** — at any cost, whatever the cost

ценити v. — value, rate, estimate, appreciate

центар n. m. — center

централан adj. — central

цењен adj. — valuable, precious; eminent, distinguished

- церемонија** n. f. — ceremony
церемонијалан adj. — ceremonial
цимбал cf. **кимвал**
циљ n. m. — purpose, aim, object, end; **служити циљу** — serve a purpose; **циљати на** — aim at
цистерцијанац, цистерцит n. m. — Cistercian
цитат n. m. — quotation; **библијски цитат** — Scriptural reference, Scriptural text
цитирати v. — quote
Црква n. f. — Church; **света, саборна и апостолска Црква** — Holy Catholic and Apostolic Church; **Реформаторска Црква** — Reformed Church; **(Римо)католичка Црква** — Roman Catholic Church; **Англиканска Црква** — Anglican Church; **Грkokатоличка Црква** — Greek-Catholic Church; **Лутеранска Црква** — Lutheran Church; **у духу Цркве** — churchlike
црквен adj. — ecclesial, ecclesiastic; sacred; of the Church, belonging to Church, churchly, clerical; **црквено појање** — chant, plain-chant; **црквени приходи** — church-living; **црквено право** — Church law
црквенословенски adj. — Church-Slavonic/Slavic
црквенослужитељ n. m. — churchman
црквеност n. f. — ecclesiality
црквењак n. m. — sexton; sacristan, vestry-keeper; ecclesiarch (gr.)
црноризац n. m. — friar, monk

Ч

- чамотан** adj. — listless, apathetic, impassive
- чамотиња** n. f. — listlessness, impassivity
- чаробница** n. f. — witch, sorceress, enchantress
- чаробњак** n. m. — sorcerer, wizard, enchanter
- час** n. m. — hour; **установљени часови молитве** — canonical hours; **часови (први час, трећи час, шести час, девети час)** — hours of Divine Office (prime, terce, sext, nones)
- часност** n. f. — honesty, purity, virtue
- часослов** n. m. — Book of Hours, Horologion
- част** n. f. — honour, virtue, respect; credit; **указати част** — show respect
- частан** adj. — honest, pure, decent, fair, upright; holy, venerable; **часна трпеза** — altar-table; **часни (дарови)** — precious gifts; **Часна Крв Твоја** — *Thy precious blood*; **часнији од...** — *more honorable than...*
- частољубац** n. m. — man of great ambitions, glory seeker
- частољубив** adj. — ambitious, high-aspiring
- частољубље** n. n. — ambition, love of glory
- чаша** n. f. — cup, chalice; communion-cup (cup used in the administration of the Eucharist); **чаша гнева Господњег** — the vials of God's wrath; **испити чашу жучи** — drink the cup of bitterness to the dregs; **чаша његовог стрпљења је препуна** — his patience is exhausted; **да ме мимоиђе ова чаша** — *let this cup pass from me, take away this cup from me*
- чедан** adj. — unstained, chaste
- чедност** n. f. — chastity, chasteness, virginity; celibacy
- чедо** n. m. — child; **духовно чедо** — spiritual child, penitent
- чедоморство** n. n. — abortion

- честит** adj. — decent, honest
- честитост** n. f. — decency, honesty, integrity
- четворојеванђеље** n. n. — the four Gospels
- чин** n. m. — dignity; post, rank, office; order; rite, ceremony; act, deed;
духовни чин — holy orders; **примити чин** — ordain; **лишити**
духовног чина — disfrock, disrobe; **чин венчања** — Wedding
ceremony
- чинити добра дела (дела милосрђа)** v. — do good deeds, show
charity
- чираконосац** n. m. — banner-bearer
- чист** adj. — clean, pure; intact; **чисти срцем** — pure hearted; **чисти**
понедељак — first Monday of Lent, clean Monday
- чистилиште** n. n. — Purgatory
- чистити** v. — cleanse, clean, purify
- чистота** n. f. — purity, chastity; **чистота срца** — open-heartedness
- читач** n. m. — reader, lector (lat.)
- чишћење** n. n. — purification
- човек** n. m. — man; person; individual; mortal; **Божији човек** — sa-
int, prophet
- човекољубац** n. m. — philanthropist, lover of man, he that loves man-
kind; humanist
- човекољубив** adj. — humane, philanthropic; (that) loveth mankind
- човекољубље** n. n. — love towards man, loving-kindness towards
Mankind, philanthropy
- човекомржња** n. f. — misanthropy, hatred towards man
- човекомрзац** n. m. — misanthrope, man-hater
- човечан** adj. — humane, compassionate
- човечански** adj. — of man, human; **род човечански** — mankind;
човечанска природа Христова — the human nature of Christ,
Christ's humanity
- човечанство** n. n. — human race, mankind
- човечност** n. f. — humanity, compassion
- човештво** n. n. — humanity
- чрево** n. n. — womb; belly, stomach
- чревоугодије** n. n. — gluttony, overeating; **предавати се чревоуго-**
дију — be given to stomach gratification
- чревогодник** n. m. — belly-slave
- чтец** n. m. — acolyte; server; reader

чување n. n. — observance, keeping, following; (**одржавање**) conservation, preservation; safe-keeping; **чување обичаја** — observance of custom; **чување реда** — maintenance of order

чувар n. m. — guardian, custodian, keeper; protector

чувати v. — keep; guard, maintain; preserve; observe (rules, traditions, customs); **чувати заповести Божије** — observe the commandments of God; **нека вас Бог чува** — God save you, God protect you; **чувати тајну** — keep a secret

чувствен adj. — sensual, of the senses; physical; **чувствена задовољства** — the pleasures of the flesh

чувственост n. f. — sensibility, sensitivity; sentiment

чувство cf. чуло

чудесан adj. — miraculous, wonderful, extraordinary

чудити се v. — wonder, marvel

чудо n. n. — miracle, wonder, marvel; prodigy

чудотворан adj. — thaumaturgic; wonder working; **чудотворна икона** — thaumaturgic image, miraculous icon

чудотворац n. m. — wonder maker; miracle worker, wonder-worker; thaumaturgist

чулан adj. — sensible, sensory; sensual, sensuous, voluptuous

чулност n. f. — sensuality, voluptuousness

чуло n. n. — sense, sensation, faculty

Ц

цамија n. f. — mosque

III

- шаманист** n. m. — sorcerer, shamanist
шаманство n. n. — sorcery, shamanism
шарлатан n. m. — charlatan, verbalist
шарлатанство n. n. — absence of proof, verbalism
шестопсалмије n. n. — Hexapsalmos (Six Psalms)
шизма n. f. — schism
шизматичан adj. — schismatic
шкрт adj. — stingy, avaricious, mean, close-fisted, shabby
шкртац, шкртица n. m. — miser
шкртост n. f. — avarice, stinginess

ENGLISH-SERBIAN
DICTIONARY OF THEOLOGY

A

abacus n. (upper part of the capitol) (archit.) — абакус, плоча, најчешће квадратног облика, завршетак капитела

abate v. — оборити, поништити, укинути (закон); смањити, умањити; ублажити, утишати (бол)

abbacy cf. **abbotship**

abbatical adj. — манастирски; опатски

abbess n. — игуманија; настојница самостана

abbey n. — манастир; опатија

abbot n. — игуман; опат; **Very Reverend Father** — високопреподобни оче (обраћање)

abbotship n. — чин, служба игумана; достојанство опата

abide v. — придржавати се, остати веран; живети, боравити

abiding adj. — сталан, трајан

abjuration n. — одрицање (под заклетвом)

abjure v. — одрећи се (јереси), опозвати, одустати (од)

ablution n. — богослужбени чин омивања тела и руку; **ablutions** — употреба Дарова после причешћа; испирање уста након причешћа нових свештеника и болесних

abode n. (formal) — боравиште, пребивалиште

abortion n. — абортус; чедоморство

absoluteness n. — апсолутизам

absolution n. (cath. eccl.) — разрешење, опроштај грехова, апсолуција; **administer sacramental absolution** — прочитати разрешну молитву

absolve v. — разрешити, опростити

abstain (from) v. — уздржати се; апстинирати

abstainer n. — трезвењак, умерењак

abstention n. — уздржавање; суздржљивост

abstinence n. — умереност, уздржање, апстиненција

abstinent adj. — трезвен, умерен

- abundance** n. — богатство; обиље, изобиље
- abundant** adj. — богат; обилан
- abuse** n. — злоупотреба; погрда; скрнављење
- abuse** v. — злоупотребити
- acceptable** adj. — прихватљив, благоугодан
- accidence** n. (cath. eccl.) — акциденција; прелазност
- accident** n. — акциденцијалан, небитан, споредан; (phil.) који нема везе са суштином ствари
- accord** n. — слагање, сагласност; склад; споразум; **with one accord** adv. — једнодушно
- accord** v. — допустити; одобрити; сложити се
- acolyte** n. — црквени служитељ (у чину читача); (cath. eccl.) аколут
- acquit** v. (jur.) — ослободити (оптужбе)
- active** adj. — делатан, вољан
- Acts** n. pl. (**of the Apostles**) — Дела апостолска
- actual** adj. — прави, реалан, стваран; садашњи
- actualize** v. — актуализовати, оделотворити
- actually** adv. — стварно; у прави час
- addict** v. — (usually passive) **be addicted to** — бити зависан (од)
- addiction** n. — зависност
- administer** v. — управљати; применити; извршавати; вршити дужност; **administer justice** — делити правду; **administer sacraments** — чинодејствовање светих тајни
- administration** n. — управљање, управа; администрација; (cath. eccl.) администратура
- administrative** adj. — извршни; управни
- administrator** n. — администратор; управитељ; старатељ; (cath. eccl.) управитељ епархије док епископ није именован
- adopt** v. — усвојити, посинити
- adoption** n. — усиновљење, усвојење
- adoptionism** n. (cath. eccl.) — адопционизам, јерес по којој је Христос био само усвојени (адоптирани) син Божији, то јест није имао божанску природу
- adoration** n. — благочешће, богопоштовање; поклоњење, латрија; (cath. eccl.) адорација; **Adoration of the Magi** — поклоњење мудраца

- adore** v. — обожавати; поштовати
- adulterate** v. — извршити прељубу
- adulteration** n. — кварење; кривотворење
- adulterer** n. — браколомник, прељубник
- adulteress** n. — прељубница
- adulterous** adj. — прељубнички
- adultery** n. — прељуба, браколомство; блуд
- advent** n. — долазак, божићни пост; (cath. eccl.) адвент (период припреме за Божић)
- adversary** n. — непријатељ, противник
- adversity** n. — беда, невоља
- Aer** n. (gr.) — воздух, ваздух (прекривач Дарова)
- affinity** n. — сродство, род; сродност, блискост
- affirm** v. — тврдити, потврдити; посведочити; потписати
- affirmation** n. — тврдња, изјава; афирмација
- afflict** v. — мучити; нанети бол
- affliction** n. — жалост, бол, несрећа, туга
- affusion** n. — поливање (при крштењу)
- agape** n. (gr.) — хришћанска љубав, милосрђе; **agape feast** — трпеза љубави
- agnosticism** n. — агностицизам (учење које допушта постојање Бога, више силе коју људски ум не може спознати)
- Agnus Dei (Lamb of God)** — Агнец Божији; (cath. eccl.) Јагње Божије
- ail** v. (old use) — мучити, болети
- ailment** n. — болест, бољка
- aisle** n. (archit.) — бочни брод цркве, црквено крило; пролаз између клупа у цркви
- akathistos (Acathistus)** n. lit. „not seated“ — акатист (црквена песма која се пева стојећи, посвећена Христу, Богородици или светима)
- akoimetai** n. (gr.) = non-sleepers — акимити, „неснени“
- akolouthia** n. (gr.) — последовање
- alb** n. — стихар, алба
- albigensians** n. pl. — албежани, албигензи (дуалистичка јерес, слична богумилској, у Француској XII и XIII века, чији припадници нису признавали црквени поредак)

- all-blameless** adj. — пренепорочна
- all-chaste** adj. — пречиста
- allegory** n. — алегорија
- Alleluia** interj. — алилуја
- all-encompassing** adj. — свеобухватан
- all-holy** adj. — пресвети, свесвети
- all-honourable** adj. — пречасни
- all-laudable** adj. — свехвални
- all-powerful** adj. — свемоћан
- All Saints' Day** n. — Дан свих светих; Недеља свих светих (празник који се слави 1. новембра на Западу, односно прва недеља после Духова на Истоку)
- almighty** adj. — свемоћни; **Almighty God** — Сведржитељ, Свемогући Бог
- alms** n. pl. — милостиња
- almsgiving** n. — давање милостиње, милосрђе
- altar** n. — жртвеник; олтар, трапеза; **altar cloth** — олтарско платно
- altar covers** — олтарски прекривачи
- altar-boy** n. — прислужитељ
- altar-table** n. — часна трапеза; свети престо
- ambition** n. — амбиција, славољубље, честољубље; cf. **love of glory**
- ambo(n)** n. (archit.) — амвон
- amen** — амин; нека тако буде
- amend** v. — поправити (се); исправити (се)
- amice** n. — нарамник, наглавник
- Amish** n. — амиш (припадник анабаптистичке секте)
- amoral** adj. — аморалан, неморалан
- amphora/rae** n. (gr.) — амфора
- anabaptist** n. — анабаптиста, припадник секте из XVI века која је тражила поновно крштење одраслих
- Anamnesis** n. (gr.) — анамнеза, сећање, спомен; део Канона Евхаристије
- anamnetic** adj. — анамнетички
- anaphora** n. (gr.) — узношење, принос, приношење Дарова, Канон Евхаристије, понекад се тако назива и антидор („анафора“)
- anargyroi** (gr.) „without silver“ — бесребреници (нпр. свети врач Козма и Дамјан)

- Anastasis** n. (gr.) — Васкрсење
anathema n. — анатема
anathematize v. (to issue an anathema) — анатемисати
ancestor n. — праотац; предак; старозаветни патријарх; **ancestor of God** — богородитељ
ancestral adj. — прадедовски; наслеђен
 anchoress n. — отшелница
anchorite adj. n. — пустињачки, отшелнички; пустињак, отшелник, анахорета
ancient adj. — древни, антички; **the Ancient Church** — рана Црква
ancillary adj. — помоћни; потчињен, подређен
angel n. — анђео, ангел
Angelus n. (cath. eccl.) — Ангелус, молитва Девици Марији која се моли на глас звона ујутру, у подне и увече
anger n. — гнев; љутња; срдитост; бес
anger v. — разгневити; љутити; срдити (се)
Anglicanism (cf. **Church of England**) n. — англиканизам, Англиканска Црква
angry adj. — гневан, љутит
Anno Domini (lat.) (abbr. AD) — лета Господњег, после Христа
announce v. — благовестити, објавити; најавити; предсказати
annunciate v. — објавити, благовестити
Annunciation n. — Благовести, Благовештење
anoint v. — мазати; помазати
anointed one, the n. — богопомазан
anointing n. — миросање; **anointing of the sick** — јелеосвећење
anointment n. — помазање
ante-chamber n. — предсобље
ante-diluvial adj. — препотопски
antenuptial adj. — предбрачни
antependium n. (lat.) — олтарска завеса
anthem n. — црквена песма, химна, антифон
anthropological adj. — антрополошки
anthropology n. — антропологија, хришћанско учење о човеку
anthropomorphism n. — антропоморфизам
Antichrist n. — Антихрист
anticipate v. — предвидети; предухитрити; унапред урадити

- ant clericalism** n. — антиклирикализам
- antidoron** n. (gr.) „instead of the gift“ — антидор, „нафора“
- antimins (antimension)** n. (gr.) = „уместо стола“ — антиминос (четвороугаоно платно са потписом епископа, а у које су обично ушивене мошти светитеља; на антиминосу се савршава Света евхаристија)
- antinomy** n. — антиномија
- antiphon** n. — антифон
- antiquity** n. — древна епоха; стари век; старина; народи који су живели у старом веку
- anti-religious** adj. — антирелигијски
- anti-Semitic** adj. — антисемитски
- anti-Semitism** n. — антисемитизам
- apathy** n. — бестрашће, равнодушност
- Apocalypses (Apocalypse)** n. — апокалипса; **Book of Apocalypse;** cf. **Revelation**
- apocatastasis** n. — апокатастаза (Оригеново учење осуђено као јерес на Петом васељенском сабору)
- apocrypha** n. — апокрифи (списи или дела који се издају за библијске, али их не прихватају ни јеврејско ни хришћанско предање)
- apocryphal** adj. — апокрифан
- Apollinarian** adj. n. — аполинаријевски; аполинаријевац
- Apollinarianism** n. — аполинаризам, христолошка јерес названа по Аполинарију, епископу лаодикијском (IV век)
- apologetic** adj. — апологетски
- apologetics** n. — апологетика, богословска одбрана хришћанских истина од различитих приговора, у новије време грана систематске теологије
- apologist** n. — апологета
- apology** n. — апологија
- apophatic** adj. — апофатички (одрицатељно богословље); **apophatic theology** — апофатичко богословље
- apophaticism** n. — апофатика
- apostasy** n. — одступништво, отпадништво, апостазиа
- apostate** n. — одступник од вере, апостат, отпадник
- apostatize** v. — одступити, отпасти (од вере)

- aposticha** n. (gr.) — стихира која се пева на вечерњем и јутрењу уз стихове псалама
- apostle** n. — апостол, посланик
- apostolate** n. — апостолат, служба апостола
- apostolic** adj. — апостолски; папски; **apostolic fathers** — апостолски Оци (ученици апостола); **apostolic succession** — апостолско прејемство, наслеђивање; **apostolic see** — апостолска столица, римска епископска катедра; cf. **Света столица, Римска столица**
- apostolicity** n. — апостоличност
- Apostolos** n. (**Book of epistles**) — Апостол (књига коју чине Дела апостолска, саборне и Павлове посланице, а чији се одељци читају на богослужењу)
- apotheosis** n. — обожавање; величање; апотеоза
- appetitive** adj. — **appetitive part of the soul** — желатељни, жудећи део душе
- apprehend** v. — схватити
- apprehension** n. — схватање; **spiritual apprehension** — духовно поимање
- apse** n. (archit.) — апсида
- Aramaic** adj. — семитски језик, арамејски
- arbiter** n. — изабрани судија, арбитер
- arbitration** n. — арбитража, одлука, пресуда
- arch** n. (archit.) — лук; свод; надсвођен трем
- archangel** n. — арханђео, архангел
- archbishop** n. — архиепископ; **Your Eminence** — Ваше високопреосвештенство (обраћање)
- archbishopric** n. — архиепископија
- archdeacon** n. — архиђакон; **Very Reverend Father** — високопреподобни оче (обраћање)
- archdiocese** n. — епархија архиепископа
- archetypal** adj. — архетипски
- archetype** n. — архетип, идеална форма, прототип
- archidiaconal** adj. — архиђаконски
- archidiaconate, archdeaconry** n. — архиђаконство
- archiepiscopacy** n. — архиепископија
- archiepiscopate** n. — архиепископија

- archieratikon** n. (gr.) — архијерејски чиновник
- archimandrite** n. — архимандрит, некада старешина више манастира, данас почасна титула свештеномонаха; **Very Reverend Father** — високопреподобни оче (обраћање)
- archistrategos** n. (gr.) — архистратиг (арханђели Михаило и Гаврило)
- architrave** n. (archit.) — архитрав (греда која повезује два стуба и лежи на њима)
- archpriest** n. — протопрезвитер; **Very Reverend Father** — високопречасни оче (обраћање)
- ardent** adj. — ватрен; ревностан, усрдан
- ardour** n. — жар, ентузијазам; ревност
- areopagitical** adj. — ареопагитски
- Aristotelian** adj. — аристотеловски
- ark** n. — сандук, ковчег; **ark of the Covenant (of Testimony)** — ковчег Завета; **Noah's Ark** — Нојева барка
- Armageddon** n. — Армагедон (свети рат, по Библији)
- arrogance** n. — гордост; охолост
- arrogant** adj. — горд, гордељив; охол
- artificer** cf. **creator**
- artoforium** n. — артофорион, посуда са Светим даровима за причешћивање болесника
- Aryanism** n. — аријанска јерес, аријанство, аријанизам, хрилошка јерес из IV века, осуђена на Првом васељенском сабору
- ascend** v. — уздизати се, узнети се
- Ascension** n. — Вознесење Господње, Спасовдан
- ascesis** n. (gr.) — аскеза, подвижништво
- ascetic** n. adj. — аскета, подвижник; подвижнички, аскетски; **ascetic act** — рад, деловање; чин, дело; подвиг; **realization of likeness** — оделотворено подобје; cf. **likeness of God**
- asceticism** n. — подвижништво, аскетизам, аскеза
- ascribe** v. — узносити; приписати
- Ash Wednesday** n. (cath. eccl.) — пепељава среда (прва среда Великог поста); пепелница, чиста среда
- aspersorium** (lat.) (cath. eccl.) — посуда са благословеном водом
- assembly** n. (cf. **synaxis**) — сабрање; **eucharistic assembly** — евхаристијско сабрање

- assumption** n. — претпоставка; узимање, примање (изгледа, лика, израза)
- Assumption of the Mother of God** (cf. **Dormition**) n. — Успење Пресвете Богородице
- assurance** n. — основ, сигурност; поверење
- asterisk** n. — звездица
- astragal** n. (archit.) — астрагал, венац око стуба
- astute** adj. — проницљив, лукав, оштроуман
- athanasian** adj. — атанасијевски
- Athanasius of Alexandria** n. гр. — Атанасије Велики, епископ александријски (IV век)
- atheism** n. — атеизам, безбожништво
- atheist** n. — атеиста, безбожник
- atheistic** adj. — безбожнички, атеистички
- Athos, Mount** n. гр. — Света Гора, Атос
- atone** v. — испаштати, окајавати
- atonement** n. — испаштање, кајање, искупљење, помирење (између Бога и грешника)
- atoner** n. — покајник
- atrium** n. (archit.) — атријум, двориште цркве
- attain** (to sth) v. — стићи, досећи, постићи
- attainment** n. — усвојење; постигнуће, тековина
- aureole** n. — ореол, нимб, ауреола
- auricular** adj. — усмени, тајни; **auricular confession** — тајна исповест
- austere** adj. — аскетски, испоснички
- austerity** n. — строгост, самодисциплина, уздржљивост
- authentic** adj. — истински, изворан; веродостојан
- authoritarian** adj. — ауторитаран
- authority** n. — ауторитет, власт; углед; **the authorities** — органи власти
- autocephalous (autocephalist)** adj. — аутокефалан
- autocephaly** n. — аутокефалност
- avarice** n. — похлепа; шкртост, среброљубље
- avaricious** adj. — похлепан; шкрт
- avid** adj. — пожудан; лаком
- avidity** adj. — пожуда; лакомост

avow v. — исповедати; признати, изјавити

avowal n. — исповедање; признање, изјава

awe n. — страх, страхопоштовање

awesome adj. — страшан, ужасан

azyme n. — азима, бесквасни, пресни хлеб

azymites n. pl. (gr.) — азимити, назив за оне који у евхаристијском приносу користе бесквасни хлеб

В

- Babel** n. — Вавилонска кула
- banner** n. — барјак, застава; **banner-bearer** — чираконосац
- banquet table** n. — свечана трпеза
- Baptism** n. — крштење; **baptism by immersion** — крштење погружењем; **baptism by pouring** — крштење обливањем; **baptism by sprinkling** — крштење кропљењем; **the Baptism of Christ in the Jordan** — Крштење Господа Исуса Христа у реци Јордану; cf. **Epiphany**
- baptismal** n. — крштени, крштењски; **baptismal name** — крштено име; **baptismal font (baptisterion)** — крстионица, баптистеријум (базен у којем се врши крштење погружењем)
- Baptist** n. — баптиста (припадник једне од највећих заједница Слободних протестантских Цркава)
- baptistery** n. — крстионица
- Baptist, John the** — Свети Јован Крститељ
- baptize** v. — крстити
- basilica** n. — базилика; **T-shaped basilica** (archit.) — базилика
- Basil the Great / Basil of Caesarea** — Свети Василије Велики, Василије Кесаријски
- baton** n. — жезло; скиптар
- bead** n. — бројаница; **beads** — бројанице
- bear** v. — носити; родити; **bear a child** — носити (родити) дете; **bear witness to** — сведочити
- beatific** adj. — блажен; **beatific vision** — виђење Бога
- beatification** n. — благосиљање; проглашење блаженим, беатификација
- beatify** v. — бити блажен; учинити блаженим, прогласити блаженим
- Beatitudes** n. pl. — Блаженства (Мт 5, 3–12)
- beget** v. — рађати, зачети; створити

- begotten** p. p. adj. — рођен; **the Only-begotten** — Јединородни
- Beheading of St. John the Baptist** — Усековање главе Светог Јована Крститеља
- behold** v. — видети, гледати
- being** n. — биће; (ontol.) битије
- belfry** n. — звоник, звонара
- Benedictine** n. (cath. eccl.) — бенедиктинац (бенедиктинци — ред који је основао Свети Бенедикт у VI веку; најстарији монашки ред на Западу)
- benediction** n. — благослов (који даје свештеник на крају службе); **benediction „urbi et orbi“** (cath. eccl.) — благослов који папа даје у свечаним приликама граду Риму и целом свету
- Benedictus** n. (lat.) — химна *Благословен Госјод Бог Израљев*
- benefactor** n. — добротвор
- benefactress** n. — добротворка
- benefice** n. — дар, бенефиција (плата за вршење неке црквене службе); црквено добро, пребенда
- beneficence** n. — добротворство
- benefit** n. — добробит, корист, добротворство, потпора
- benevolence** n. — доброта, добродушност, добронамерност; благонаклоност
- benevolent** adj. — добродушан, добронамеран; благонаклон
- beseech** v. — молити; преклињати
- besiege** v. — опколити; опседати
- bestiality** n. — бестијалност, зверство
- bestow (upon)** v. — принети на дар, даровати
- Bethlehem** — Витлејем
- betray** v. — издати, изневерити
- betroth** v. (old formal use) — дати руку; заручити; верити
- betrothal** n. — веридба
- beware of** v. — чувати се (нечега), пазити, бити на опрезу
- beyond** prep. — изнад, изван, с оне стране; n. — оностраност, будући живот, онај свет
- Bezpopovtsy** n. pl. (russ.) — беспоповци, старообредници (руска секта)
- Bible** n. — Библија, Свето Писмо
- biblical** adj. — библијски

- bigot** n. — ревнителъ; зилот
bigoted adj. — фанатичан, зилотски
bigotry n. — ревност; фанатичност, зилотизам
birth n. — рођење; **give birth to** — родити; **birth control** — контрола рађања, контрацепција
bishop n. — владика, епископ; (cath. eccl.) бискуп; **His Grace** — Његово преосвештенство, Преосвећени; Његова милост; **Your Grace** — Ваше преосвештенство, Преосвећени; Ваша милости (обраћање); **Bishop's residence** — владичански двор; **bishop's throne** — владичански престо; **titular bishop** — титуларни епископ; **assistant bishop** — викарни епископ; (cath. eccl.) помоћни епископ (бискуп); **bishop's conference** (cath. eccl.) — епископска (бискупска) конференција (установа једне црквене покрајине чији су чланови сви ординарији, помоћни епископи и остали насловни епископи тог подручја)
bishopric n. — епископски чин; епископија, епархија
bitter adj. — горак, огорчен
bitterness n. — горчина, огорчење
blaspheme v. — богохулити, хулити на Бога; клеветати
blasphemous adj. — богохулан, безбожан
blasphemy n. — хула, скрнављење
bles v. — благословити, благосиљати, блаженим звати
blessed, the — блажени, благословени; **the blessed sacrament** — света тајна (причешћа); **blessed water** — освећена вода, агијазма; **ever blessed** (of the Holy Theotokos) — Присноблажена; **most blessed** — преблагословена
blessedness n. — блаженост
 blessing n. — благослов, благодат, милост; **blessing of water** — водоосвећење; **the great blessing of the waters at Theophany** — богојављенско водоосвећење
bliss n. — блаженство, радост, срећа
bloodless adj. — бескрван; **bloodless sacrifice of Christ** — бескрвна жртва Христова
blot (out) v. — очистити, избрисати; истребити
boast v. — радовати се; хвалити се
boastful adj. — хвалисав, поносан, охол
boastfulness n. — хвалисавост, охолост

- bodiless** adj. — бестелесан; **bodiless servitors** — бестелесни служитељи; **bodiless powers** — небеске силе
- body** n. — тело; **Body of Christ** — Тело Христово
- Bogomil** n. — богумил (дуалистичка јерес из X века, названа по зачетнику, бугарском свештенику Јеремији или Богомилу из Тракије, која одбацује брак, употребу меса, поштовање икона итд.)
- bogoroditchni (bogorodichen)** n. (slav.) — химне Пресветој Богородици, богородични
- bold** adj. — храбар, смео
- boldness** n. — смелост
- bondage** n. — ропство, заробљеност
- book** n. — књига; **Book of Hours** — Часослов; **Book of Psalms** — Псалтир; **Book of Revelation** — Откривење; **Book of Offices** — Службеник; **Book of Needs (Small Euchologion)** — Требник; **Book of Three Odes** — Триод; cf. **Triodion**; **Book of Eight Tones** — Осмогласник; **Books of the Prophets** — пророчке књиге; **Book of Common Prayer** — Службеник Англиканске Цркве
- bow** n.v. — поклон, наклон; поклонити се
- brethren** n. — братија
- breviary** n. — бревијар, часослов (римокатоличка богослужбена књига)
- bring** v. — донети, доносити, принети, довести; **bring forth (the Spirit)** — исходити
- brotherhood** n. — братство
- bull** n. (cath. eccl.) — (папска) була, важно папско писмо с оловним, сребрним или златним печатом, којим се потврђују папска именовања или папске енциклике; шире, у црквеном смислу, службени документ с печатом
- burial** n. — погреб, сахрана; **burial rites** — погребни обичаји
- burn** v. — горети, изгорети; **burning bush** — несагорива, неопалима купина
- bury** v. — сахранити, покопати; прекрити
- buttress** n. (archit.) — потпорни стуб, потпора, ослонац
- Byzantine** adj. — византијски
- Byzantium** — Визант, касније Константинопољ (Цариград); Ромејско царство, Византија

C

- Caesarian papism (caesaropapism)** n. — цезаропапизам
- calamity** n. — велика несрећа, невоља, беда
- calendar** n. — календар; **Old Calendarists** — старокалендарци; **Old Style (Julian) Calendar** — стари (јулијански) календар; **New (Gregorian) Calendar** — нови (григоријански) календар
- calling** n. — позив, призив (Божији)
- calumniate** v. — клеветати, оклеветати, оцрнити
- calumniator** n. — клеветник
- calumny** n. — клевета, лажна оптужба
- Calvary** n. — Калварија, место Распећа Господа Исуса Христа; cf. **Golgotha**
- Calvinism** n. — калвинизам, огранак протестантизма, назван по оснивачу Жану Калвину (XVI век)
- Calvinists** n. pl. — калвинисти
- candelabrum (pl. -bra)** n. — велики свећњак, полијелеј, канделабер
- candle** n. — свећа; светло свеће
- Candlemas Day** (cath. eccl.) — Свијећница; cf. **Presentation of Jesus Christ in the Temple**
- candlestick** n. — свећњак
- canon** n. — канон, правило; Канон Евхаристије; закон, правни пропис; **Canon of Scripture** — канон Светог Писма; **Canon Law** — канонско право; **Canon of Requests** cf. **Octoechos**; **Canon tables** — канонске таблице
- canonic(-al)** adj. — канонски; **canonical synthesis** — канонска синтеза; **canonical letter** — канонско писмо
- canonicals** n. pl. — одећа, свештеничка одежа
- canonization** n. — канонизација, проглашење за светитеља
- canonize** v. — канонизовати, прогласити за светитеља
- cantata** n. (mus.) — кантата
- canticle** n. — хвалоспев, химна; **Canticles** — Песма над песмама

- cantor** n. — појак
- capitol** n. (archit.) — капитол
- Cappadocian Fathers** n. pl. — кападокијски Оци (Василије Велики, Григорије Богослов и Григорије Нисидјски)
- Capuchins** n. pl. — капуцини, капуцински ред (реформирани, строжи огранак фрањеваца)
- cardinal** n. (cath. eccl.) — кардинал (главни папин помоћник); у старини римски презвитери; од XII века почасна епископска (бискупска) титула; **Your Eminence** — Ваша еминенција (обраћање)
- careful** adj. — пажљив; брижљив
- careless** adj. — немаран, нехајан; непромишљен
- carelessness** n. — немарност, нерад
- Carmelites** n. pl. (**White Friars**) (cath. eccl.) — кармелићани, просјачки ред основан у XII веку
- carnal** adj. — чулан, телесан, плотски; блудан
- Cartesian** adj. n. — картезијански, декартовски; следбеник Декарта, декартовац
- Cartesianism** n. — картезијанизам
- Carthusians** n. pl. (cath. eccl.) — картузијанци, пустињачки ред који је основао Свети Бруно у XI веку
- cassock** n. — мантија, свештеничка хаљина
- cataphatic** adj. (**what God is**) — катафатички; **cataphatic theology (the way of affirmation)** — катафатичко (потврдно) богословље, катафатика
- catechesis** n. — катихеза (поуке о вери за катихумене)
- catechetical** adj. — катихетски
- catechism** n. — веронаука, катихизис; cf. **religious education**
- catechist** n. — катехета, вероучитељ
- catechize** v. — поучавати, учити (неког) веронауци, катихизирати
- catechumen** n. — катихумен, оглашени
- cathars** n. pl. — катарии, манихејско-гностичка секта из XI–XIII века
- cathedra** n. — епископска катедра, епископско седиште
- cathedral** n. — саборна црква, епископска престопа црква; катедра

catholic adj. — саборни; римокатолички; **the Catholic Church** — васељенска (католичанска) Црква; **Roman Catholic Church** — Римокатоличка Црква

Catholicism n. — римокатолицизам

catholicity n. — саборност, католичност; католичанство

catholicon n. (archit.) — саборна црква, католикон

catholicos n. — првојерарх, патријарх (јерменски и грузијски)

cause n. — узрок

celebrant n. — онај који служи, служашчи (свештеник); **principal celebrant** — началствујући у служењу

celebrate v. — служити (Литургију); прослављати

celebration n. — служење; прослава, славље

celestial adj. — божански; небески; **celestial bliss** — небеско славље; **celestial powers** — небеске силе

celibacy n. — целибат, девственост, безбрачност; **celibacy of priesthood** — свештенички целибат

celibate adj. — безбрачан, невенчан, неожењен

celibate n. — девственик

cell (kellia) n. — ћелија, келија

cemetery n. — гробље

cenobites cf. **coenobites**

cenobitism cf. **coenobium**

cenotaph n. — кенотаф, празна гробница; споменик подигнут по којнику

cenoule n. — одаја у којој је била Тајна вечера

cense v. — кадити

censer n. — кадионица; кадило

censer-bearer n. — свећоносац

censure n. — цензура, црквена казна

centenary n. — стогодишњица

ceremony n. — церемонија, служба; свечани обред, светковина; cf. **marriage**

Chalcedonian — халкидонски; **Chalcedonian definition** — халкидонски орос

chalice n. — путир; cf. **Holy Grail**

chancel screen n. (archit.) — ограда простор пред главним олтаром

- chandelier** n. — полијелеј; свећњак
changeless adj. — непроменљив; сталан, постојан
changelessness n. — непроменљивост; сталност, постојаност
chant n. — појање; **liturgical chant** — богослужбена песма; **Byzantine plain-chant** — византијско појање
chantry n. — (гробљанска) капела
chapel n. — капела, параклис
chaplain n. (cath. eccl.) — капелан, свештеник који по налогу епископа помаже викару
chaplet n. — бројанице; cf. **prayer-rope**
charisma n. (gr.) — дар, харизма
charismatic adj. — благодатан, харизматски; харизматичан
Charismatics n. pl. — харизматични покрет (пентекосталци)
charitable adj. — добротворан; милосрдан, добротив
charity n. — хришћанска, делотворна љубав, добротворност; милосрђе; **Caritas** — римокатоличка хуманитарна организација)
chaste adj. — целомудрен, чедан, чист
chasten v. — очистити, прочистити; обуздати
chastity n. — чедност, невиност, чистота, целомудреност
chasuble n. — фелон, казула
Cheese Fare Sunday n. — сиропусна недеља
cherub n. — херувим; анђео, ангел; **Cherubic Hymn** — Херувимска песма
chevet n. (archit.) — полукружни део олтара
chirothesia n. — хиротесија, рукопроизвођење за ниже чинове клира (ипођакон, читач и појак)
chirotony n. — хиротонија, рукоположење; cf. **ordination**
chrism n. — миро (освећено уље); (cath. eccl.) кризма
chrismation n. — миропомазање; кризма
Christ n. pr. — Христос
Christadelphians n. pl. — америчка секта чији чланови не верују у Свету Тројицу и бесмртност душе
Christendom n. — хришћанство, хришћански свет
Christian adj. — хришћански; **Christian-prayer movement** — богомољачки покрет
Christian adj. n. — хришћански; хришћанин
Christianity n. — хришћанство

- Christianization** n. — христијанизација
- Christian Scientists** n. pl. — припадници секте Црква Христова (Church of Christ)
- Christ-like** adj. — христолик
- Christ-loving** adj. — христољубив
- Christmas** n. — Божић
- christocentric** adj. — христоцентричан
- Christocentrism** n. — христоцентричност
- christogram** n. — христограм, иницијали имена Исуса Христа
- christological** adj. — хриолошки
- Christology** n. — хриологија
- chronicle** n. — хроника
- Chrysostom, John** — Свети Јован Златоусти
- Church** n. — Црква; **Church in heaven** — Небеска Црква; **Church on earth** — земаљска Црква; **Churches of Christ** — протестантске цркве у Великој Британији и Сједињеним Америчким Државама; **Greek/Eastern Church** — Православна Црква; **Church Fathers** — црквени Оци; **Church Militant** — војујућа Црква; **Church Triumphant** — торжествујућа Црква, Црква која тријумфује
- church garret** n. — поткровница, соба на тавану цркве
- churching** n. — уцрковљење (новорођеног детета)
- church portico** n. — трем са стубовима, портик
- ciborium** (archit.) (canopy supported on four pillars, above an altar) — киворијум, олтарско небо, олтарски балдахин; свод испод кога стоји олтар
- circumcise** v. — обрезати
- circumcision** n. — обрезање; **Circumcision of Christ** — Обрезање Христово
- circumscribe** v. — ограничити; окружити, обимоописати
- circumscribable** adj. — обимоописив
- Cistercians** n. pl. — цистерцити
- claim** n. — тврдња
- clean** adj. — чист; **Clean Monday** — чисти понедељак (први дан Великог поста)
- cleanse** v. (formal or archaic) — очистити, спрати, опрати
- clear-sighted** adj. — далековидан, прозорљив

- clear-sightedness** n. — далековидност, прозорљивост
- clergy** n. — клир, свештенство; **clergy-laity council** — црквено-народни сабор
- cleric** n. — клирик, свештеник, свештено лице
- clerical** adj. — свештенички, клирикални
- clericalism** n. — клирикализам
- cloak** n. — плашт, огртач
- cloister** n. — манастир, самостан; (archit.) унутрашње манастирско двориште окружено тремовима са аркадама
- coalescence** n. — спој, спајање; сједињење, преплитање
- coalescent** adj. — онај који се спаја, сједињује
- codex** n. (pl. **codices**) — рукопис; законик, законски зборник, кодекс
- coenobite** n. — монах, калуђер; монах који живи у монашкој заједници
- coenobitic** adj. — монашки, калуђерски; **coenobitic life** — општежиће
- coenobium** n. — општежиће, киновија
- coeternal** adj. — савечни, сабеспочетни
- coexist** v. — сапостојати
- coexistence** n. — сапостојање
- cognitive** adj. — сазнајни
- co-inherence** n. cf. **perichoresis**
- college** n. — колеџ; колегијум; **College of Apostles** — апостолски колегијум
- collegial** adj. — саборни, колегијални
- collegiality** n. — саборни дух, заједничка одговорност епископа у црквеном управљању
- colobium** n. — хаљина без рукава, дужа од хитона, коју носи Христос на неким представама Распећа
- colonnade** n. — колонада
- column** (archit.) n. — стуб
- come into being** v. — постати
- Comforter (the)** — Утешитељ, Дух Свети
- commandment** n. — заповест; **keep (obey) the commandments** — чувати (држати) заповести; **the Ten Commandments (Decalogue)** — десет Божијих заповести
- commemorate** v. — славити; прослављати успомену (на)

- commemoration** n. — прослава у спомен кога, комеморација; помен
- commence** v. — почети
- commencement** n. — почетак
- commend** v. — предати, поверити; **commend one's soul to God** — предати дух свој Богу
- commendation** n. — препорука; похвала, хвала
- commission** n. — послање; извршење (преступа), огрешење; комисија, одбор; **Commission for Religious (Church) Affairs** — Комисија за верска питања; **Commission on World Mission and Evangelism** — Комисија за светску мисију и евангелизацију
- commit** v. — извршити, починити; **commit an offence** — учинити преступ; **commit a sin** — згрешити, учинити грех; **commit a crime** — извршити злочин
- communal** adj. — заједнички; заједничарски; **communal worship** — заједничка молитва
- communicant** n. — причасник, заједничар
- communicate** v. — причестити се
- communion** n. — заједница, заједничарење, заједничарство; причешће; **Holy Communion** — свето причешће, Евхаристија; **take communion** — причестити се; **impart communion (to)** — дати причешће, причестити (некога); **communion cloth** — cf. **антиминс**
- community** n. — заједница; **(of brethren)** братство, **(of nuns)** сестринство; **community of saints** — заједница светих; **community of people** — заједница
- compassion** n. — милосрђе; доброта
- compassionate** adj. — многосажалив
- compassion-loving** adj. — милостив
- compensate** v. — надокнадити; обештетити (некога за претрпљени губитак, повреду, штету); платити
- compensation** n. — накнада, одштета, награда
- compline** n. — вечерња молитва, повечерје; (cath. eccl.) молитва којом се завршава вечерња; **Great Compline** — велико повечерје; **Small Compline** — мало повечерје
- comprehensible** adj. — схватљив, појмљив
- comprehension** n. — схватање, поимање
- comprehensive** adj. — свеобухватан

- compunction** n. — умиљење; скрушеност; грижа савести, кајање
compunctious adj. — скрушен, покајнички
conceit n. — мисао, замисао, помисао; таштина, самољубље
conceited adj. — уображен, умишљен, ташт, сујетан
conceitedness n. — таштина, умишљеност, сујета
concelebrant n. — саслужитељ; концелебрант
concelebrate v. — саслуживати
concelebrating adj. — саслужујући
co-celebration n. — саслуживање
conch n. (archit.) — конха
conciliar adj. — саборан, концилијаран
conciliarity n. — саборовање
conciliate v. — помирити, измирити; умирити, одобровољити
conciliation n. — измирење; умирење, одобровољавање
conclave n. (cath. escl.) — конклава, одаја у којој се бира папа; скуп кардинала који учествују у избору папе
concomitance n. (cath. escl.) — конкомитенција, коегзистенција (истовремено постојање) Крви и Тела Христовог у причешћу чак и када верник узима само један елемент (хостију)
concordance n. — конкорданца, преглед паралелних места у Светом писму; **verbal concordance** — азбучни регистар главних речи Библије са наводима из пасуса у којима се оне налазе
concordat n. (cath. escl.) — конкордат (уговор између папе и државних власти), нагодба
condemn v. — осудити, осуђивати; **condemn a man to death** — осудити човека на смрт; **condemned sermon** — проповед за осуђенике
condemnation n. — осуда; **without condemnation** — неосуђено
condescend v. — благоизволети, удостојити се, снисходити
condescension n. — снисхођење, љубазност
confess v. — исповедати; исповедати се; исповедати веру; **confess a penitent** — исповедити покајника
confession n. — исповест; исповедање вере, вероисповест, конфесија; **public confession** — јавна исповест; **auricular confession** — тајна исповест
confessional adj. — вероисповедни, верски; конфесионални; n. — исповедаоница; **confessional church** — конфесионална Црква

- confessionalism** n. — конфесионализам
- confessor** n. — исповедник
- confirmation** n. — миропомазање; конфирмација, потврда
- conform (with)** v. — саобразити (се), постати саобразан; бити у складу са; **(to)** покорити се
- conformity** n. — саобразност, сагласност
- confront** v. — суочити се; опирати се, супротставити се; (jur.) **confront a man with his accusers** — суочити човека са његовим тужиоцима
- confrontation** n. — суочавање; упоређивање
- confusion** n. **without confusion** — несливено, без сливања, без мешања
- congregate** v. — скупити (се); сабрати
- congregation** n. — сабор; збор људи; народ (у цркви); (cath. eccl.) конгрегација
- congregational (church)** n. — Конгрегационистичка Црква
- congregationalism** n. — протестантски систем црквене управе који подразумева самостално одлучивање сваке цркве и њених парохијана у административним и верским питањима
- congregationality** n. — богослужбени скуп
- conjugal** adj. — брачни, супружански; **conjugal relations** — брачни односи; **conjugal rights** — брачна права
- conscience** n. — савест
- consecrate** v. — осветити, освећивати; **consecrated Elements** — освећене честице; **consecrated Gifts** — освећени Дарови
- consecration** n. — освећење; освећење Дарова; консекрација; **(episcopal) consecration** — посвећење, рукоположење епископа; **consecration of bread, wine, building** — освећење хлеба, вина, грађевине
- consensus** n. — сагласност; **general consensus** — опште сагласје, једнодушност; **consensus of the Churches** — консензус Црквава
- consequently** adv. — следствено (томе)
- consideration** n. — сагледавање
- Consistory** n. — конзисторија, некадашњи духовни судови, најпре у Карловачкој, а потом и Београдској митрополији; (cath. eccl.) састанак кардинала на челу с папом приликом именовања нових кардинала или канонизације светитеља
- consolation** n. — утеха, тешење

- constitute** v. — сачињавати; установити, установљавати
constitution n. — састав; устав
constitutional adj. — конститутиван; уставни; битан; **constitutional (make-up)** — састав
constitutive adj. — саставни, установљујући
consubstantial adj. — једносуштан, сасуштаствен
consubstantiality n. — једносушност, сасуштаственост
consubstantiation n. cf. **transubstantiation**
consume v. — потрошити, употребити; уништити у пожару
consummate adj. — савршен, потпун
consummate v. — завршити, довршити; испунити, усавршити
consummation n. — свршетак, савршавање; испуњење, постигнуће (циља); циљ, савршенство
contain v. — садржати, обухватити; савладати, обуздавати
containable adj. — садржив
contakion n. — кондак
contemplate v. — размишљати, премишљати, сагледавати, созерцавати
contemplation n. — сагледавање, посматрање, умно гледање; созерцање, виђење; **contemplation of God** — богомислије
contemplative adj. — контемплативан, созерцатељан; мисаон, дубокомислен; молитвен
contend v. — борити се, сукобити се
continual adj. — непрестан, непрекидан, сталан
continuity n. — трајност, непрекидност, сталност; **living continuity (of the tradition)** — живо предање
continuous adj. — непрестан, непрекидан, сталан
contrite adj. — скрушен, покајнички
contrition n. — скрушеност, кајање
convent n. — (женски) манастир
conversion n. — преобраћење, преобраћање
convert n. — преобраћеник, конвертит
convert v. — преобратити, преобраћати, вратити грешника на прави пут, духовно пробудити
convocation n. — сазивање, скуп; **Convocation** — покрајински синод
convoke v. — сазивати

- cope** n. — хорски капут, хорски огртач
- Copts** n. pl. — Копти, египатски хришћани
- corner-stone** n. — крајеугаони камен, камен темељац
- corporal** adj. — телесан
- corporal** n. — платно слично антиминсу, али без ушивених реликвија; њиме се не покрива жртвеник
- corporate** adj. — оваплоћен, утеловљен; корпоративан, удружен;
corporate personality — саборна личност, корпоративна персоналност
- Corpus Christi** n. (lat.) (cath. eccl.) — Тјелово, празник посвећен евхаристијским даровима хлеба и вина; прославља се у четвртак после Духова
- corroborate** v. — поткрепити (веровање, теорију и сл.), потврдити, подупрети
- corroboration** n. — подршка, поткрепљење (доказима)
- corrupt** adj. — оскрнављен; покварен, нечист, изопачен
- corrupt** v. — оскрнавити; покварити, изопачити
- corruption** n. — пропадљивост, труљење; изопаченост
- cosmogonic(-al)** adj. — космогонијски
- cosmogony** n. — космогонија, теорија о стварању света
- cosmological** adj. — космолошки
- cosmology** n. — космологија
- cotta** n. (eccl.) — стихар
- council** n. — сабор, концил
- counsel** v. — саветовати, дати савет, препоручити
- counselor** n. — саветник
- countenance** n. — лице
- counter-reformation** n. — контрареформација
- covenant** n. — Божије обећање човеку, завет
- covet** v. — страсно желети, бити похлепан
- covetous** adj. — похлепан, грабежљив
- coward** n. — кукавица, страшљивац, плашљивац
- cowardice** adj. — кукавичлук, страшљивост, плашљивост, малодушност
- cowl (koukoulos)** n. (gr.) — кукуљ
- craftiness** n. — лукавство, препреденост
- crafty** adj. — препреден, лукав

- create** v. — створити, творити, саздати
created adj. — стваран, створен
createdness n. — стварност, створеност
creation n. — творевина, твар
creator n. — творац, устројитељ
creature n. — створење, биће; **fellow creature** — ближњи
creaturehood n. — тварност
creaturely adj. — тваран
Credo (lat.) — Символ вере, *Верујем* (реч којом почиње Символ вере), *Вјерују*
creed n. — Символ вере; вероисповедање; догмат, доктрина; **the Apostles' Creed** — Апостолски символ вере (старо римско веровање из III века); **Athanasian creed** — Атанасијев символ (VI век); **Nicene-Constantinopolitan creed** — Никео-цариградски символ вере
cremate v. — кремирати
cremation n. — кремација
crematorium, crematory n. — крематоријум
crossier n. — (епископски или владичански) штап
cross (oneself) v. — (пре)крстити се
cross n. — крст; **make the sign of the Cross** — (пре)крстити се; **arms of the cross** — краци крста; **a free cross** (archit.) — слободан крст; **cross-chest** — реликвијар који садржи честицу Часног крста
crucifix n. — распеће
Crucifixion (the) n. — Распеће, смрт Христова на крсту
cruciform adj. (in the form of a cross) — у облику крста, крстаст, крстообразан
crucify v. — разапети, распети
crusade n. — крсташки рат
crusader n. — крсташ
crypt n. — крипта, просторија испод цркве у којој се налазе мошти или друге светиње
cuffs n. pl. — наруквице (свештеничке)
culminate v. — врхунити, достићи врхунац, кулминирати
cult n. — култ, богопоштовање; обожавање
cupola n. — купола
curate n. (cath. eccl.) — свештеник; викар

cure n. — исцељење, лечење, излечење; (cath. eccl) духовна паства, жупа

cure v. — исцелити, излечити, лечити

curia n. (lat. **papal court**) (cath. eccl.) — римска курија, папски двор (централне установе папске власти); **bishop's curia** — епископска курија, епископски (бискупски) ординаријат

curse n. — проклетство, клетва; псовка

D

daemon n. — демон

dalmatic n. — далматика, горња свештеничка одежа

damn v. — осудити на вечне муке; проклети

damnation n. — осуда на вечне муке; проклетство

damned adj. — осуђен; **the damned** n. pl. — осуђени у паклу

dare v. — усудити се, смети

darken v. — помрачити; **darkening of the nous** — помрачење ума

day n. — дан; **day of Unleavened Bread** — Празник бесквасног хлеба

deacon n. — ђакон; **Reverend Father** — часни оче (обраћање)

deaconess n. — ђакониса

dean n. — декан; архијерејски намесник (старешина више парохија једне епархије); (cath. eccl.) декан, свештеник на челу деканата, црквеног округа који чини више парохија, жупа; декан факултета

deanery n. — архијерејско намесништво; (cath. eccl.) деканат (црквено управно подручје које чини више парохија, жупа)

Decalogue n. — Декалог, десет Божијих заповести

decay n. — пропадање; труљење, распадање

deceit n. — превара, варка; лукавство

deceitful adj. — преваран, варљив, лажан, лукав

deceitfulness n. — варљивост, лукавост

deceive v. — преварити, обманути

deception n. — превара, обмана, опсена, прелест

decollation n. — погубљење, усековање; cf. **Beheading of St. John the Baptist**

decompose v. — разлагати, распасти се

decomposition n. — разлагање, распадање

decree n. — наредба; пропис, правилник; **decree of God** — воља Божија; **prohibitive decree** — забрана

- Deesis** n. (lat.) — Деизис (представа Христа, Богородице и Јована Крститеља), молитва заступништва
- defame** v. — клеветати, оклеветати
- defile** v. — прљати, оскрнавити, оскврнути
- defilement** n. — нечистота, прљавштина
- defraud** n. — преварити
- defrock** v. — рашчинити (свештеника); cf. **unfrock**
- degenerate** adj. — изрођен, изопачен; изрод, пропалица, покварењака
- degenerate** v. — изродити се, изопачити се, пропадати
- deification** n. — обожење; cf. **theosis**
- deify** v. — обоготворити, обожавати; **deifying grace** — обожујућа благодат
- deign** v. — удостојити, изволети, благоизволети
- de-individualization** n. — деиндивидуализација
- deism** n. — деизам
- deist** n. — присталица деизма
- Deity (the)** n. — Бог, свевишњи
- deity** n. — божанство; бог; **the deities of ancient Greece** — божанства античке Грчке
- dejected** adj. — снужен, утучен
- dejection** n. — утученост, снуженост
- deliberate** adj. — промишљен, намеран, с предумишљајем
- deliberate** v. — размишљати, разматрати
- deliberation** n. — разматрање, промишљање; промишљеност, предумишљај
- deliver** v. (old use) — избавити, спасти
- delusion** n. — обмана, привид, привиђење, халуцинација
- demi-god** n. — полубог
- demon** n. — демон
- demoniac** adj. n. — демонски, ђавоиман, под утицајем злог духа; човек опседнут злим духом
- demystification** n. — демистификација
- demystify** v. — демистификовати
- demythologize** v. — одвојити од мита, демитологизација
- denial** n. — негација, порицање, одрицање
- denomination** — деноминација; вероисповест

- denounce** v. — објавити; (jur.) оптужити, пријавити
- denunciation** n. — објава; (jur.) јавна оптужба
- deny** v. — порицати, одрицати, негирати
- departed** adj. n. — преминули, умрли; **prayers for the Departed** — молитве за умрле
- department** n. — одељење; **Department of External Church Relations** — одељење за спољне црквене послове
- depose** v. — уклонити (са положаја), збацити с престола
- deposition** n. — збацивање, свргнуће с престола; преношење Светих дарова на свети престо
- deprave** v. — искварити, изопачити (морал, карактер)
- depraved** adj. — покварен, искварен
- depravity** n. — поквареност, изопаченост, порочност
- depress** v. — утући, обесхрабрити, растужити
- depression** n. — утученост, потиштеност
- deprive** v. — лишити (нечега), одузети; (eccl.) отпустити из службе
- desecrate** v. — обесветити, оскрнавити
- desecration** n. — скрнављење, обесвећење
- desire** n. — жеља, похота
- desire** v. — желети; захтевати
- despondency** n. — мрзовоља, очајање, малодушност, клонулост, униније
- despondent** adj. — снужден, утучен, очајан, мрзовољан
- destine** v. — одредити (за нешто)
- destined** adj. — суђен, одређен
- destiny** n. — судбина, назначење
- deteriorate** v. — погоршати (се), изопачити се, покварити се
- determination** n. — одређеност, решеност
- determine** v. — одредити, решити
- determinism** n. — детерминизам
- dethrone** v. — уклонити (са положаја), збацити с престола
- dethronement** n. — збацивање, свргнуће с престола
- deuterocanonical (books)** n. pl. — девтероканонске књиге Светог Писма
- Deuteronomy** n. — Књига поновљених закона, Пета књига Мојсијева, Девтерономиј

- devil** n. — ђаво, враг
- devilish** adj. — ђаволски, вражји
- devote** v. — посветити (се), предати (се нечему)
- devoted** adj. — предан, посвећен
- devotion** n. — преданост; поштовање, побожност; **Mariological devotion** — поштовање Пресвете Богородице
- devout** adj. — благоверан, благочестив, побожан
- diabolical** adj. — ђаволски
- diaconal** adj. — ђаконски; **diaconal ministry** — ђаконска служба
- diaconate** n. — ђаконство, ђаконски чин; **Diaconate in Christ** — христођаконство, служење другима у Христу
- diaconate** n. (**deaconry**) — ђаконат
- diakonikon** n. (гр.) — ђаконикон, јужни део олтара, где се чувају богослужбене одежде, сасуди и књиге; cf. **sacristy**
- dialectic** n. — дијалектика
- diaspora** n. — дијаспора, расејање
- diatesseron** n. — дијатесарон, дело написано на основу четири јеванђеља с тежњом да их усагласи
- dichotomy** n. — дихотомија
- Didache** n. (гр.) — *Дидахи, Учење дванаесторице апостола*, рано-хришћански спис
- differentiation** n. — различитост
- dignitary** n. — великодостојник; **ecclesiastical dignitary** — црквени великодостојник
- dignity** n. — узвишеност (о интелекту и карактеру), достојанство (у понашању)
- diligence** n. — ревност; cf. **zeal**
- diocesan** n. — епархијски; **diocesan highpriest** — епархијски архијереј
- diocese** n. — епархија (епископија); (cath. eccl.) дијецеза (бискупија)
- dionysiac** adj. — дионисијски
- diptych** n. — диптих
- dirge** n. — погребна песма, тужбалица
- discern** v. — разазнати, разлучити, расуђивати
- discernment** n. — расуђивање, разбор
- disciple** n. — ученик, следбеник

- discipline** n. — дисциплина; научна грана
- discos (diskarion)** n. — дискос
- disincarnate** v. — обезличити
- disintegrate** v. — распасти се, дезинтегрисати се
- disintegration** n. — распадање, дезинтеграција
- dismissal** n. — отпуст (на крају Литургије); **dismissal hymn** — отпуста химна, тропар
- disobedience** n. — непослушност, непокорност
- disobedient** adj. — непокоран, непослушан
- disobey** v. — бити непослушан, непокоран
- dispassion** n. — бестрашће, спокојство
- dispassionate** adj. — бестрасан, миран, спокојан
- dispensation** n. — промисао, домострој спасења; cf. **economy**; **Mosaic dispensation** — божански закони предати преко Мојсија, Мојсијеви закони; (jug.) ублажавање или обустављање неког закона у посебном случају; **grant dispensation** — разрешити (поста)
- dispense** v. — делити, разделити, доделити; давати, раздавати
- disperse** v. — расути, растурити, расејати
- dispersion** n. — расејање, растуреност; **(the) dispersion** — расејана јеврејска племена
- dispute** n. — расправа, дебата, спор
- dispute** v. — расправљати се, спорити се
- dissent** v. — не слагати се, бити различитог мишљења; одступати од мишљења Англиканске Цркве
- dissenter** n. — дисентер, онај који одступа од учења Англиканске Цркве
- dissident** n. — дисидент, отпадник, одметник
- dissipated** adj. — неумерен, разуздан, раскалашан
- dissipation** n. — разузданост, раскалашност; растресеност
- dissolution** n. — распадање, распадљивост
- distinct** adj. — посебан, различит
- distinctness** n. — посебност, различитост
- distress** n. — (о душевном стању) бол, жалост, туга
- diverse** adj. — различит, другачији
- diversity** n. — разлика, различитост, разноврсност; **unity in diversity** — јединство у различитости

- divide** v. — поделити; (у Литургији) ломити
- divine** adj. — божански, Божији; **Divine grace** — божанска благодат; **divine nature (of Christ)** — божанска природа Христова; **Divine Providence** — божански промисао; **Divine Service** — служба Божија, Литургија
- divinity** n. — (**the Divinity**) божанство, бог; (**a divinity**) (пагански) бог; **the divinity of Christ** — божанска природа Христова; богословље; научно проучавање религије; **a doctor of divinity** — доктор теологије
- divinization** n. — обожење
- divinize** v. — обожити
- division** n. — подела, подељеност, деоба
- docetism** n. — докетизам, јерес из II и III века која осуђује све материјално, а Христово оваплоћење и смрт сматра привидним
- doctrinal** adj. — догматски; научан
- doctrine** n. — учење, доктрина; догма
- dodekaorton** n. (gr.) — дванаест празника Господњих
- dogma** n. — догма, догмат (доктринарна дефиниција); верско начело, одлука, решење
- dogmatic(al)** adj. — догматски
- dogmatics** n. — догматика
- dogmatism** n. — догматизам
- dogmatist** n. — догматичар
- dogmatization** n. — догматизовање
- dogmatize** v. — догматизовати
- dome** n. (archit.) — купола
- domical** adj. (archit.) — надсвођен, куполаст
- dominate** v. — владати, управљати
- Dominican** n. adj. — припадник монашког реда који је основао Свети Доминик 1212; доминиканац, доминикански
- Dominions** n. — господства (анђелски чин)
- dominions** n. pl. — доминион, област под врховном управом
- doom** n. — судбина, удес, зла коб, пропаст; Страшни суд; **doomsday** — судњи дан
- doom** v. (usu. passive) — осуђен (на пропаст)
- door** n. — врата; **deacon doors** n. pl. — северне и јужне двери; **Holy Doors, Beautiful Doors** — царске двери

Doric order n. — дорски стил

Dormition n. (**the Falling Asleep of the Holy Theotokos**) — Успење
Пресвете Богородице; Велика Госпојина

doxological adj. — доксолошки

doxology n. (**Thanksgiving service**) — доксологија, славословље;
похвална црквена песма

dreadful adj. — страшан

drum n. (archit.) — тамбур куполе

drunkenness n. — пијанство, опијеност

dualism n. — дуализам

dualistic adj. — дуалистички

duarchy n. — дијархија, двострука власт (царева и патријархова),
двовлашће

duty n. — дужност, обавеза; служба

dwel v. — становати, боравити, пребивати, обитавати; (**on, upon**)
— премишљати

dwelling-place n. — станиште, обитавалиште

Е

- eager** (about) adj. — ревностан, марљив
- early Church** n. — рана Црква
- earnest** adj. — озбиљан, ревностан; искрен
- earthiness** n. — земност
- earthly** adj. — земаљски, светован
- Easter** n. — Васкрс, Васкрсење Христово
- ecclesia** (gr.) — Црква, сабор, сабрање, скупштина; cf. **assembly**
- ecclesial** adj. — еклисијалџн; црквен
- ecclesiality** n. — црквеност
- ecclesiarch** n. — еклисијарх (који се стара о реду богослужења), црквењак
- ecclesiast** n. — свештеник; **Ecclesiastes** — Књига проповедника
- ecclesiastic** n. — духовник, свештеник
- ecclesiastical** adj. — црквен; духовџи; свештен; **ecclesiastical rank** — црквени чин, чин клирика, духовно старешинство; **ecclesiastical court** — духовни суд; **eccleastical new year** — црквена нова година
- ecclesiological** adj. — еклисиолошки
- ecclesiology** n. — еклисиологија
- echinos** (archit.) n. (the lower part of a capitol) — ехинус
- economy** n. — икономија, домострој, промисао, управљање, руковођење, примена црквених канона која подразумева извесно одступање од правила
- ecstasy** n. — екстаза, иступљење
- ecstatic** adj. — екстатичан, екстатички
- ectene** n. (gr. ekteneia) — јектенија; молитва; **Great ectene** — велика јектенија; **Suppliant ectene** — прозбена јектенија; **Little Ectene** — мала јектенија; **Ectene of Fervent Supplication** — молитва урдног мољења; **Ectene for the catechumens** — молитва за катихумене; **Ectene for the dead** — јектенија за умрле

- ecumenic(-al)** adj. — васељенски, свеопштѐ; екуменски; **ecumenical council** — васељенски сабор; **ecumenical conscience** — саборна свест; **ecumenical patriarch** — васељенски патријарх; **Ecumenical Patriarchate** — Васељенска патријаршија
- ecumenicity** n. — васељенство; cf. **universality**
- ecumenism** n. — екуменизам (тежња за јединством хришћанских Цркава)
- Eden** (heb. bibl.) n. — Еден, рај
- egocentric** adj. — егоцентричан
- egocentrism** n. — егоцентризам
- egoism** n. — егоизам, себичност, саможивост
- egotism** n. — самољубље, самозадовољство
- Eileton (the)** n. — илитон, мање платно за заштиту антиминоска
- elder** n. — старешина (код Јевреја и првих хришћана); рукоположена особа у Презвитеријанској Цркви; духовни отац, старац
- eldership** n. — духовно старешинство, духовно вођство
- elect (the)** n. pl. — избраник; **God's elect** — избраник Божији
- elect** v. — избрати гласањем
- elevation** n. — уздицање, узношење; **(of a primate to the throne)** — ступање на престо, на пример патријарашки; **the Elevation of the Holy Cross** — Воздвижење Часног крста
- Elijah, the Prophet** n. gr. — Свети пророк Илија
- emanate** v. — произлазити, исходити, еманирати
- emanation** n. — излив, еманација
- embalm** v. — балсамовати
- embody** v. — оваплотити, отелотворити
- emeritus** adj. (lat.) — умировљен, пензионисан
- Eminence** n. — преосвештенство; (cath. eccl.) еминенција
- empty oneself** v. — понизити се, унизити се, испразнити се, смирити се
- encaustic** adj. n. — енкаустичан; енкаустика (техника сликања воштаним бојама које се загрејане, у течном стању преносе на основу слике — дрво, метал, камен, стакло)
- encolpion (enkolpion)** n. (gr.) cf. **pectoral cross**
- encomium** n. (formal) — енкомион, похвална песма или беседа
- encyclical (letter)** n. — окружна посланица, енциклика
- endeavour** n. — труд, напор

- endow** v. — завештати, дати
- endowed monastery (endowment)** n. — задужбина
- endurance** n. — трпљење, трпеливост, издржљивост, истрајност
- endure** v. — трпети, подносити, издржати
- enduring** adj. — истрајан; непрекидан
- energy** n. — енергија; **divine (God's) energies** — божанске (Божије) енергије
- enfleshment** n. cf. **incarnation**
- engrave** v. — гравирати, урезати (цртеж, натпис) на металу или камену
- enlighten** v. — просветити, поучити
- Enlightenment, the** n. — просветитељство; просвећење
- enslave** v. — потчинити, поробити
- entablature** n. (the uppermost part of a columnar system consisting of the architrave, frieze and cornice) — ентаблатура
- entelechy** n. — ентелехија
- entity** n. — ентитет, биће
- entomb** v. — положити у гроб, сахранити
- Entrance** n. — улаз, улазак; **Little Entrance** — мали вход; **Great Entrance** — велики вход; cf. **Introit**
- entreat** v. — усрдно молити, преклињати
- entry** n. — улазак; **the Entry of Our Lord into Jerusalem** — улазак Христов у Јерусалим; cf. **Palm Sunday; the Entry of the Mother of God into the Temple** — Ваведење (Пресвете Богородице)
- envious** adj. — завидан, љубоморан
- envy** n. — завист, љубомора; завидети
- envy** v. — завидети; бити љубоморан
- eparch** n. — епарх; намесник области или провинције
- eparchy** n. — епархија, епископија; област којом управља епарх
- epiclesis** n. — епиклеза, евхаристијска молитва призива Духа Светога
- epicletic** adj. — епиклетичан
- epigonation** n. (gr.) — надбедреник (део богослужбене одежде)
- epimanikia** n. (gr.) — наруквица, епиманикија (део богослужбене одежде)
- epiphanic** adj. — богојављењски, епифанијски
- epiphanize** v. — открити

- Epiphany (Theophany)** n. — Богојављење
- epiritarion** n. — мандија (епископска)
- episcopacy** n. — епископат; архијерејски чин; **consecration to the Holy Episcopacy** — архијерејско служење
- episcopal** adj. — архијерејски; **episcopal stole** — омофор; **episcopal diocese** — епархија, епископија, дијецеза
- epistemological** adj. — епистемолошки
- epistemology** n. — епистемологија, теорија сазнања
- epistle** n. — посланица, епистола; читање Апостола на Литургији
- epistyle** n. (upper part of a columnar system) — епистил, архитрав, греда која стоји на стубовима и спаја их
- Epitaphion** (the figure of Christ laid out for burial) — плаштаница
- epitimion** n. (gr.) — епитимија; cf. **penance**
- epitrachelion** n. (gr.) — епитрахил
- equal** adj. — раван, једнак; **Equal-to-the-Apostles** — равноапостолни
- equality** n. — једнакост
- equitable** adj. — правичан, праведан
- equity** n. — правичност, праведност; право правичности
- erratum** n. (lat. pl. **-ta**) — грешка у куцању или писању
- eschata** n. — оно што припада есхатону, есхатолошко
- eschatological** adj. — есхатолошки; **render eschatological** — есхатологизовати
- eschatologization** n. — есхатологизирање
- eschatologize** v. — есхатологизовати
- eschatology** n. — есхатологија
- eschaton** n. — есхатон
- esoteric** adj. — езотеричан, унутарњи, тајни, намењен посвећенима
- essence** n. — суштина, битије, бит; **one in Essence (homoousios)** — јединосушни; **essence and energies in God** — божанска суштина и енергије
- essential** adj. — суштински, битан, неопходан
- establish** v. — установити, основати, поставити, устројити; **(be) established** — створити, бити створен; поставити
- estrangement** n. — удаљавање Западне и Источне Цркве; cf. **rap-prochement**

- eternal** adj. — вечан, вечит, бесконачан, беспочетан; **Eternal World** — живот вечни
- eternity** n. — вечност, безвременост
- ethic(al)** adj. — етички, моралџн
- ethics** n. pl. — етика
- ethos** n. (gr.) — етос, морал; **Christian ethos** — хришћански етос
- Eucharist** n. — Евхаристија, благодарење; причешће
- eucharistic** adj. — евхаристијски
- Euchologion** (the Book of Needs) n. (gr.) — Молитвослов; **the Great Euchologion** — Молитвослов; **the Small Euchologion** — Требник
- eulogia** n. (gr.) — благослов; антидор; cf. **antidoron**
- euthanasia** n. (gr.) — еутаназија
- evangelical** adj. — јеванђелски; евангелистички; **Evangelical Church** — Евангелистичка Црква
- Evangelion** n. (gr.) — Јеванђеље, Јеванђелистар
- evangelist** n. — јеванђелист; **evangelist symbol** — симболи јеванђелиста, према виђењу пророка Језекиља (крилати човек — Матеј; лав — Марко; бик — Лука; орао — Јован)
- evangelistic** adj. — мисионарски
- eve** n. — дан или вече уочи хришћанског празника, навечерје
- evensong** n. — вечерња молитва (песма) у Англиканској Цркви; cf. **Vespers**
- everlasting** adj. — вечит, беспочетан
- ever-memorable** adj. — незаборавџн
- Ever-Virgin** n. — Приснодјева
- evict** v. — (jur.) избацити судским или законским путем, одузети поседа судским путем
- eviction** n. — (jur.) одузимање поседа судским путем; повраћај поседа судским путем
- evidence** n. — (jur.) доказна грађа, доказни материјал; сведок
- evident** adj. — очигледан; доказан
- evil** adj. — лош, зао, подмукао
- evil** n. — зло, несрећа, грех
- exalt** v. — узвисити, узвисивати; узносити
- exaltation** n. — издизање, уздизање, занос, одушевљење; **The Exaltation of the Holy Cross** — Воздвижење Часног крста

- Exapsalmos** (six psalms) n. (gr.) — Шестопсалмије, шест јутарњих псалама
- Exarch** n. (patriarchal representative, provincial bishop) — егзарх, патријарашки намесник
- exarchate** n. — егзархат; патријарашко намесништво
- ex cathedra** (lat. the authority of the office) — (cath. eccl.) с папског престола
- excel** v. — надмашити, премашити
- excellence** n. — извршност, савршеност; **Your Excellence** (bishop's title)
- excess** n. — прекорачење (границе), вишак, преобиље
- excessive** adj. — прекомеран, претеран
- exclaustration** n. (cath. eccl.) — ексклаустрација (добровољни или наметнути боравак монаха изван матичне заједнице, који подразумева ослобађање од неких обавеза, али и губитак неких права)
- exclusive** adj. — искључив, ексклузиван
- exclusiveness** n. — искључивост, ексклузивност
- excommunicate** v. — екскомуницирати; изопштити; искључити из Цркве
- excommunication** n. — искључење, изопштење из црквене заједнице, екскомуникација
- execute** v. — извршити (смртну казну)
- exegeis** n. — егзегеза, тумачење Светог Писма
- exegete** n. — егзегета
- exegetic** adj. — егзегетски; **exegetics** n. — егзегетика
- exemplarism** n. — учење по коме су створења саздана према узору (идејама) који претпостоје у Божијем уму, егземпларизам
- exhalt** v. — уздизати (се), уносити (се)
- exhort** v. — саветовати, бодрити
- exhortation** n. — бодрење; опомињање
- exile** n. — изгнанство, прогонство; егзил
- exile** v. — изгнати, прогнати, протерати
- exist** v. — постојати, битисати
- existence** n. — постојање, битисање
- existentialism** n. — егзистенцијализам
- existentialist** adj. n. — егзистенцијалистички; егзистенцијалист
- ex nihilo** (lat.) — ни из чега; **creation ex nihilo** — стварање ни из чега

- exodus** n. — излазак (Јевреја из Египта), протеривање, егзодус; **the Exodus** — Књига изласка, Друга књига Мојсијева; (фиг.) ослобођење из ропства
- exorcise** v. — изгнати (ослободити од) злог духа
- exorcism** n. — изгнање нечастивих сила (духова), егзорцизам
- experience** n. — опит, искуство; доживљај
- experientially** adv. — емпиријски, искуствено
- expiate** v. — испаштати, окајавати
- expiation** n. — испаштање, окајавање
- expiatory** adj. — покајнички
- express** v. — изразити; пројавити
- expression** n. — израз, пројава
- extreme** adj. — крајњи, последњи; **extreme unction** cf. **unction**
- exult** v. — клицати од радости, ликовати
- exultation** n. — клицање, радовање

F

- facade** n. — фасада
- faint-hearted** adj. — малодушан, страшлив, бојажљив
- faint-heartedness** n. — малодушност, бојажљивост, кукавичлук
- faith** n. — вера, веровање; поверење, поуздање; вероисповест
- faithful** adj. — веран, поуздан; истинит, веродостојан
- faithfulness** n. — верност, поузданост; истинитост, веродостојност
- faithless** adj. — неверан, невернички
- faithlessness** n. — безверје, неверништво; неверство
- fall** n. — пад, грехопад; пропадање, пропаст
- fallibility** n. — грешност
- fallible** adj. — грешан, погрешив
- false** adj. — лажан, преваран, дволичан; неверан, неистинит
- falsehood** n. — неистинитост, дволичност, лагање
- fanatic** n.adj. — фанатик; фанатичан
- fanaticism** n. — фанатизам
- fast** v. — пост; постити; **observe the fast days** — држати пост; **the Great (Easter) Fast (Lent)** — Велики (васкршњи) пост; **the Fast of the Apostles** — петровски пост; **the Dormition Fast** — велико-госпојински пост; **the Christmas Fast** — божићни пост
- fast day** n. — посни дан
- fatalism** n. — фатализам
- father** n. — отац; свештеник; **Fathers of the Church** n. pl. — Свети оци, Оци Цркве
- fatherhood** n. — очинство
- fault** n. — грешка; недостатак; кривица
- faultiness** n. — грешност; неисправност
- faultless** adj. — исправан, безгрешан
- faultlessness** n. — исправност, безгрешност
- fear** n. (**of God**) — страх (Господњи)

- feast** n. — празник; **movable feast** — покретни празник; **fixed feast** — непокретни празник
- feat** n. — подвиг, дело
- fellow** n. — члан; другар; **fellowman** — сабрат
- fellow-creature** n. — ближњи
- fellowheir** n. — сунаследник
- fellowship** n. — друштво; заједница; cf. **koinonia**
- felonion** n. (gr.) — фелон (део богослужбене одежде)
- Fermentum** n. — ферментум, део епископског евхаристијског приноса који је ношен презвитерима, предстојатељима парохијских сабрања, чиме је наглашавана јединственост Евхаристије
- fervency** n. — жар, усрдност, ревност
- fervent** adj. — ватрен, горући, жарки, усрдан; **Fervent Intercessor to God** — усрдни посредник, заступник
- festal** adj. — празничан; **festal menaion** — празнични минеј
- festival** n. cf. **feast** — празник; **observe a festival** — празновати; **festival icon** — празнична икона
- fetish** n. — фетиш
- fetishism** n. — фетишизам
- fideism** n. — фидеизам
- fidel** adj. — верник, верујући
- fidelity** n. — верност, оданост; истинитост
- fierce** adj. — дивљи, необуздан; жустар, ревностан
- fiery** adj. — ватрен, огњен, пламен, усијан, ужарен
- filial** adj. — синовски
- Filioque** (lat.) — Филиокве, додатак („и од Сина“) Никео-цариградском символу вере у Западној Цркви
- filioquism** n. — учење о Филиокве
- filth (filthiness)** n. — прљавштина
- filthy** adj. — прљав, огаван, зао
- final** adj. — коначан, крајњи, финални
- finalize** v. — окончати, завршити
- finery** n. — накићеност, нагизданост; украшеност; украси
- first-begotten** adj. — прворођен

- flair** n. — склоност; дар
- flatter** v. — ласкати, улагивати се
- flattery** n. — ласкање, улагивање
- flesh** n. — месо; тело; **passions of the flesh** — телесне страсти
- flock** n. — стадо (верујући народ)
- flute** n. (archit.) — жлеб, бразда (у стубу)
- foe** n. — непријатељ; противник
- fold** n. — црква; хришћанска заједница, верска заједница
- follow** v. — пратити; следити
- follower** n. — следбеник; ученик
- folly (for the sake of Christ)** n. — јуродивост
- font** n. (archit.) — суд за свету воду; **baptistery font** — крстионица
- fool** n. „**Fool in Christ**“ — јуродиви
- forbearing** adj. — кротак; стрпљив
- forefather** n. — предак, праотац
- foreknowledge** n. — предзнање
- forerunner** n. — претеча, претходник; **John the Forerunner** — Јован Претеча
- foretaste** n. — предокус
- forfeit** v. — погрешити, преступити; проиграти, претрпети губитак; бити кажњен због преступа
- forfeiture** n. — преступ, кршење закона
- forget** v. — заборавити, занемарити
- forgetful** adj. — забораван
- forgetfulness** n. — заборавност, заборав
- forgive** v. — опростити
- formidable** adj. — страشان, страховит
- fornicate** v. — блудничити
- fornication** n. — блуд
- forsake** v. — напустити, оставити
- fortify** v. — утврдити, утврђивати; **strengthen faith through the Holy Mysteries** — учвршћен у вери светим тајнама
- fortitude** n. — постојаност, морална (духовна) снага, самоконтрола
- foster** v. — брунути се (о)
- fra** (abbr. lat. frater = брат) — додатак имену код фрањеваца
- fragment** v. — разделити, фрагментирати

- fragmentation** n. — раздељивање, фрагментација
fragrance n. — мирисност, пријатан мирис, миомирис
fragrant n. — мирисан, миомирни
Franciscan n. — фрањевац, припадник монашког реда који је 1209. године основао Свети Франциско Асишки
fraternity n. — братство, братија
fraternize v. — братимити се
free-masonry n. — слободни зидари, масони
fresco n. — фреска
friar n. — редовник, фратар; **Black friar** — доминиканац; **Grey friar** — фрањевац, францисканац
frieze n. (archit.) — фриз
frivolous adj. — испразан, безвредан; **frivolous talk** — празнословље
frock n. — одећа монаха, раса
fruit n. — плод, воће, летина, принос
fruitful adj. — плодан, обилан; богат
fulfil v. — испунити, остварити
fulfilment n. — испуњење, остварење, пуноћа
full adj. — пун, обилат; богат
fullness (*measure of the greatness of Christ*) n. — пуноћа (*мера расија њуноће Хрисџове*)
fundamentalism — фундаментализам
funeral n. — погреб, сахрана

G

- gabled roof** n. (archit.) — кров са забатима
gallery n. (archit.) — галерија
gather v. — сакупити се, сабрати се, окупити се
genealogy n. — родослов; генеалологија (Исуса Христа)
generate v. — рађати; створити
generation n. — рађање, рођење
Genesis n. — порекло; Прва књига Мојсијева, Постање
genesis n. — рађање, настајање
genocide n. — геноцид
Gentiles n. — нејеврејин, незнабожац
gentle adj. — кротак, благ, трпељив; **gentle goodness** — доброта
gentleness n. — кроткост, благод, трпељивост
genuflect v. — приклањати коленом; поклонити се
genuflection n. — приклон коленом; поклон
genuine adj. — истинит, искрен, чист
genuineness n. — истинитост, искреност, непатвореност
gerant n. — старац
gift n. — дар, талент; **gift of tongues** — дар говорења језика; **precious gifts** — часни дарови
glitter v. — блистати, сијати
glorification n. — славословљење
glorify v. — хвалити; прослављати, славити; славословити
glorious n. — славан; величанствен, преславни
glory n. — слава, благодарење
glow v. — пламтети, зажарити
glutton n. — прождрљивац
gluttony n. — неумереност; прождрљивост; похлепа, лакомот
gnomic adj. — гномички; **gnomic will** — гномичка воља
gnosiology n. — гносеологија
Gnostic adj. — гностички

- gnosticism** n. — гностицизам
- Gnostics** n. pl. — гностици, ранохришћанска секта
- God** n. — Бог; божанство
- God-bearing** adj. — богоносни
- God-child** n. — кумче
- god-daughter** n. — кумче (женско)
- God-father** n. — кум
- god-fearingness** n. — страх Божији
- Godhead** n. — божанство, Бог
- God-incarnate** n. (**God-made-Man**) — оваплоћени Бог
- godless** adj. — безбожан, безверан
- godlessness** n. — безбожност, безверје
- godlike** adj. — божански
- Godlikeness** n. — подобје
- godly** adj. — побожан, богобојажљив
- godmother** n. — кума
- godparent** n. — кум
- godseeker** n. — боготражитељ
- God's fool** n. (**Holy fool**) — јуродиви; cf. **yurodivi**
- godson** n. — кумче (мушко)
- Golgotha** (aramaic) n. — Голгота, „место лобање“; место изван зидина где је Исус био распет; данас је на том месту Црква Светог Гроба у Јерусалиму
- good** adj. — благ, благопријатан; n. — добро; **Good Friday** — Велики петак; **good deeds** — добра дела; **goodness** — доброта; врлина
- good-will** n. — наклоност
- Gospel** n. — Јеванђеље; **deliver the Gospel to Man** — благовестити; **gospel lectionary** — богослужбена књига Јеванђеља која се читају током године, Јеванђелистар; **lectionary epistolaries** cf. **Apostolos** — Апостол, књига која се чита на Литургији
- gossip** n. — дошаптач, оговарач; оговарање, трач
- gossip** v. — оговарати, трачати; празнословити
- Grace** n. — благодат; милост; **Divine Grace** — божанска благодат; **full of grace** — благодатни; **grace at meals** — молитва пре јела; **outpouring of grace** — излив благодати
- gracious** adj. — милостив; благ
- grail (Holy)** n. — света чаша из које је Исус пио на тајној вечери

- grant (unto sb)** v. — даровати, дати, подати
- Great** adj. — велики; **Great Feasts** — Велики празници; **Great Schism** — раскол (између Источне и Западне Цркве); **Great Lent** — Велики пост
- greed** n. — среброљубље, похлепа, грамзивост
- greedy** adj. — грамзив; похлепан
- Greek** adj. — грчки, јелински; **Greek Catholics (Greek Catholic Church)** — гркокатолици; **Catholics of the Eastern rite** cf. унијати
- Greek** n. — Грк, Јелин; **Greek Fathers** — јелински Оци, источни Оци
- Gregory the Theologian (Nazianzus)** — Свети Григорије Богослов (Назијанзин)
- Gregory of Nyssa** — Свети Григорије Нисијски
- Gregory Palamas** — Свети Григорије Палама
- grief** n. — јад, бол, жалост; **grief-stricken** adj. — ожалошћен, уцвељен
- grieve** v. — жалити, туговати, жалостити се
- grudge** n. — мржња, зла воља; **bear (have) a grudge against sb** — желети зло некоме, мрзети некога
- grudge** v. — ненавидети; жалити, (против воље) давати; роптати, гунђати
- guard** v. — чувати, сачувати
- guardian** n. — чувар, стражар; гвардијан (поглавар самостана у фрањевачком и капуцинском самостану); **Guardian angel** — анђео чувар, хранитељ
- guilt** n. — грех; кривица
- guiltless** adj. — невин, недужан
- guilty** adj. — крив; грешан
- gynaikites (women's gallery)** n. (gr) — одвојена галерија за жене

Н

Hades (gr. bibl.) — ад, пакао

hagiasmatarion cf. **Small Euchologion**

Hagiasmos (sanctification of water) n. (gr.) — водоосвећење, освећење воде; **Small Hagiasmos** — мало водоосвећење; **Great Hagiasmos** — богојављенско освећење

Hagiographa n. pl. (gr.) — агиографи, књиге Старог Завета без књига Мојсијевих и Пророка; животи светитеља

hagiographer n. — писац агиографа; писац житија светих

hagiography n. — агиографија, животопис светитеља; житије светих

hagiologic(-al) adj. — агиолошки, агиологијски

hagiologist n. — агиолог

hagiology n. — агиологија; збирке житија

hallow v. — светити, прогласити светим, осветити (цркву); очистити

halo n. — ореол

happiness n. — срећа, радост, задовољство

happy adj. — срећан, радостан, задовољан

hardness n. — чврстоћа, строгост, крутост

harmonize v. — сагласити се

harmony n. — хармонија; склад

hate v. — мрзети, ненавидети; **hater of God** — богомрзак

haughty adj. — охол, сујетан

heal v. — лечити, излечити, исцелити

healing adj. n. — лековит; лечење, исцелење

hearken v. (poet.) — (пажљиво) слушати; послушати

heaven n. — небеса, небо, Небеско царство

heavenly adj. — небески, наднебесни; **heavenly powers** — небеске силе

hebdomad n. (gr.) — седмица, недеља

- Hebdomadarian** n. (gr.) — презвитер одређен да чинодејствује током једне седмице
- Hebrew** n. — Јеврејин; јеврејски, хебрејски (језик); adj. — јеврејски
- hedonism** n. — хедонизам
- heed** n. — пажња; **pay heed to** — послушати; обраћати пажњу; **give heed to** — чути
- heed** v. — пазити, обазирати се (на), обратити пажњу; бринути се
- Hegoumenos** n. (gr.) — игуман
- hegumene** n. (Mother Superior) — игуманија
- heir** n. — наследник, баштиник
- Heirmologion (Irmologion)** n. (gr.) — ирмологија
- hell** n. — пакао
- Hellenism** n. — јелинизам
- Hellenistic** adj. — јелинистички
- hellish** adj. — паклен, ђаволски
- heortology** n. — хеортологија (наука о црквеним празницима)
- heresiarch** n. (leader of a fraction) — јересијарх, јересеначалник, архијеретик, оснивач јереси, вођа кривовераца
- heresy** n. — јерес, кривоверје
- heretic** n. — јеретик, кривоверац
- heretical** n. — јеретичан, кривоверан
- hermeneutics** n. — ерминеутика (наука о начелима тумачења Библије)
- hermit** n. — пустињак, испосник, отшелник, еремит
- hermitage** n. — испосница, пустињаково пребивалиште
- hermitic** adj. — пустињачки, испоснички; **hermitic life** — пустињаштво, отшелништво
- hesychasm** n. (gr.) — исихазам, молитвено тиховање, ћутање
- hesychast** n. (gr.) — исихаст
- heterodox** adj. — хетеродоксан, иноверан, припадник друге вероисповести, неправославан
- Hetoimasia** n. (gr.) — Хетимасија, приказ престола са Јеванђељем, символ Другог Христовог доласка
- hierarch** n. — јерарх; **the Three Great Hierarchs** — Света три јерарха (Basil the Great, Gregory the Theologian and John Chrysostom)

- hierarchical** adj. — јерархијски; **hierarchical Divine (Solemn) Liturgy** — свечана архијерејска Литургија
- hierarchy** n. — јерархија
- hieratikon** n. (gr.) — служебник
- hiereus** n. — јереј; **Reverend Father** — оче (обраћање)
- hierodeacon** n. — јерођакон
- hieromonk** n. — јеромонах, свештеномонах; **Reverend Father** — преподобни оче (обраћање)
- high** adj. — вишњи, превишњи
- High Priest** n. — архијереј; првосвештеник
- Hinduism** n. — хиндуизам, традиционална религија већег дела Индије
- historicism** n. — историцизам
- historicity** n. — историчност
- history of salvation** n. — историја спасења
- holiday** n. — празник
- holiness** n. — светост, светиња
- holy** adj. — свет; **Holy Bible** — Свето Писмо; **Holy City** — Свети град; **Holy Coat** — света хаљина (Господња); **Holy Communion** — свето причешће; **Holy Cross Day** — Крстовдан; **Holy Doors** — Часне двери; **Holy fool** — јуродиви; **Holy God** — свети Бог; **Holy icon stand** — тетрапод, мали сто са четири ноге на којем се налази целивајућа икона; **Holy Land** — Света земља; **Holy of Holies** — Светиња над светињама; **Holy Matrimony** — света тајна брака; **Holy Orders** — свештенство; **Holy Saturday** — Велика субота; **Holy Unction** — освећење јелеја (уља); **Holy Water** — освећена вода; **Holy Week** — Страсна недеља (седмица пре Васкрса); **Holy Ghost (Spirit)** — Свети Дух; *seal of the gift of the Holy Spirit* — *печат дару Духа Светијога*
- Holy Trinity** — Света Тројица
- homicidal** adj. — убиствен, убилачки
- homicide** n. — убиство, човекоубиство; убица, човекоубица
- homiletics** n. — омилитика, проповедништво, црквено беседништво
- homiliary** n. — збирка омилија
- homily** n. (old use) — омилија; беседа, говор (после читања Јеванђеља)
- homoousion** (gr.) cf. **consubstantial**

- honor** v. — дубоко поштовати, уважавати
- honour** n. — част, почаст, слава
- Horologion** n. — Часослов
- Hosanna** — *Save, we beseech Thee* — Осана
- host** n. — домаћин, газда
- Host** n. — (cath. eccl.) хостија, хлеб који се користи у евхаристијском приносу
- hostile** adj. — непријатељски
- hostility** n. — непријатељство
- Hour** n. — час; **canonical hours** — канонски часови (7); **the Book of Hours (Horologion)** — Часослов, часловац; **prayer of the hours** — молитвени часови
- house** n. — кућа; **house church** — кућна црква; **household church** — домаћа црква
- Huguenots** n. pl. — хугеноти, француски протестанти
- human** adj. — људски; **human nature of Christ** — човечанска природа (Христова)
- humane** adj. — хуман, човечан, самилостан
- humaneness** n. — хуманост, човечност
- humanity** n. — човечанска природа (Христова), човештво
- humble** adj. — смиран, скроман; смирен
- humble oneself** v. — унизити се
- humiliate** v. — понизити, посрамити
- humiliation** n. — понижење
- humility** n. — смиренуомље, смирење; умиљење
- Hussites** n. pl. — хусити, хусовци, следбеници чешког реформатора Јана Хуса
- hymn** n. v. — црквена песма; певати
- hymnographer** n. — црквени песник
- hypocrisy** n. — лицемерје
- hypocrite** n. — хипокрит, лицемер
- hypostasis** n. (gr.) (personal existence) — ипостас (лично постојање); **biological hypostasis** — биолошка ипостас; **without hypostasis** — безипостасни, неипостасни
- hypostasization** n. — ипостазирање (природе)
- hypostasize** n. — уипостазирати, чинити подставу, стицати нову подставу, утемељити, оличити

hypostatic adj. (personal) — ипостасни; **hypostatic nature** — ипостасност; **hypostatic constitution** — ипостасни састав; **hypostatic union** — ипостасно јединство (божанске и човечанске природе у Христу)

hyssop n. — благовањ; исоп

I

- icon** n. — икона, слика
iconism n. — иконизам
icon-lamp n. — кандило
iconoclasm n. — иконокластија, иконоборство
iconoclast (icon-smasher) n. — иконоборац
iconodule n. — поштовалац икона, иконодул
iconographer n. — иконописац, живописац, зограф
iconographic adj. — иконографски
iconography n. — иконографија; живопис, иконопис
iconological adj. — иконолошки
iconology n. — иконологија
iconophile n. — иконофил, противник иконоборства
iconostasis n. r. — иконостас
icon-screen n. — иконостас
iconstasion n. (gr.) — иконостас
identity n. — идентитет, битијност
idiorrhythmic adj. — идиоритмијски; **idiorrhythmic skete** — идиоритмијски скит
idle adj. — лењ, беспослен, докон
idleness n. — лењост, доконост, беспосленост; испразност
idolater n. — идолопоклоник
idolatry n. — идолатрија, идолопоклонство
ieratikon n. (gr) — служебник
Ignatius of Antioch n. pr. — Свети Игњатије Антиохијски (Богоносац)
ignorance n. — незнање, неукост, необразовање, непознавање
ill adj. — болестан, слаб
illness n. — болест, слабост
illuminate v. — осветлити, просветлити; украсити цртежима у боји
illuminati n. pl. (lat.) — шпанска секта из XVI века

illumination n. — осветљавање; просветљење, просвећивање; украшавање

illumine v. (poet.) — духовно просветлити

image n. — слика, лик; **image and likeness of God** — слика и прилика, лик и подобije

imitate v. — опонашати, подражавати, имитирати

imitation n. — опонашање, подражавање, имитација; **the Imitation of Christ** — угледање на Христа

immaculate adj. — непорочна; пречиста (Богородица); **immaculate conception** (cath. eccl.) — безгрешно зачеће Богородице Марије; догма коју је прогласио Пије IX 1854, а изражава веру Цркве да је Марија по посебној милости и предвиђеним Христовим заслугама очувана од прародитељског греха у часу свога зачећа; **immaculate body** — пречисто тело (Спаситеља)

immanence n. — учење о свеprisутности Бога (иманентности)

immanent adj. — иманентан, својствен, садржан

immaterial adj. — бестелесан, нематеријалан

immeasurable adj. — неизмеран, неизмерив

immemorial adj. — незапамћен, прастар

immense adj. — бескрајан, огроман

immensity n. — бескрај, неизмерност, големост

immerse v. — потопити; уронити, утонути

immersion n. — потапање; **baptism by immersion** — крштење погружењем

immoderate adj. — неумерен, неумдржљив

immoderation n. — неумереност, неумдржљивост

immoral adj. — неморалан, развратан

immorality n. — неморал, разврат

immortal adj. — бесмртан, вечан, непролазан

immortality n. — бесмртност, вечитост, непролазност; **immortality of the soul** — бесмртност душе

immortalize v. — учинити вечним

immovable adj. — непокретан

impassable adj. — непремостив

impasse n. — безизлаз

impassible adj. — бестрастан

impassibility n. — бестрашће

- impeccability** n. — непогрешивост
impeccable adj. — непогрешив; беспрекоран
imperfect adj. — несавршен; непотпун, мањкав
imperfection n. — несавршеност
imperial adj. — царски, владалачки
imperishable adj. — вечан; неуништив
impersonal adj. — безличан
impersonate v. — оличавати, утеловити
impersonation n. — оличавање
impiety n. — безбожност; грешност; грех
impious adj. — безбожан, непобожан; opak
implement v. — спровести у дело, реализовати, имплементирати
implementation n. — спровођење у дело, имплементација
implicate v. — умешати, уплести
implication n. — уплетеност, умешаност
implicit adj. — прећутан, који се подразумева
implore v. — преклињати, усрдно молити
importunate v. — салетати (наваљивати, dosaђивати) молбама
importunity n. — наметљивост, насртљивост
impose v. — наметнути, натурити; **imposition of hands** — рукопо-
ложење
imposition n. (**of the hands**) — рукополагање
imprison v. — затворити (у тамницу), ухапсити; ограничавати
imprisonment n. — заробљеништво, затвор
impure adj. — нечист, прљав, грешан, покварен; **impure desires** —
нечисте мисли
impurity n. — нечистота, прљавштина, поквареност; **impurity of
the nous** — помраченост ума
inaudible adj. — нечујан, безгласан
inauguration n. — инаугурација, свечано отварање
incarnate adj. — оваплоћен, отеловљен
Incarnation n. — оваплоћење, отеловљење
incarnational adj. — оваплоћенски
incense n. — тамјан
incense-box (burner) n. — кадионица
incentive n. — подстицај, побуда, стимуланс; **the incentive part of
the soul** — раздражљиви део душе

- incest** n. — инцест, родоскврнуће
- incomprehensibility** n. — недосежност, необухвативост
- incomprehensible** adj. — недосежан, непостижан, необухватив
- inconceivable** adj. — несхватљив, непојмљив
- incontinence** n. — неуздржљивост
- incontinent** adj. — неуздржљив, неумерен
- incorporate** adj. — утеловљен; уједињен, удружен
- incorporate** v. — утеловити, отеловљавати
- incorporation** n. — утеловљење, отеловљење
- incorporeal** adj. — бестелесан, духован
- incorruptibility** n. — непропадљивост, непролазност
- incorruptible** adj. — непролазан, непропадљив
- incorruption** n. — непропадљивост
- indebted** adj. — задужен
- indecision** n. — неодлучност, оклевање, колебаљивост
- indecisive** adj. — неодлучан, колебаљив
- indelible** adj. — неизбрисив, незабораван
- indescribable** adj. — недосежан, неописив
- indeterminate** adj. — неодређен, неопредељен, неодлучан
- indetermination** n. — неодређеност, неодлучност
- indict** v. — (формално) оптужити, тужити
- indifferent** adj. — равнодушан
- indifferentism** n. — индиферентизам (равнодушност према религији)
- indifferentist** n. — индиферентист (у верским питањима)
- indignity** n. — недостојност, недоличност
- indissolubility** n. — нераскидивост (брака и сл.); нераздвојивост; неразрешивост
- indissoluble** adj. — нераскидив; нераздвојив; неразрешив
- individual** adj. — индивидуалан, појединачан
- individual** n. — индивидуа, појединац
- individualism** n. — индивидуализам
- individuality** n. — индивидуалност
- individualization** n. — индивидуализација
- indivisible** adj. — нераздељив, недељив
- indolence** n. — лењост, немар, индолентност
- indolent** adj. — лењ, немаран, индолентан

- induct** v. — увести, уводити, поставити
- induction** n. — постављање (на дужност), намештење
- indulge** v. — повлађивати, удовољавати; **indulge oneself** — одавати се, пуштати себи на вољу
- indulgence** n. — попуштање, удовољавање, угађање; индулгенција, опрост греха; **over-indulgence** — претерано угађање
- ineffable** adj. — неисказан; неизрецив; неописив
- inexpressible** adj. — неисказив, неизрецив; неизразив
- infallibility** n. — непогрешивост; (cath. eccl.) **the infallibility of the Pope** — папска непогрешивост (незаблудивост); **infallibility of the Church** — непогрешивост Цркве
- infallible** adj. — непогрешив
- infant** n. — новорођено дете, одојче, беба; **infant baptism** — крштење на рођењу
- infidel** n. — неверник, паганин, некрст
- infinite** adj. — безграничан, бескрајан, неизмеран, неисказан; **the Infinite** — Бог
- infinity** n. — бескрајност, безграничност, бескрај
- infirmity** n. — немоћ, слабост
- ingratitude** n. — незахвалност
- inherit** v. — наследити, баштинити; **inherited guilt** — наследна кривица
- inheritance** n. — наслеђе, баштина, наследство
- inhumane** adj. — нехуман, нечовечан, окрутан, бездушан
- inhumanity** n. — нечовечност, бездушност, окрутност
- iniquity** n. — безакоње, неправда, поквареност
- initiate** n. — посвећеник, новајлија, иницијант
- initiate** v. — посветити, увести, иницирати
- initiation** n. — посвећивање, увођење, иницијација
- Inquisition** n. (also called the **Holy Office**) (cath. eccl.) — црквени суд основан ради сузбијања јереси, инквизиција
- inscribe** v. — написати, исписати
- inscription** n. — натпис (урезан у стену или у надгробни споменик)
- insensibility** n. — неосетљивост, безосећајност, равнодушност
- insensible** adj. — неосетљив, безосећајан, равнодушан
- insensitive** adj. — неосетљив, неосећајан

- inseparable** adj. — неразлучан, нераздвојан, нераздвојив
insidious adj. — подмукао, мучки, прикривен
insight n. — прозрење, увид
insincere adj. — неискрен, дволичан, лицемеран
insolence n. — дрскост, безобразлук
insolent adj. — дрзак, безобразан
inspiration n. — надахнутост, инспирација; **divine inspiration** — богонадахнутост
inspired adj. — надахнут, инспирисан; **inspired by God** — богонадахнут
installation n. — устоличење; увођење у службу
institute v. — установити, утемељити, основати, увести; именовати
institution n. — институција, установљење, утемељење, оснивање, увођење
institutional adj. — институционалан
institutionalism n. — институционализам
instruct v. — поучавати (у школи), обучавати, васпитати
instruction n. — поука, учење, поучавање, васпитање
instructor n. — наставник, учитељ, инструктор
insurmountable adj. — непреброђен, несавладив
intact adj. — нетакнут, недирнут, чист
intangible adj. — недодирљив, неопипљив, несхватљив
integrate v. — саставити (у целину), употпунити, интегрисати
integration n. — уцеловљење, састављање (у целину), интегрисање
integrity n. — целост, целовитост; честитост, ваљаност
intellectual adj. — мислен, духован, душеван, уман; интелектуалан
intelligence n. — интелигенција, интелект; знање
intelligent adj. — интелигентан, паметан, словестан; уман, духован
intelligible adj. — интелигибилан, разуман, умствен
intemperance n. — неумереност, неуздржавање, претераност
intemperate adj. — неумерен, неуздржљив
intercede v. — посредовати, молити
intercession n. — заступничка молитва, мољење, посредништво
intercessor n. — заступник, посредник
intercommunion n. — заједничко причешће

- interdenominational** adj. — интерконфесионалѝн; екуменски
- interdict** n. — забрана; (cath. eccl.) интердикт, забрана чинодејстава у некој области
- interdict** v. — забранити; (cath. eccl.) искључити из црквене заједнице
- intermarriage** n. — брак између припадника различитих вероисповести
- intermarry** v. — венчати се са припадником друге вероисповести, нације и сл.
- interment** n. — погреб, укоп, сахрана
- intermundal** adj. — унутарсветски
- interpret** v. — тумачити; преводити
- interpretation** n. — тумачење; превођење
- interrelate** v. — међусобно општити
- interrelation** n. — међусобни однос
- intervene** v. — интервенисати, умешати се, посредовати
- intervention** n. — интервенција
- intone** v. — запевати, певати
- intrinsic** adj. — унутарњи, битан, карактеристичан
- introit** n. — уводни псалам или антифон на Литургији; (cath. eccl.)
the introit — мали вход; **great introit** — велики вход
- invincible** adj. — непостидан; непобедив
- inviolate** adj. — неповређен, неоскрнављен
- invisible** adj. — невидљив; **the invisible** n. — невидљив свет, Бог
- invocate (invoke)** v. — призивати, преклињати
- invocation** n. — призивање (Светог Духа), епиклеза
- involuntary** adj. — невољан, нехотичан
- Ionic order** n. — јонски стил
- irmos (theme song)** n. (gr.) — ирмос
- irradiate** v. — зрачити
- irradiation** n. — зрачење; озареност
- irreconcilable** adj. — непомирљив
- irreverence** n. — непоштовање, непоштивање; необзирност
- irreverent** adj. — без поштовања, необзиран
- irritability** n. — раздражљивост, преосетљивост, гневљивост
- irritable** adj. — раздражљив, преосетљив, гневљив

isicism n. (gr. **hesychia**) — безмолвије, молчаније, молитвено тихо-
вање, ћутање

isicast n. — исихаст, молчалник, молитвени тиховатељ

isicastic adj. — исихастички

Islam n. — ислам

J

- jamb** n. (archit.) — довратник, прозорски рам
- janissary** n. — јаничар
- Jehovah (Yahweh)** n. рг. — Јахве, Божије име из Старог завета; **Jehovah's witness** — Јеховини сведоци, секта основана 1879. године
- Jesuit** n. — језуита, исусовац, члан Удружења исусоваца, римокатоличког реда који је 1534. године основао Игнацио Лојола, шпански свештеник
- Jesus** n. рг. (heb. Joshua) — Исус; **Society of Jesus** — исусовци; cf. **Jesuits**
- Jesus prayer** n. — Исусова молитва
- Jew** n. — Јеврејин, Јудејац
- Jewess** n. — Јеврејка
- Jewish** adj. — јеврејски, јудејски
- Job** n. рг. — Јов (Књига о Јову)
- Johannine** adj. — јовановски
- joy** n. — радост, весеље, срећа, добробит
- jubilant** adj. — усхићен, раздраган, који ликује
- jubilate** v. — тријумфовати, ликовати
- jubilee** n. — јубилеј, специјална годишњица
- Juda Iscariot** n. рг. — Јуда Искариотски
- Judaism** n. — религија јеврејског народа, јудаизам
- judge** n. — судија; познавалац, стручњак
- judge** v. — судити, пресудити
- judgment** n. — расуђивање, суд; **the last Judgement** — Божији (последњи) суд
- judiciary** adj. — судски; coll. судије, судство; правосуђе
- Julian** adj. — јулијански; **Julian date** — јулијански датум
- juridical** adj. — правни, судски, законски, јуридикички

jurisdiction n. — судска надлежност, област, јурисдикција

juror n. — поротник, заклетни чиновник

jury n. — порота

just adj. — поштен; праведан, правичан

justice n. — правда, правичност

justification n. — оправдање

justify v. — оправдати, правдати; (cath. eccl.) одрешити

К

- katasarkion** n. (gr.) — бело платно којим се прекрива света трпеза
- Kathisma** n. (gr.) — катизма, одељак Псалтира
- Katholikon** (Central Church) n. — саборна црква
- kenosis** n. — кеноза; испражњење, „пражњење“ од божанске славе
Вечнога Логоса, Сина Божијег, унижење, смирење
- kenotic** adj. — кенотички
- kind** adj. — добар, благ, љубазан
- kindly** adj. — љубазан, благотворан
- kindness** n. — благод, доброта
- kingdom** n. — краљевство, Небеско царство; **Kingdom of God** —
Царство Божије
- kinsmen** n. — рођаци
- kneel** v. — клечати
- kneeling** n. — клечање
- knight** n. — витез; **Knights Hospitallers** — малтешки витезови,
јовановци, витешки ред основан у XII веку у Јерусалиму; бри-
нули су о болесницима и штитили ходочаснике
- knowledge** n. — знање, познање, спознање, спознаја; **knowledge of
God** — богопознање
- Koimesis** n. (gr.) — Уснуће, Успење Пресвете Богородице
- koinonia** n. (gr.) — кинонија, заједница; литургијска заједница, са-
брање; причешће светим тајнама
- kontakion** (kontakia) n. — кондак
- ktetor** n. — ктитор

L

- lacuna** n. (lat.) — празнина, међупростор у тексту
- Lady-chapel** n. — капела у цркви посвећена Пресветој Богородици
- Lady Day** n. (cath. eccl.) — празник Благовести; cf. **Annunciation**
- laity** n. — лаици
- lamb** n. — јагње (симбол Исуса Христа); Агнец (део просфоре који се користи у евхаристијском приносу)
- lamb of God (Agnus Dei)** n. — Јагње Божије
- lament** n. — кукњава, лелек, оплакивање; **Lamentations (of Jeremiah)** — Плач Јеремијин (књига Старог Завета); **Lamentations (of Good Friday)** — плач Мајке Божије
- lament** v. — жалити, јадиковати
- laos** n. (gr.) — лаос, народ Божији
- last** adj. — последњи; крајњи, коначни; **Last Supper** — Тајна вечера
- laud** n. — хвала, похвала, хвалоспев; **lauds** — хвалитни (псалми, стихире) који се певају на крају јутрења; (cath. eccl.) јутрење, јутарња
- laud** v. — хвалити, славити, уносити
- laudable** adj. — достојан хвале, похвалан
- lavra** n. (**laura**) — лавра
- law** n. — закон, правило, упутство, пресуда, одлука; **the Law of the Prophets** — закон пророка
- lay** adj. — лаички; **lay brother** — сабрат, сакелејник; **lay sister** — сакелејница; **lay people (laity)** — лаици
- lay** v. — поставити, положити; **laying on of the hands** — рукополагање
- layman** n. — лаик
- laziness** n. — лењост, тромост, немарност
- lazy** adj. — лењ, тром, немаран
- lead astray** v. — завести на странутицу

- leaven** n. — квасац
- leavening** n. — двиг
- lectern** n. — сталак за Јеванђеље
- lectionary** n. — књига текстова из Светог Писма који се читају на Литургији током године, лекционар
- lector** n. — читач, лектор, чтец; cf. **reader**
- legacy** n. — завештање, легат
- legal** adj. — законски; законит, правоснажан
- legality** n. — законитост, легалитет
- legalize** v. — легализовати, озаконити
- legate** n. — папин изасланик, нунције; cf. **nuncio**
- legislate** v. — прописивати, доносити законе
- legislation** n. — законодавство, доношење закона
- legislative** adj. — законодавџн
- Leiturgicon** n. (gr.) — служебник; cf. **Hieratikon**
- lenient** adj. — благ, попустљив, милостив
- Lent** n. — Велики пост; (cath. eccl.) коризма
- Lenten** adj. — васкршњи; **Lenten Triodion** — Васкршњи триод
- Leper** n. — губавац
- Leprosy** n. — губа
- lethal** adj. — смртоносан, убиствен
- liberality** n. — дарезљивост, великодушност, широкогрудост
- liberate** v. — ослободити
- liberation** n. — ослобођење
- licentious** adj. — распуштен, раскалашан, развратан
- licentiousness** n. — раскалашност, развратност
- lie** v. n. — лагати; лаж
- liar** n. — лажов, лажливац
- life** n. — живот, живљење; **life-giver** — Животворни, Живоносац; **life-creating** — животворан; **life-giving** — животворан, живоносан
- light** n. — светло, светлост; **Divine and Uncreated Light** — божанска нестворена светлост; **the uncreated light of Tabor** — таворска светлост
- limbo** n. (cath. eccl.) — чистилиште, лимб, лимбо, лимбус; претпакао, предворје пакла
- listless** adj. — равнодушан, безвољан
- listlessness** n. — равнодушност, безвољност

litany n. — јектенија, прозбена молитва; **small litany** — мала јектенија; **litany of fervent supplication** — сугуба јектенија; **litany of the Departed** — јектенија за умрле; **litany of the Catechumens** — јектенија за оглашене

lite (lity) n. — литија

liturgical adj. — литургијски

liturgics n. — литургика

liturgist n. — литургичар, литург

liturgy n. — Литургија; **Liturgy of the Presanctified** — Литургија пређеосвећених дарова

lives n. pl. — житије; **lives of the fathers** — житије светих отаца; **lives of the saints** — житије светих

living adj. — жив

loathsome adj. — одвратан

local adj. — локалан, помесан

locality n. — помесност

localization n. — помесност

locum tenens (lat.) — заступник, заменик (свештеника који је тренутно одсутан), администратор, мјестообљуститељ

locus (lat.) — место, локација

locus sanctus (lat. pl. **loca sancta**) — света места, места важних догађаја из библијске историје, светиње

lofty adj. — висок, узвишен; отмен, угледан; поносит, горд

logos (gr. word, reason) — Логос, Реч, Слово; закон, смисао, мисао, логика, разум, наука; **logoi** — логоси, логосности (одлуке Божије воље)

loins n. pl. — крста, слабине; **gird up one's loins** — опасати се

Lollards n. pl. — лоларди, следбеници Џона Витклифа, енглеског реформатора из XIV века

lonely adj. — усамљен, сам

lonesome adj. — осамљен, усамљен, самотан

longevity n. — дуговечност

long-suffering adj. — дуготрпељив

long-suffering n. — дуготрпељивост

Lord n. — Господ, Владар; **Lord's prayer** — Господња молитва, Оченаш

love n. — љубав; **love of mankind** — човекољубље; **love of glory** — славољубље

love v. — љубити, волети; **who loves(t) mankind** — човекољубац

loving-kindness n. — милост

loyalty n. — верност, оданост; честитост, поштење

Lucifer n. — Сотона, Луцифер

lure n. — драж, привлачност

lure v. — привући, намамити

lust n. — блуд, разврат, нечистота

lustful adj. — пожудан, блудан, развратан

Lutheran adj. n. — лутеран, лутерански

lying n. — лагање, лаж

М

- Macarius of Egypt (the Great)** n. pr. — Макарије Египатски (Велики)
- Madona** n. pr. — (cath. eccl.) Госпа
- Magi** (old Persian — Magus) n. pl. — Мудраци; (cath. eccl.) Три краља
- magic** n. (cf. sorcery) — магија
- magistros** n. — византијски великодостојник
- Magnificat** n. — *Величај, душо моја, Госиода*, песма посвећена Пресветој Богородици
- magnificent** adj. — величанствен, сјајан
- magnify** v. — величати, прослављати (Бога)
- maid** n. — девица, девојка
- maiden** adj. — чедан, чист, девичански
- maidenhood** n. — девојаштво
- majestic** adj. — величанствен; узвишен
- majesty** n. — моћ, висина
- major** adj. — већи, главни; значајнији, старији; **major orders** — виши чинови у црквеној јерархији (епископ, свештеник, ђакон)
- malediction** n. — проклињање, проклетство, клетва
- malice** n. — злоба, злоћудност, пакост
- malicious** adj. — злобан, пакостан, злурад
- maltreat** v. — злостављати, кињити, мучити
- mandate** n. — налог, наредба, овлашћење, пуномоћ
- mandatory** adj. — обавезан
- mandyas** n. — огртач, мандија
- Mandyliion** n. — мандилион, платно на којем се налази нерукотворени лик Господа Исуса Христа
- manger** n. — јасле

- Manichaeism** n. — манихејизам, манихејство, дуалистичко-гно-стичко учење са примесама Заратустрине религије, будизма и хришћанства
- Manichean** adj. — манихејац, манихејски
- manifest** adj. — јасан, очигледан, чит
- manifest** v. — објавити, открити
- manifestation** n. — објава, манифестовање, јављање, пројава
- manna** n. — мана, храна којом је Бог крепио Израиљце током њиховог пута кроз пустињу
- manse** n. — кућа шкотског презвитеријанског свештеника
- mansion** n. — велико здање, палата; зграда са више станова
- mantle** n. — огртач (стандардни елемент византијске дворске одеће)
- manuscript** n. — рукопис, манускрипт
- maphorion** n. (gr.) — мафорион, марама, женски огртач који покрива главу и рамена; Богородичин покров
- Mariolatry** n. — Маријин култ, мариолатрија
- mariological** adj. — теотоколошки; мариолошки
- mariology** n. — теотокологија; (cath. eccl.) мариологија
- Maronites** n. pl. — маронити, чланови унијатске Цркве из Сирије, данас углавном живе у Либану
- marriage** n. — брак, света тајна брака; **remarriage** — поновни брак
- martyr** n. — мученик; **Great Martyr** — великомученик
- martyrdom** n. — мучеништво
- martyria** n. (gr) — мартирија, сведочење истине јеванђеља
- martyrium** n. (gr) — мартиријум, мартирион, црква која се гради на месту гроба светитеља
- martyrology** n. — мартириолог, повест о страдању
- marvel** v. — бити врло зачуђен, изненађен
- mask** n. — маска, личина, образина
- mass** n. (cath. eccl.) — миса, Евхаристија
- Master** n. — владика, владар
- mastic** n. — мастикс, жућкаста смола која се користи за прављење тамјана
- material** adj. — материјалан, земаљски; телесан
- materialism** n. — материјализам
- materiality** n. — материјалност; тварност; телесност

- Matins** n. — јутрење, полуноћница; **Matins and Lauds** (cath. eccl.) — јутрење; cf. **Orthros**
- matrimony** n. — брак; **Holy Matrimony** — света тајна брака; **matrimonial practice** — обичаји везани за брак
- Maunder Thursday** n. — Велики четвртак (пред Васкрс)
- Maximus the Confessor** n. гр. — Свети Максим Исповедник
- Mazdaism** n. — зороастријанизам (учење пророка Зороастера из VI века пре н. е.)
- meaning** n. — смисао, значење
- measure** n. (**of Christ's gift**) — мера (дара Христова)
- measureless** adj. — неизмеран
- Meatfare Sunday** n. — месопусна недеља
- mediate** v. — посредовати, мирити две завађене стране
- mediation** n. — заузимање, посредовање, заступништво
- mediator** n. — посредник, заступник; **the Mediator of the New Covenant** — посредник Новог Завета (Христос)
- medieval** adj. — средњовековџн
- mediocre** adj. — осредњи, просечан
- mediocrity** n. — медиокритет, просечност
- meditate** v. — созерцавати, размишљати
- meditation** n. — созерцање, медитација; **theological meditation** — богомисаоност
- meek** adj. — смиран, кротак, покоран, нишчи духом
- meekness** n. — смиреност, кроткост
- meet** adj. — достојан; прикладан, доличан
- Meeting of Our Lord** n. — Сретење
- Melchites** n. пл. — мелкити, исправа назив за православне (припаднике „царске“ Цркве) у монофизитској средини; чланови Гр-кокатоличке Цркве на Средњем истоку
- Memorial** adj. n. — комеморативџн; споменик, обичај у спомен нечега
- Memorial Service** n. — помен
- memory** n. — спомен, памћење, сећање; успомена
- Menaion** n. (гр.) (a collection of 12 books, one for each month of the year) — минеј (месечна богослужбена књига са песмама посвећеним светитељима); **General Menaion** — општи минеј; **Monthly Menaion** — месечни (прости) минеј; **Anthologion** — празнични минеј

- Menologion** n. (gr.) — пролог
- menorah** n. — менора, седмокраки свећњак који се користи у јеврејским обичајима, најраспрострањенији симбол јеврејске религије
- merciful** adj. — милосрдан, милостив, многомилостив
- merciless** adj. — немилосрдан
- mercy** n. — милосрђе, милост; **have mercy on/upon** — помиловати
- merit** n. v. — заслуга; заслужити
- meritorious** adj. — заслужан, достојан
- Messiah** n. — месија; помазаник
- messianism** n. — месијанизам
- metany** n. — метанија; **great metany** — велика метанија; **little metany** — мала метанија
- metempsychosis** n. (gr.) — метемпсихоза, сељење душа
- Methodism** n. — методизам, протестантска деноминација која своје веровање темељи на учењу Џона Веслија (XVIII век)
- Methodist** n. — методиста
- metope** n. (archit.) — метопа (поље између два триглифа на фризу дорског стила)
- metousious** (gr.) cf. **transubstantiation**
- Metropolitan** n. — митрополит; **His Eminence** — Високопреосвештенство; Високопреосвећени (обраћање)
- Metropolitanate** n. — митрополија
- Midnight Office (service)** n. — полуноћница; cf. **nocturns**
- might** n. — сила, моћ
- mighty** adj. — силан, моћан, крепак
- Milan, edict of** — Милански едикт
- mild** adj. — кротак; трпељив
- mildness** n. — кротост; трпељивост
- Militant Church** n. — небеска војска, небеске силе; војујућа Црква
- Military-Saint** n. — свети ратник
- mind** n. — ум, разум, интелект; дух; мишљење, мисао
- mindful** adj. — обзиран, пажљив; **be mindful of** — поменути, сетити се
- mindfulness** n. — обзирност, пажљивост; сећање

mingle v. — мешати, измешати се; умешати се; **without mingling (of Christ's nature)** — без мешања

minister n. — свештеник, служитељ

minister n. (of the sacraments) — свештенослужитељ; свештеник у нонконформистичкој (Енглеска) и Протестантској Цркви (Шкотска); римокатолички свештеник, потпарох у Англиканској Цркви

minister v. — свештенослужити, вршити службу

ministration n. — свештенослужење, служење, служба

ministry n. — свештеничка служба, свештеноејство; свештенички позив; свештенство; **(general) ministry** — царско свештенство (верних); **ordained ministry** — јерархијско свештенство, пастирско свештенство, црквенослужитељи; **perform the sacred Ministry** — свештеноејствовати; **ministry cycle** — сликани циклус Христовог живота на земљи

minor adj. — мањи, нижи (по рангу); **minor orders** — нижи чинови у црквеној јерархији (ипођакон, читач)

minster n. — манастирска црква; катедрала (која је некад припадала манастиру)

minuscule n. — минускула, мало брзописно слово

miracle n. — чудо; **miracle-worker** — чудотворац

miraculous adj. — чудесан, чудотворан

miscellaneous adj. — мешовит, разноврстан

miscellany n. — мешовита збирка; антологија

misconduct n. — лоше владање; прељуба

misconduct v. — лоше се владати; чинити прељубу

misconstrue v. — погрешно разумети (протумачити)

missal n. (cath. eccl.) — мисал, молитвеник, тробник, служебник

mission n. — мисија, послање

missionarize v. — мисионарити

missionarship n. — мисионарство

missionary adj. n. — мисионарски; мисионар

mistagogy n. — мистагогија, тајноводство

mithraism n. — митраизам, (у древној Персији) обожавање бога светлости Митре

Mitre n. (Am. Miter) — митра, (старојеврејска) првосвештеничка капа; круна православних епископа; капа католичких бискупа;

- епископство, владичанство, епископски, бискупски чин; **confer a mitre** — поставити, именовати за епископа
- mitred** adj. — миросносн
- modalism** n. — модализам, тријадолошка јерес из Мале Азије, која учи да се Бог откривао постепено у три различита облика или модуса (као Отац, Син и Дух Свети)
- moleben** (public prayer meeting) n. — молеббан
- monarch** n. — монарх, владар; владика
- monarchical** adj. — монархијски
- monarchy** n. — монархија, једноначалије
- monastery** n. — манастир
- monastic** adj. — манастирски; **monastic residence** — манастирски конак; **monastic commune (community life)** — општежиће; **monastic order** — монашки чин
- monasticism** n. — монаштво
- monism** n. — монизам
- monist** adj. — монистички
- monk** n. — монах, калуђер; (cath. eccl.) редовник; **rasophone, ryasonosets** — расофор; **krestonosets** — мала схима; cf. **micro-schemos; megaloschemos** — велика схима
- monogamous** adj. — моногаман
- monogamy** n. — моногамија
- Monophysites** n. pl. — монофизити
- monophysitism** n. — монофизитизам, христолошка јерес осуђена на Четвртом васељенском сабору
- monotheism** n. — монотеизам, једнобоштво
- monotheist** n. — монотеист
- Monothelites** n. pl. — монотелити
- monothelitism** n. — монотелитизам, христолошка јерес осуђена на Шестом васељенском сабору
- Monsignor(e)** n. — почасна титула римокатоличких свештеника
- monstranca** n. — (cath. eccl.) монстранца; дарохранилница
- montanism** n. — монтанизам
- moral** adj. — моралан, етички; n. pl. **morals** — понашање; **moral theology** — морално богословље
- moralist** n. — моралист
- morality** n. — морал, етика; поука

- moralize** v. — поучити, морализовати, придиговати
- Moravians** n. pl. — моравијанци (припадници Моравске протестантске секте)
- morgue** n. — мртвачница
- Mormon** n. — мормон
- Mormonism** n. — мормонизам, протестантска секта основана 1830. године у Сједињеним Америчким Државама
- Morning Prayer** n. — јутарња служба у Англиканској Цркви
- mortal** adj. — смртан; **mortal remains** — посмртни остаци; **mortal sin** — смртни грех
- mortal** n. — смртник, човек
- mortality** n. — смртност; смртници, човечанство, људски род
- mortification** n. — умртвљење, гушење страсти
- mortify** v. — умртвити, обуздавати похоту, гушити телесне страсти
- Mosaic** adj. — Мојсијев, мојсијевски; **the Mosaic Law** — пет књига Мојсијевих
- mosaic** n. — мозаик
- mosque** n. — џамија
- Mother of God** n. — Мајка Божија
- mourn** v. — оплакивати, жалити, бити ожалошћен
- mournful** adj. — ожалошћен, тужан, жалостан, уцвельен
- mournfulness** n. — ожалошћеност, уцвельеност, растуженост
- mourning** n. — туговање, туга, оплакивање, жаљење; црнина
- Mozarab** n. — Мозарапин (поарабљени Шпанац хришћанин у доба маварске владавине Шпанијом)
- multiple** adj. — мноштвен
- multiplication** n. — умножавање (хлебова)
- multiplicity** n. — мноштвеност
- multitude** n. — мноштво
- mundane** adj. — светован, земаљски; светски
- murder** n. — убиство
- murder** v. — убити
- murderer** n. — убица
- Muscovite** adj. — московски; **the Muscovites** — Московљани
- Muscovy** n. — Москва
- Myrodochion** n. (gr.) — посуда за свето миро

myrrh n. — миро

mystery n. — (света) тајна; **Mysteries** — свете тајне

mystic n. — мистичан; мистик

mystical adj. — мистичан; **mystical theology** — мистика

mysticism n. — мистицизам

mystique n. — езотерична природа личности, институције итд.,
мистичност

myth n. — мит

mythical n. — митски

N

- name-day** n. — имендан
- naos** n. (gr.) — наос
- narthex** n. — припрата
- National** adj. — националан, помесан
- Nativity** n. — рођење; **The Nativity of Christ** — Рождество Христово; **The Nativity of the Theotokos** — Рождество Пресвете Богородице; **The Nativity of St. John the Baptist** — Рођење Светог Јована Крститеља, Ивањдан
- nave** n. — брод (у цркви)
- Nazarene, the** n. — Назарећанин
- Nazareth** n. gr. — Назарет
- Nazarites** n. pl. — назарени
- necessary** adj. — нужан, неопходан, потребан
- necessity** n. — нужда, нужност, датост, потреба
- necrology** n. — некролог, књига са списком умрлих; беседа у част покојника
- needy** adj. — сиромашан, бедан
- negate** v. — порицати, негирати
- negation** n. — ништавило; порицање, негација
- negator** n. — порицатељ
- neophite** adj. (gr.) — неофит, новокрштени
- Neoplatonic** adj. — неоплатонски, новоплатонски
- Neoplatonism** n. — неоплатонизам, новоплатонизам
- Nestorianism** n. — несторијанизам, христолошка јерес осуђена на Трећем васељенском сабору
- nether** adj. (archit.) — нижи, доњи; **the nether world** — доњи свет
- new** adj. — нов; **The New Testament** — Нови Завет
- niche** n. (archit.) — ниша
- Nicholas of Myra**, n. gr. (**St. Nicolas the Wonderworker**) — Свети Никола Мирликијски (Чудотворац)

- nihilism** n. — ниҳилизам, ништавило
- nihilist** n. — ниҳилиста
- Noah** n. pr. — Ноје
- nobility** n. — племенитост, отменост; племство
- noble** adj. — благородан; богообразан; племенит, узвишен
- nocturns** n. pl. (cath. eccl.) — вечерња молитва, ноктурнус
- nominal** adj. — номиналан
- non-being** n. — небиће
- non-conformist** adj. — неконформистички
- non-existence** n. — неегзистенција
- normative** adj. — нормативан
- nota bene** (lat.) — напомена
- nothingness** n. — ништа, ништавило
- notion** n. — идеја, појам
- notorious** adj. — озлоглашен, злогласан
- nought** n. — ништа, нула; **bring to nought** — уништити
- nourish** v. — хранити, крепити
- nourishment** n. — храна
- nous** n. (gr.) — ум, дух; **noetic prayer** — умно-срдачна молитва
- novice** n. — искушеник, неофит; обраћеник; **male novice** — искушеник; **female novice** — искушеница
- noviceship** n. — искушеништво, новицијат
- number** n. — број; **golden number** — златни број, број по којем се израчунава датум Васкрса
- numberless** adj. — неизмеран, безбројан
- nun** n. — монахиња, калуђерица, опатица
- nunciature** n. — нунцијатура, седиште дипломатског представника Ватикана
- nuncio** n. — нунције, папин амбасадор или дипломатски представник у другој земљи
- nunnery** n. — женски манастир (самостан)
- nuptial** adj. — свадбен, венчани; **give the nuptial benediction** — венчати (кога); **receive the nuptial benediction** — венчати се; **nuptial bonds** — брачне везе
- nuptials** n. pl. — венчање; cf. **wedding**
- nurture** n. — одгој, храњење
- nurture** v. — отхранити, одгојити, однеговати

О

- oath** n. — заклетва, присега; клетва
- obedience** n. — послушност, обедијенција (један од три монашка завета); покорност; држање (заповести)
- obedient** adj. — послушан; покоран
- obeisance** n. — поклон, наклон, почаст; **make obeisance (to)** — одавати почаст
- obey** v. — слушати, покоравати се
- obituary** n. — читуља
- object** n. — предмет, ствар; циљ, сврха
- objectify** v. — постварити
- Oblation** n. — жртва; дар; принос, приношење, узношење
- obligatory** adj. — обавезан
- obliterate** v. — уништити, избрисати
- obscene** adj. — бестидан, блудан, срамотан
- obscenity** n. — разврат, бестидност, блуд
- obscurantism** n. — мрачњаштво, назадњаштво, супротно од просветљености,
- obscurant(ist)** adj. n. — мрачњачки, назадњачки; мрачњак, назадњак
- obscure** adj. — мрачан, скривен
- obscurity** n. — тама, мрак, нејасност
- obsecrate** v. — преклињати, усрдно молити
- obsecration** n. — преклињање, усрдна молба; (cath. eccl.) литанија
- obsequies** n. — погреб, пратња, сахрана
- Occident** n. — Запад; западне државе
- occidental** adj. — западни, западњачки
- occult** adj. — магичан; окултан
- occultism** n. — окултизам
- Octateuch** n. (gr.) — Октатеух, првих осам књига Старог Завета
- Octoechos (Oktoekhos)** — Октоих, Осмогласник

- oecumenical** adj. — васељенски; **Oecumenical Council** — васељенски сабор
- offend** v. — увредити; повредити, згрешити
- offender** n. — грешник; кривац
- offense** n. — кривица, прекршај; саблазан; **take offense at sb** — саблазнити се
- offer** v. — понудити, приносити, предложити
- offering** n. — предложење, просфора; **burnt offering** — жртва паљеница
- offertory** n. — приношење, проскомидија; прилог за цркву; (cath. escl.) оферториј, уводна молитва; **offertory procession** — опход који одговара великом входу
- office** n. — служба, правило, (cath. escl.) официј; (божанска, свештеничка), функција; **hold office** — вршити дужност (свештеника, епископа); **remove from office** — лишити дужности; **be reinstated in an office** — бити поново постављен на дужност (епископа); **hours of Divine Office (prime, terce, sext, nones)** — часови (први час, трећи час, шести час, девети час); **monastic office** — монашко правило; **Office of Betrothal** — чин заручења; **Office of Crowning** — чин крунисања
- office for the dead** n. — парастос; помен
- officer priest** n. — старешина цркве
- officiant** n. — служитељ, официјант
- officiate** v. — обављати службу, церемонију
- officiating clergymen** n. pl. — служашчи свештеници
- oikos** n. (gr.) — икос (део акатиста)
- ointment** n. — помазање
- old** adj. — стар; **Old Testament** — Стари Завет
- omen** n. — знак, знамење, предзнак
- ominous** adj. — злослутан, претећи
- omnipotence** n. — свемоћ
- omnipotent** adj. — свемогућ
- omnipresent** adj. — свудаприсутан, свеприсутан
- omniscience** n. — свезнање
- omniscient** adj. — свезнајући
- omoforion (omophorion)** n. (gr.) — омофор (део богослужбене одежде епископа)

- oneness** n. — једно
- ontism** n. — онтизам
- ontological** adj. — онтолошки; **ontological monism** — онтолошки монизам
- ontologize** v. — обићетворити, онтологизирати
- ontology** n. — онтологија
- oppress** v. — неправедно владати, угњетавати, тлачити
- oppressive** adj. — деспотски, тлачитељски
- orarion** n. (gr.) — орап
- oratory** n. — одаја за молитву; капела; говорничка вештина, говорништво
- ordain** v. (a priest, monk) — произвести (за свештеника, монаха); **be ordained (a priest)** — примити (свештенички) чин
- ordeal** n. — Божији суд; мучење
- order** (clerical) n. — чин (свештенички); **be in / take holy orders** — примити (свештенички) чин
- ordinance** n. — верски обред; уредба, закон
- ordination** n. (laying-on of hands) — хиротонија, постављање, рукополагање за свештеника
- organization** n. — организација, установа, институција
- organizational** adj. — организациони, институтиван
- orient** n. — Исток
- oriental** adj. — источни, источњачки; оријентални; **Oriental Orthodox Churches** — дохалкидонске Цркве Истока
- origin** n. — лоза; почетак, порекло
- original** adj. — изворџн, првобитџн; изворник; праизвор; **original sin** — првобитни, прародитељски грех
- originate** v. — настати, отпочети
- ornament** n. — украс, орнамент
- orthodox** adj. — православан; правоверан, ортодоксан
- orthodoxy** n. — православље; **Orthodoxy Sunday** — недеља православља (прва недеља Великог поста)
- orthros** n. (gr.) — јутарња молитва, јутрење
- otherness** n. — другост
- otherworldly** adj. — натприродан, оностран; cf. **supernatural**
- ousiology** n. — усиологија
- outpour** v. — изливати, излити
- outpouring** n. — излив (благодати)

Р

- pagan** n. adj. — многобожац, незнабожац; пагански
paganism n. — незнабоштво, паганство
pallium n. (cath. eccl.) — бискупски плашт
Palm Sunday n. (The Entry of our Lord into Jerusalem) — Цвети; cf. **Willow Sunday**; (cath. eccl.) Цвјетница
Panakeheda n. pl. — панихида
panegyric n. — хвалоспев; панегирик (народни скуп, светковина)
pan-orthodox adj. — свеправославњн
pantheism n. — пантеизам, поистовећивање природе са Богом
Pantocrator n. („all-powerful“, „almighty“) — Сведржителъ, Пантократор
papa n. — папа, поглавар Римокатоличке Цркве
papacy n. — папство, папе, Римска Црква
papal adj. — папски
papist n. — римокатолик; папист, папиновац
par excellence (lat.) — беспрекорно; по превасходству, превасходно
parable n. — параболa, алегорија, прича са поруком
Paraclete n. (gr.) — Утешителъ
paradise n. — рај, небо; рајски врт
paraecclasion n. — бочна капела
parapet n. — низак зид, ограда
parastos n. — парастос
parch v. — спржити, изгорети, сасушити
parchment n. — пергамент
pardon n. — опроштај, опроштење (греха); допуштење, дозвола
pardon v. — опростити, извинити
pardoner n. (cath. eccl.) — трговац опроштајницама греха
parish n. — парохија; **rectory** — парохијски дом
parishioner n. — парохијан; жупљанин
parochial adj. — парохијски, жупни

- Parousia** („presence“, „arrival“) n. (gr.) — Парусија, Други долазак
- Parsee** n. — парс, приврженик староперсијске вере Зороастра
- Parseeism** n. — парсизам, вера парса
- parson** n. — (англикански) парох; жупник
- parsonage** n. — кућа свештеника, жупни двор; земља или плата за издржавање свештеника
- part** v. — делити; *Christ is parted but not divided* — Христос се дели, а не раздељује
- partake** v. (of) — делити; учествовати, причестити се
- partaker** n. — заједничар
- partaking** n. — причешћивање, причешће
- participate** v. — учествовати, удеоичарити
- particular** adj. — посебан, личан, индивидуалан
- particularity** n. — посебност
- Pascha** n. (heb.) — Пасха
- paschal** adj. — пасхални, васкршњи; **paschal cycle** — Света четрдесетница; **Paschal Lamb** — пасхално јагње
- Paschaltide** n. — период између Пасхе и Педесетнице
- passible** adj. — осетљив; **the passible part of the soul** — осетљиви део душе
- Passion, the** n. — Страдање (Христово); **Passion week** — Страсна седмица; **passion cycle** — пасхални циклус; **passion bearer** — страдалник
- passionless** adj. — бестрастан
- passionlessness** n. — бестрасност, бестрашће
- Passover** n. — јеврејски празник, Пасха; ускршње јагње, Пасха; Христос; **passover bread, cake** — бесквасни хлеб
- pastor** n. — пастор, свештеник у неконформистичкој Цркви
- pastoral** adj. — пастирски; свештенички; **pastoral cross** — оковратни крст; **pastoral letter** — пастирска посланица; **pastoral staff** (also **crosier**) — пастирска палица, владичанска (или бискупска) палица, штап; жезал
- Paten** n. — дискос; cf. **Discos**
- Pater-noster** n. (lat.) cf. **Lord's Prayer** — Оченаш
- pathological** adj. — патолошки
- pathology** n. — патологија

- patriarch** n. — патријарх; праотац, старешина; **His Holiness** — Његова светост; **the Patriarch of Constantinople** — патријарх цариградски; **The Patriarch of Rome** — патријарх римски (папа)
- patriarchal** adj. — патријархалан; патријаршијски
- patriarchate** n. — патријаршија
- patristic** adj. — отачки, светоотачки, патристички
- patristics** n. — патристика
- patroness** n. — заштитница, покровитељица
- Patron saint** n. — светитељ заштитник
- patter** v. — брзо читати молитве, отаљавати молитву
- pattern** n. — образац, модел
- pauper** n. — сиромах, сиротица
- peace** n. — мир, смиреност, спокојство
- peaceable** adj. — миран, мирољубив
- peaceful** adj. — миран, тих
- peace-loving** adj. — мирољубив
- peccability** n. — грешност, склоност греху
- peccable** adj. — грешан, погрешив
- Pectoral cross** n. — крст на грудима који носи презвитер или епископ
- pederasty** n. — педерастија
- pedestal** n. — пиједестал, постоље; подножје (стуба)
- pediment** n. (archit.) — забат, калкан; ластавица; надвратак
- Pelagianism** n. — пелагијанизам, јерес из V века која пориче прародитељски грех и тврди да се човек може спасти по својим делима, без благодати
- penal** adj. — кривичан, кажњив
- penalty** n. — казна, глоба
- penance** n. — покора, окајавање, испаштање; **Sacrament of Penance** — света тајна покајања
- penance** v. — наметнути (досудити) покору
- penitence** n. — покајање, кајање
- penitent** adj. — покајнички, покајник
- penitential** adj. n. — покајнички, покорни; требник покајања (погоре)
- Pentarchy** n. — пентархија, редослед пет патријархата у древној Цркви: Рим, Цариград, Александрија, Атнохија и Јерусалим
- Pentateuch, the** — Петокњижје, Пентатеух, пет књига Мојсијевих

- Pentecost** n. — Силазак Духа Светог, Духови, Тројица; јеврејска Педесетница
- pentecostal** adj. — педесетнички; пентикостални (покрет)
- Pentecostarion** n. — богослужбена књига песама за период између Васкрса и Духова; cf. **пентикостар (цветни триод)**
- perdition** n. — пропаст; вечна смрт, проклетство
- perfect** adj. — беспрекоран; савршен, усавршен, завршен
- perfection** n. — савршеност, савршенство; усавршавање; врлине
- perfectness** n. — савршеност
- perichoresis** n. (gr.) — перихоресис, перихореза, прожимање
- pericope** n. — навод; одељак из јеванђеља и посланица
- peripteros** n. (gr.) — храм окружен стубовима (градитељство раног хришћанства)
- perish** v. — пропасти, умрети
- perishable** adj. — пролазан, трошан
- peristasis** n. (gr.) — стубови који окружују периптерну грађевину
- perjure** v. — криво се заклети
- perjurer** n. — кривоклетник, издајник
- perjury** n. — издаја; кривоклетство
- permanence** n. — непроменљивост, трајност, сталност
- permanent** adj. — непроменљив, трајан, сталан
- perpetual** adj. — непрекидан, непрестан, вечит
- perpetuate** v. — овековечити
- perpetuation** n. — овековечење; непрекидно настављање
- perpetuity** n. — непрекидно трајање, вечитост; доживотни посед; доживотна рента
- persecute** v. — прогањати, прогонити
- persecution** n. — гоњење, прогањање
- persecutor** n. — прогонитељ
- perseverance** n. — истрајност, трпељивост, упорност
- persevere** v. — истрајати, не одустајати
- persevering** adj. — истрајан
- persist** v. — издржати, одолети, одупрети се
- persistent** adj. — доследан, истрајан, издржљив
- person** n. — личност; лице; просопон
- persona** (lat.) n. — персона

- personal** adj. — лични; персоналѝн; личностѝн
personality n. — личност, особеност, карактер; персоналност
personhood n. — персоналност; личност, личностност
personification n. — оличење, оваплоћење; оличностьење
personify v. — оличавати, представљати, утеловити
perverse adj. — изопачен, покварен; настран
pestilence n. — заразна болест, напаст
petition n. — молба, мољење, петиција
pew n. — црквена столица (или клупа)
pharisee n. — фарисеј
phelonion n. (**felon chausable**) — фелон; **polystavrion phelonion** — полиставрион
philanthropy n. — човекољубље
philanthropist (lover of humankind) n. — човекољубац
Philokalia n. (gr.) — Добротољубље (збирка аскетских и мистичких текстова)
philosopher n. — философ
philosophical adj. — философски
philosophy n. — философија
phylactery n. — филактериј, јеврејски молитвени каиш; ковчежић с реликвијама (првих хришћана)
Phylacton n. — освећени предмет који се носи ради заштите од злих сила
physician (saint) — свети врач
pietism n. — индивидуална побожност; пијетизам, реформаторски покрет у оквиру немачког протестантизма XVII и XVIII века
pietistic adj. — пијетистички, побожњачки
piety n. — побожност, благоверност; љубав
pilaster n. — пиластар
pilgrim n. — хаџија, ходочасник, поклоник
pilgrimage n. — хаџилук, ходочашће, поклоничко путовање
pillar n. — потпорни стуб; колона
pillarist n. — столпник (монах који се подвизава стојећи на стубу)
pinnacle n. — пинакл, шиљак (нарочито на готичким грађевинама), шиљатѝ кула, торањ; врхунац
pious adj. — побожан, благоверан
pitiful adj. — сажалјив, самилостан

- pitiless** adj. — немилосрдан, неумољив
- pity** n. — милосрђе, сажаљење, самилост; **have pity on** — смиловати се (на)
- pity** v. — жалити, сажаљевати
- platonic** adj. — платоновски
- please** v. — угађати
- pleasure** n. — добра воља; сласт
- plenitude** n. — обилност, обиље
- pluralism** n. — плурализам, постојање више политичких, етничких или религиозних групација
- pneumatological** adj. — пневматолошки
- pneumatology** n. — пневматологија
- politicization** n. — политизација
- politicize** v. — политизовати
- Polycarp of Smyrna** n. рг. — Поликарп Смирнски
- polygamist** n. — многоженац
- polygamy** n. — многоженство, полигамија
- pomposity** n. — помпезност, надутост
- Pontiff** n. (**Pope**) — првосвештеник; јеврејски првосвештеник, владика, епископ, бискуп; папа
- pontifical** adj. — првосвештенички; владичански, бискупски, епископски; папски
- pontifical** n. — папска (или бискупска, владичанска, епископска) књига обреда
- pontificals** (**pontificalia**) n. — папска (бискупска, епископска) одежда
- pontificate** n. — управа патријарха; папство, паповање
- pontificate** v. — чинодејствовати (служити) као владика, бискуп
- Popovtsy** n. pl. — поповци, огранак старовераца
- portico** n. (archit.) — портик, трем са стубовима, стубиште
- posterity** n. — потомство, нараштај
- posthumous** adj. — постхуман
- postulant** n. — кандидат, приправник
- postulate** v. — наименовати на црквену функцију; полазити од нечега што се само по себи разуме
- poverty** n. — сиромаштво
- powers** n. pl. — власти (ангелски чин)
- praise** v. n. — хвалити, уздизати, величати; похвала, хвала

praxis n. (gr.) — пракса

pray v. — молити (се); умољавати

prayer n. — молитва; **prayer(s) of the hours / sacramental function** — (молитвени) часови; **prayer-book** — молитвеник; **prayer beads** — бројанице; **pre-gospel prayer** — молитва пред Јеванђеље; **the inner (mental) prayer** — унутрашња (умна) молитва; **the Jesus prayer** — Исусова молитва; **prayer of silence** — молитвено тиховање; **prayer of the heart** — молитва срца; **evening prayer** — вечерња молитва

prayerful adj. — молитвен; побожан, богоугодан

preach v. — проповедати, придиговати

preacher n. — проповедник

preamble n. — преамбула; увод, прелиминарна клаузула (уговора)

prebend n. — пребенда, место с приходом; свештенички приход, доходак

precede v. — претходити; имати првенство (над)

precedence n. — првенство, старешинство; претхођење

precentor n. — појак, кантор; вођа хора, протопсалт

precinct n. — ограђен простор у којем се налази катедрала или црква

precious adj. — драгоцен; пречисти

precursor n. — претходник, претеча

predestinate adj. — предодређен (од Бога)

predestination n. — предодређеност

predestine v. — предодредити

predicate n. — категорија

pre-eminence n. — надмоћност, супериорност

pre-existence n. — преегзистенција

pre-existing adj. — преегзистентан

prefect n. (cath. eccl.) — префект (свештеник са бискупском јурисдикцијом који управља префектуром)

prefecture n. (cath. eccl.) — префектура (управна јединица, најчешће у мисијским подручјима, којом управља префект у папино име)

prejudge v. — унапред судити, осудити, пресудити

prejudice n. — предрасуда, предубеђење

- prelacy** n. — црквено великодостојништво, чин (достојанство, служба) црквеног великодостојника; прелати, црквени великодостојници; јерархијска црквена управа
- prelacy** n. (cath. eccl.) — прелатура, подручје којим управља прелат
- prelate** n. (cath. eccl.) — прелат, бискуп, надбискуп, опат (почасна титула коју даје Света столица), црквени великодостојник
- prelude** n. — прелудијум, увод у музичко дело; увод, предговор
- premeditate** n. — унапред смислити; **premeditated murder** — убиство са предумишљајем
- premeditation** n. — предумишљај
- Prsanctified, Liturgy of the** — Литургија пређеосвећених дарова
- presbyter** n. — презвитер, свештеник, старешина, старац
- presbytera** n. — свештеникова жена, попадија
- Presbyterian** adj. — Презвитеријанска Црква (којом владају само црквене старешине једнаког чина); ујединила се 1972. са конгрегационалистима у Уједињену реформаторску Цркву
- presbyterian** n. — презвитеријанац
- presbyterianism** n. — презвитеријанство (учење, начела и црквена управа презвитеријанаца)
- presbyterium** n. — презвитерство
- presbytero-centric** adj. — презвитероцентричан
- presbytery** n. — светилиште, источни крај цркве; парохијски дом; колегијум црквених старешина
- Presentation** n. (**at the Temple**) — Срећење Господње; cf. **the Meeting of our Lord; The Presentation (of the Holy Theotokos)** — Ваведење Пресвете Богородице
- preside** v. (**at a liturgy**) — служити Литургију; началствовати; (**over**) бити председавајући (на)
- president** n. — председавајући, предстојатељ; председник
- presuppose** v. — претпоставити
- pretence** n. — привидност, претварање; лаж, измишљотина; adj. — преваран, подмукао
- pride** n. — гордост, понос, охолост, таштина
- prie-dieu** n. (fr.) — наслон на којем се клечећи моли Богу
- priest** n. — презвитер, свештеник
- priesthood** n. — презвитерство, свештенство
- priestly** adj. — свештенички
- priest-monk** n. — свештеномонах

- primacy** n. — првенство; (cath. eccl.) примаштво, примат; **primacy of honour** — првенство части
- primary** adj. — првоначалѡн, изначалѡн
- primate** n. — архиепископ, надбискуп, поглавар; врховни прелат; **Primate of all England (Archbishop of Canterbury)** — архиепископ кентербериски
- prime** n. — почетак, освит, цват, напон; први час молитве (шест сати ујутро)
- primitive** adj. — првобитан, древни, искомски, најстарији
- principal** n. adj. — старешина; главни, началствујући; **principal celebrant** — началствујући свештеник
- principalities** n. pl. — началства, начела (ангелски чин)
- principle** n. — начело, принцип
- prior** n. — старешина манастира; (cath. eccl.) приор
- prioress** n. — игуманија, настојница
- priority** n. — првенство
- priory** n. — манастир (самостан) под управом игумана (или настојника), подређен опатији
- probation** n. — доказивање, тестирање, искушеништво; (jur.) условна слобода, условни отпуст казне
- probationer** n. — приправник, приправница; искушеник, искушеница; затвореник условно пуштен
- proceed** v. — продужити, наставити, напредовати; (**against**) повести парницу; (**from**) исходити
- process** v. — (jur.) позвати на суд, повести судски поступак против; ићи у поворци
- procession** n. — литија, процесија; исхођење (Светог Духа); **Double Procession** — учење о двоструком исхођењу
- proclaim** v. — проповедати; објавити
- procreation** n. — рађање, стварање
- prodigal** adj. — расипан; издашан, дарезљив; раскошан, богат; **the prodigal son** — блудни син
- profane** adj. — профан, светован, пагански
- profanity** n. — профаност, светогрђе, богохуљење, бласфемија
- profess** v. — исповедати (веру)
- profession** n. — исповедање; **enter the monastic profession** — замонашити се
- progenitor** n. — родитељ, предак, праотац

- Prokemenon (in the tone...)** — Прокимен, глас...
- promiscuous** adj. — збркан; промискуитетан
- promise** n. v. — обећање, обручење; обећати
- pronaos** n. (archit.) — пронаос, трем храма
- propagate** v. — размножавати; (ра)ширити (болест, мишљење), распространити, преносити (звук, топлоту); пропагирати
- property** n. — особина, својство; својина, власништво, имовина;
real property — непокретност, некретнина
- prophecy** n. — пророчанство
- prophesy** v. — предсказати; прорећи
- prophet** n. — пророк
- prophetess** n. — пророчица
- prophetic** adj. — пророчки, пророчански
- propitiate** v. — умилоствити, одобровољити; помирити, измирити
- propitiation** n. — умилоствивљење
- propitiatory** adj. — умилоствивљујући, помирујући, ублажујући;
propitiary sacrifice — жртва умилоствивљења, помирења
- proselyte** n. — неофит; новокрштени; обраћеник, прозелит
- proselytism** n. — обраћање, прозелитизам
- proselytize** v. — стварати обраћенике, придобијати присталице
- Proskomide** n. (gr.) — проскомидија
- Proskynesis** n. (gr.) — проскинеза, клањање, поклон у знак поштовања или у молитви
- prosopon** n. (gr.) — лице, маска, личина
- prosper** v. — напредовати, успевати
- prosperity** n. — благостање, напредовање
- prospora** n. — просфора, хлеб предложења
- prostrate (oneself)** v. — клањати се, метанисати
- prostration** n. — метанисање, клањање, падање на колена
- protect** v. — заштитити, избавити; **Protecting Veil of the Mother of God** — Покров Пресвете Богородице
- protection** n. — заштита, кров, покров
- protector** n. — заштита, заштитник, покровитељ
- protestant** n. — протестант
- protestantism** n. — протестантизам

- Prothesis** n. (gr.) — (сто за) приношење хлеба и вина, жртвеник; предложење
- protomartyr** n. (gr.) — првомученик (Стефан)
- protopresbyter** (gr.) — протопрезвитер (титула презвитера); **Very Reverend Father** — високопочасни оче (обраћање)
- Protosynkellos** n. (gr.) — протосинђел (титула свештеномонаха)
- proud** adj. — поносан; охол, ташт, горд
- Proverbs, Book of** n. pl. — Приче Соломонове
- providence** n. — провиђење, промисао; предвиђање; судбина
- provident** adj. — далековидан, прозорљив
- prudent** adj. — mudar; опрезан, разборит
- prudential** adj. — промишљен, разборит
- psalm** n. — псалам, побожна песма
- psalmist** n. — псалмопевац
- psalmody** n. — псалмодија, певање псалама; збирка псалама са музичком композицијом
- psalter (psalterion)** n. — псалтир, књига псалама
- pseudo-religious** adj. — псеудорелигиозан
- psychoanalysis** n. — психоанализа
- psychoanalyst** n. — психоаналитичар
- psychological** v. — психолошки
- psychologize** v. — психологизирати
- psychology** n. — психологија
- psychotherapy** n. — психотерапија
- pulpit** n. (archit.) — предикаоница
- purgatory** n. (cath. escl.) — чистиште, пургаториј
- purification** n. — чишћење, очишћење; **self-purification** — самоочишћење
- purificatory** adj. — који чисти, очишћујући
- purify (oneself)** v. — (о)чистити (се), опрати (се); умити
- purity** n. — чистоћа, невиност

Q

Quadragesima n. f. (lat.) — Ускршњи пост; **Quadragesima Sunday** — прва недеља Великог поста

Quaker n. — квекер, члан Друштва пријатеља (Society of Friends), хришћанске групације која је уместо формалних црквених служби организовала неформалне скупове (реч долази од дрхтања чланова у верском заносу) и залагала се против насиља под било којим околностима

quarrelsome adj. — свадљив

quarrelsomeness n. — свадљивост

quench v. — угасити (ватру), стишати, ублажити, угушити; **quenchless flame** — вечни пламен

quick adj. — брз; жив

quicken v. — оживети

quietism n. — квијетизам, верски покрет заснован на пасивном мистицизму, уз потпуно потчињавање воље

quietist n. — квијетист(а), присталица квијетизма

Quinquagesima n. — недеља пред Велики пост, сиропусна недеља

quintessence n. — квинтесенција, срж, језгро, суштина

R

- radiance** n. — сијање, сјај
- radiant** adj. — сјајан, озарен
- radiate** v. — исијавати; зрачити, сијати се
- rage** n. — бес, јарост, плахост, страсност
- rage** v. — беснети, разбеснети
- raiment** n. — спољна хаљина; огртач
- raise** v. — вазнети; уздигнути, узнети; **raise sb from the dead** — васкрсавати, оживети
- rancorous** adj. — злобан, пакостан, подмукао
- rancour** n. — злоба, пакост, подмуклост
- rapprochement** n. — процес приближавања између Запада и Истока
- Raskolnik** (Old Believers) — старообредници
- raison** n. — мантија, раса
- rasophore** n. — расофор
- ratification** n. (formal) — ратификација (уговора)
- ratify** v. — ратификовати (уговор) потписом или на други начин, потврдити, одобрити
- rational** adj. — разуман, обдарен разумом, разборит, разложен; логички
- rationale** n. — основ (разлог) постојања; разложно излагање
- Reader** n. — читач, чтец
- reason** n. — разлог; разум, памет, разборитост
- reason** v. — разумно мислити, размишљати, закључивати; расуђивати
- reasonable** adj. — словестан, разуман, разборит
- rebirth** n. — поновно рођење, духовна промена обраћењем и крштењем
- rebuke** v. n. — прекорити, укорити, кудити; прекор, укор, покуда
- recalcitrancy** n. — непослушност, задртост
- recalcitrant** adj. — упоран, задрт, јогунаст

- recapitulate** v. — возглавити, овозглавити; рекапитулирати
recapitulation n. — возглављење, овозглављење; рекапитулација
recede v. — узмицати, повлачити се
recession n. — повлачење, одступање
recessional n. — песма при завршетку Литургије и одласку свештеника
recite v. — изговарати (молитву), рецитовати
recluse adj. n. — повучен, усамљен; усамљеник, пустињак; **St. Theophan the Recluse** — Свети Теофан Затворник
reconcile v. — измирити се, помирити се
reconciliation n. — измирење, помирење, реконцилијација
rector n. — главни (први) парох, жупник, пастор (у Англиканској Цркви); ректор језуитског колегијума; ректор (универзитета), директор, управитељ (школе)
rectory n. — парохија; парохијски дом
rectress n. — управитељица (школе)
recusant n. — рекузант, онај који одбија црквену заклетву, нарочито римокатолик који одбија да похађа англиканске службе
redeem v. — откупити, искупити
Redeemer n. — Искупитељ, Спаситељ (Исус Христос)
redemption n. — искупљење; откуп; cf. **restoration**
refectory n. — трпезарија у манастиру или интернату
Reformation n. — реформација
refuge n. — прибежиште
regeneration n. — обнова, препород; **washing of regeneration** (spiritual bath of rebirth) — бања новог рођења
reign v. n. — владати; владавина
reincarnate v. — реинкарнирати; поново утеловити, родити
reincarnation n. — реинкарнација
rejoice v. — радовати се
relational adj. — односан; родбински
relationship n. — однос; сродство
relics (of the saints) n. pl. — мошти (светитеља); (cath. eccl.) реликвије
relief n. — рељеф
religion n. — религија, вера; побожност, богобојажљивост

- religious** adj. — црквен; религиозан, верски; **religious education** — веронаука
- reliquary** n. — реликвијар (липсанотека)
- remains** n. pl. — остаци, последњи остаци, леш
- remission** n. (of sins) — отпуштење грехова, опроштење; **grant remission** — дати опроштај грехова
- remit** v. — отпустити, опростити (грехе)
- renew** v. — обновити
- renewal** n. — обнова
- renounce** v. (formal) — одрећи се, одрицати се
- renouncement** n. — одрицање, одустајање
- renovate** v. — обновити
- renunciation** n. — одрицање, одустајање; cf. **self-denial**
- reordain** v. — поново поставити (за свештеника, епископа), поново рукоположити
- reordination** n. — поновна хиротонија, поновно освећење
- repent** v. — (по)кајати се, жалити
- repentance** n. — (по)кајање
- repentant** adj. — покајнички; скрушен
- repose** n. — покој; упокојење
- repress** v. — потискивати, обуздавати
- repression** n. — обуздавање, савлађивање, сузбијање, угушивање
- repressive** adj. — репресиван, сузбијајући, потискујући
- reprobate** v. — одбацивати, одбијати; осудити на вечно проклетство
- reprobation** n. — осуда на вечно проклетство; одбацивање
- repudiate** v. — развести се; отерати (жену); одбијати, одбацивати (захтев); не признати
- repudiation** n. — одбијање, непризнавање
- requiem** n. (cath. eccl.) — реквијем, миса за покојне; **requiem service** — парастос
- resent** v. — вређати се, замерати, узимати за зло, мрзети
- resentful** adj. — озлојеђен, увредљив, злопамтив; пун мржње
- respect** n. — поштовање, страхопоштовање; обзир
- respect** v. — поштовати; имати обзира (према)
- respond** v. — одговорити, узвратити
- response** n. — одговор, узвраћање

- responsory** n. — песма у форми дијалога између свештеника и народа
- rest** n. — покој; **eternal rest** — вечни покој
- restoration** n. — довођење, враћање; поновно васпостављање, обнављање
- restore** v. — обновити, васпоставити; вратити
- resurrect** v. — васкрснути, ускрснути
- resurrection** n. — васкрсење, васкрснуће
- retreat** n. — уточиште, склониште, одмориште
- retreat** v. — повући се (привремено ради молитве)
- retribute** v. — вратити, платити
- retribution** n. — враћање за учињено зло, одмазда
- reunion** n. — (поновно) сједињење, уједињење
- reunite** v. — поново (се) сјединити, ујединити
- reveal** v. — јавити се; открити, објавити, пројавити
- revelation** n. — откривење, пројављивање
- Revelation** n. — Откривење, последња књига Новог завета
- revere** v. — поштовати; обожавати
- reverence** n. — поштовање, страхопоштовање; пречасност; **reverence for the saints** — поштовање (култ) светитеља; **Your Reverence** — Ваша пречасности (обраћање)
- reverence** v. — поклонити се, целивати; поштовати
- reverend** n. adj. — пречасни (обраћање презвитеру); поштовани, пречасни; **Very Reverend** — високопреподобни, пречасни; **the Right Reverend** — Преосвећени (титула владике, бискупа); **Most Reverend** — Високопреосвећени (титула митрополита, надбискупа)
- revival** n. — оживљавање, препород, буђење вере
- revive** v. — поново оживети, оживљавати
- right** n. — право, правичност
- righteous** adj. — праведан, исправан; **righteous spirit** — дух праведника
- righteousness** n. — правда, исправност, правичност, праведност
- right-victorious** adj. — добропобедан
- rite** n. — обред, обичај; **funeral rite** — опело
- ritual** n. — обред, верски обичај; требник, обредник; adj. — обредни, свечан

robbery n. — пљачка, разбојништво

robe n. — доња хаљина

rogation n. — јавна молитва; **Rogation days** — три дана молитве пре Спасовдана; **Rogation Sunday** — пета недеља после Васкрса, пред Спасовдан; **Rogation Week** — седмица Спасовдана

rood n. — крст; крст на којем је Христос био разапет, распеће

rosary n. (cath. eccl.) — бројанице, молитве, Оченаши уз бројанице

rosette n. (archit.) — розета

rude adj. — сиров; прост, невоспитан

rudeness n. — сировост; простота, невоспитање

S

- sabbatarian** n. — суботар; adj. — суботарски
- sabbath** n. (heb.) — субота
- sabbatical** adj. — сабатни, суботни; **sabbatical year** — суботња година, код Јевреја свака седма година у којој су поља била уга- рена, а дужницима дугови опраштани; година одмора (или рас- пуста) професора од редовних дужности
- sabellianism** n. — савелијанизам (тријадолошка јерес, III век)
- sacerdotal** adj. — свештенички
- Sacra Parallela** n. (lat.) — теолошка антологија
- sacrament** n. — (света) тајна, сакрамент; **the Blessed Sacrament** — Евхаристија; cf. **Mysteries**; **sacrament of Holy orders** — руко- положење
- sacramental** adj. — светотајински, причесни; **sacramental priest- hood** — светотајинско свештенство; **sacramental rites** (cath. escl.) — сакраментал, света радња, обред који није Христос установио, већ Црква (освећење храма, употреба освећене во- де, погружење приликом крштења)
- sacramentary** n. — требник светих тајни
- sacred** adj. — посвећен, црквен; свет
- sacredness** n. — освећеност, светост, неповредивост
- sacrifice** n. — жртва, жртвовање; **make a sacrifice** — принети жр- тву;
- sacrifice** v. — жртвовати
- sacrificial** adj. — жртвени, жртвенички
- sacrilege** n. — богохуљење; скрнављење, светогрђе
- sacrilegious** adj. — богохулан, безбожан, обесвећујући
- sacring-bell** n. (cath. escl.) — звоно при претварању бескрвне (ли- тургијске) жртве
- sacristan** n. — црквењак
- sacristy** n. — црквена ризница; cf. **vestry**

- sage** adj. n. — мудар, паметан; мудрац
- saint** n. — светитељ, светац
- saintly** adj. — побожан
- Sakellarios** n. — сакелејник
- salutation** n. — поздрав, поздрављање; **the Angelic Salutation** — анђеоски поздрав
- salvation** n. — спас, спасење
- salvific** adj. — спасоносан
- Samaritan** n. — Самарјанин
- sanctification** n. — посвећење, проглашавање за светитеља; освећење
- sanctify** v. — благословити; осветити, освештати; посветити; **sanctify in Grace** — облагодатити
- sanctity** n. — светост
- sanctuary** n. — храм, светилиште; олтар, светиња
- sanctum** n. — светиња
- sanctum sanctorum** n. (lat.) — Светиња над светињама (јеврејског храма); cf. **Holy of Holies**
- sapient** adj. — мудар
- sarcophagus** n. — саркофаг, ћивот, кивот
- Satan** n. — ђаво, Сатана
- saving** adj. — спаситељски, спасоносан
- Saviour** n. — Спаситељ (Христос)
- sceptic** n. — скептик
- schema-monk (Skhimnik)** n. — схимник; **megaloschemos** — великосхимник; **stavrophore, mikroschemos** — малосхимник
- schism** n. — шизма, раскол
- schismatic** adj. n. — шизматичан, расколнички, отпаднички; расколник, отпадник
- scholastic** n. adj. — схоластик; схоластички
- scholasticism** n. — схоластицизам
- screen** n. — иконостас, олтарска преграда
- scribe** n. — писар
- scriptural** adj. — библијски
- Scripture (Holy)** n., **Scriptures** n. pl. — Свето Писмо, Свети списи
- scroll** n. — свитак, смотуљак (папира)

- scruple** n. — недоумица, сумња, скрупула; **have (make) scruple (about, of)** — двоумити се, премишљати се, имати на савести
- scrutinize** v. — испитати, истраживати, проучити
- scrutiny** n. — испитивање, истраживање; испитивање катихумена пре крштења
- seclude** v. — издвојити, одвојити, искључити; **seclude oneself** — попући се, осамити се
- secluded** adj. — издвојен, одвојен, усамљен
- seclusion** n. — одвојеност, издвојеност, осама, повученост, осамљеност, самоћа; осамиште
- Second Coming, the** n. — Други (Христов) долазак
- sect** n. — секта
- sectarian** adj. — секташки
- secular** adj. — лаички; нецрквен
- secularism** n. — секуларизам
- secularist** n. — присталица секуларизма
- secularization** n. — посветовњавање, секуларизација
- secularize** v. — секуларизовати
- see** n. — седиште епископа (бискупа), седиште архиепископа (надбискупа); епископска катедра; владичанство, епископство, бискупство, архиепископство, надбискупство (достојанство и надлежност); **Apostolic see** — Апостолска столица; **Holy see** — Света столица; **Papal see** — Папска столица
- seek** v. — тражити, затражити, тежити (чему)
- self** pron. n. — сам, лично; ја, властито биће, властита личност; сопство; **self-affirmation** n. — самопотврда; **self-annihilation** n. — самоуништење; **self-centred** adj. — усредсређен на самог себе, себичан, саможив; **self-control** n. — самоконтрола; **self-denial** n. — самоодрицање, одрицање, одустајање; **self-discipline** n. — владање собом, самодисциплина; **self-esteem** n. — сујета; самопоштовање; **selfhood (onehood)** n. — самост; своја (властита) личност; **self-humiliation** n. — самопонижење, самоуништење; **self-indulgence** n. — самозадовољство, самоугађање; **self-justification** n. — самооправдање; **self-knowledge** n. — самоспознаја; **self-love** n. — самољубље; **self-negation** n. — самоукидање; **self-sacrifice** n. — служење другом; **self-sufficiency** n. — самодовољност; **self-transcendence** n. — самонадилажење

- seminary** n. (theol.) — богословија; теолошки факултет; (cath. eccl.) семениште
- Semite** n. — Семит
- Semitic** adj. — семитски
- sensation** n. — осећај; узбуђење, сензација; порив
- sense** n. — осет, осећај, чуло; смисао
- sensible** adj. — чулан, осетан; свестан, разборит
- sensory** adj. — чулни, осетан
- sensual** adj. — чулан, путен, похотан
- separate** v. — раздвојити, одвојити
- separation** n. — одвајање, раздвајање; **without separation** — неразделиво, без дељења
- Septuagint** n. (gr.) — Септуагинта, превод седамдесеторице
- sepulchre** n. — гроб, гробница; **Holy Sepulchre** — Свети гроб
- seraph(im)** n. — серафим
- seraphic** adj. — анђеоски, чист; небески
- Sergius of Radonezh, St.** — Свети Сергије Радоњешки
- sermon** n. — беседа, проповед
- sermonize** v. — укорити
- serpent** n. — издајница; змија; **the old Serpent (the Devil)** — ђаво
- serve** v. — служити, послуживати, помагати
- server** n. — служител
- service** n. — служба; услуга; **divine service** — богослужење; **choir-service** — служба са хорским певањем; **the service of forgiveness** — вечерње сиропусне недеље, измирително вечерње; **the Service of Coronation or Crowning** — крунисање
- Seventh Day Adventists** n. pl. — адвентисти
- sexton** n. — црквењак; гробар
- Shamanism** n. — шаманизам, веровање у духове
- shameless** adj. — бесраман, бестидан, срамотан
- shamelessness** n. — бесрамност, бестидност, срамотност
- shepherd** n. — пастир; **the Good Sheperd** — Добри пастир
- shewbread** n. — бесквасни хлеб
- shield** n. — надбедреник
- Shintoism** n. — шинтоизам, традиционална религија Јапана
- shrine** n. — светиња (црква, манастир); кивот, ћивот (са моштима)
- shrive** v. — исповедити и разрешити (кога); исповедити се

- shrouds** n. pl. — покров, мртвачко рухо
shrove Sunday n. — недеља Великог поста
shrove Tuesday n. — покладе
simony n. (cath. eccl.) — симонија, трговина духовним добрима
sin n. — грех, преступ, повреда; **sin of nature** — грех природе
sin v. — (з)грешити; погрешити, прекршити
sinless adj. — безгрешан
sinner n. — грешник, грешница; преступник
sinodos endimusa (gr.) — стални сабор
skete n. — скит (монашка ћелија, колиба); монашко насеље
skeuophylax n. (gr.) — чувар светих сасуда, ризничар манастира;
cf. **vestry-keeper**
skouphos n. (gr.) — скуфија (камилавка); **shouphos with a veil** — па-
накамилавка
slander v. — опадати, клеветати
slanderer n. — опадач, клеветник
Slav n. — Словен
slave n. — роб, сужањ; **be slave of one's passions** — бити роб својих
страсти
slavery n. — ропство, сужањство, робовање
Slavic (Slavonic) adj. — словенски
slavonic-serbian n. adj. — славеносрпски
Slavophil n. — славофил
sloth n. — очајање у лењости, немарност према сопственом спасењу
sobriety n. — трезвеност; умереност
sodality n. (eccl.) — братство, ред; удружење, друштво
solemn adj. — свечан, озбиљан
solemnize v. — светковати, прослављати, славити
solemnizer n. — свечар, свечарица
solitary adj. — сам, усамљен, осамљен; **solitary life** — осама
solitude n. — усамљеност, самоћа
somatic adj. — соматски
Son n. — син; **Sonship** — синовство (Исуса Христа)
Song of songs n. — Песма над песмама
soothe v. — умиривати, мирити
sorrow v. — туга, жалост
sorrowful adj. — жалостан, тужан

- soteriological** adj. — сотириолошки
- soteriology** n. — сотириологија
- soul** n. — душа, животно начело које Бог удахњује сваком људском бићу; дух
- soul-corrupting** adj. — душегубан
- soul-destroying** adj. — душегубан
- soul-harming** adj. — душегубан
- soutane** n. (cath. eccl.) — мантија
- sovereign** adj. — врховни, највиши, краљевски
- sovereignty** n. — суверенитет, врховна власт, независност
- speculate** v. — размишљати, премишљати, посматрати
- speculation** n. — посматрање, спекулација, размишљање, теоријско разматрање, теорија; виђење
- spirate** v. — исходити (Духа Светог); удахнути (душу)
- spiration** n. — исхођење (Духа Светог); удахњивање
- spirit** n. — дух; **the Holy Spirit** — Дух Свети; **be called by the Holy Spirit** — примити позив од Духа Светога
- spiritual** adj. — духован; **spiritual direction** — духовно вођење; **spiritual priesthood** — духовно свештенство; cf. **sacramental**; **spiritual guidance** — духовно руковођење, пастирство
- spiritualism** n. — спиритуализам, веровање у духове
- spirituality** n. — духовност
- spotless** adj. — нескверан
- SS. Peter and Paul** — свети апостоли Петар и Павле; **St. Peter's Day** — Петровдан
- stall** n. — столица са наслоном, обично фиксирана за под у цркви, намењена за потребе свештеника и хора
- starets** (pl. **startsy**) n. — старац, духовни отац; cf. **gerant**
- steadfast** adj. — постојан, чврст
- steadfastness** n. — постојаност, чврстина
- stern** adj. — строг, озбиљан
- sternness** n. — строгост, окрутност
- steward (of God)** n. — слуга Божији
- stewardship (of God)** n. — служење (Богу)
- sticheron** n. (gr.) — стихира
- stigmata** n. — стигме, ране на телу Христовом
- stigmatization** n. — стигматизовање

- stigmatize** v. — стигматизовати
- stikharion (sticharion)** n. (gr.) — стихар
- stikheron** n. (gr.) — стихира
- stole** n. — орап; cf. **orarion**; епитрахиль
- strict** adj. — строг, непопустљив, тачан
- strictness** n. — строгост, непопустљивост; тачност
- strive** v. — тежити, стремити; (**against**) трудити се, борити се
- striver** n. — трудбеник, подвижник
- structure** n. v. — устројство; устројавати
- stylite** n. — столпник; **St. Simeon Stylites** — Свети Симеон Столпник
- subdeacon** n. — ипођакон, подђакон
- sublimate** v. — сублимирати, узвисити, уздићи, уздизати
- sublime** adj. — узвишен, величанствен
- subsist** v. — постојати, егзистирати
- subsistence** n. — постојање, живот
- substance** n. — суштина, уса; супстанција
- substantial** adj. — супстанцијалан, суштаствен; битан, знатан
- succeed** v. — успети (**in** — у нечему); следовати, следити, доћи за; наследити, наслеђивати
- success** n. — успех, срећан исход, напредак
- succession** n. — наследство, наслеђивање, слеђење; **apostolic succession** — апостолско прејемство
- successor** n. — следбеник, наследник; престолонаследник
- suffer** v. — страдати, патити
- suffering** n. — страдање, патња
- suffragan** adj. (eccl.) — помоћни; **suffragan bishop** — викарни бискуп (епископ)
- Sufism** (Iran) n. — суфизам, мистични израз ислама
- suicide** n. — самоубиство; самоубица
- Sunday of all Saints** n. — Недеља светих
- Sunday school** n. — веронаука за децу
- super-celestial (powers)** adj. — небеске силе
- super-essential** adj. — надсуштаствен, надсуштински
- supernatural** adj. — натприродан, натчулан; надсуштаствен, трансцендентан
- superstition** n. — сујеверје
- superstitious** adj. — сујеверан

- Supper, the Last** n. — Тајна вечера
- suppliant** adj. n. — понизно молећив, покоран, преклињући; понизни молилац, покорни молилац
- supplicant** n. — молилац, заступник (пред Богом)
- supplicate** v. — молити, преклињати
- supplication** n. — мољење, молитва
- supplicatory** adj. — молбени; **supplicatory service** — молебан
- suprasensory (supersensual)** adj. — натчулан
- supremacy** n. — врховна власт; првенство; **universal supremacy (of the pope)** — непогрешивост, првенство папе у односу на све остале епископе
- supreme** adj. — врховни, највиши; врхунски; **Supreme Being** — Бог, Свевишњи; **Supreme Pontiff (Pontifex Maximus lat.)** — врховни поглавар
- supress** v. — савлађивати, гушити; потискивати; спречавати, забрањивати
- supression** n. — савлађивање, спречавање, забрана, потискивање
- surmount** v. — надмашити, надићи, савладати; надвисити, премашивати, преовладати
- surplice** n. — бела одећа (духовника у Енглеској); стихар; (cath. eccl.) стола
- surrealism** n. — надреализам
- survival** n. — надживљавање, преживљавање
- survive** v. — надживети, преживети
- symbiosis** (gr.) n. — симбиоза, заједничко живљење
- symbol** n. — символ, симбол
- symbolism** n. — симболизам, симболизам
- sympathy** n. — саосећање, самилост
- synagogue** n. — синагога
- Synaxarium** n. — саборник; житија светих која се читају на богослужењу
- syncretism** n. — синкретизам, вештачко спајање елемената различитих религија у једну целину
- synergy** n. — синергија; сарадња, садејство
- synkellos (syncellus)** n. — синђел (почасна титула свештеномонаха), сакелејник
- synod** n. — синод, сабор; скупштина

synodal adj. — синодалѠн

synopsis n. (gr.) — синопсис, кратак преглед, сиже; упоређење пр-ва три Јеванђеља

synoptic adj. — синоптичан, прегледан, сажет; **synoptics** — синоптичари (Матеј, Марко, Лука); **the synoptic Gospels** — синоптичка Јеванђеља

synthesis n. — синтеза

synthronon n. — синтронос, епископски трон и седишта за презвитере у олтару

T

tabernacle n. — привремено склониште, шатор, покретни храм; (cath. eccl) ковчежић (у олтару) у којем се чува монстранца; (евангелистичка) богомоља; обитавалиште; **feast of tabernacles** — Празник сеница (код Јевреја)

table n. — сто; **table of Oblation** — проскомидија, предложeње дарова

Tal-mud n. — Талмуд

tangible adj. — опипљив, реалан

Taoism n. — таоизам, религиозни и философски систем Лао Цеа

Te Deum (lat.) — латинска химна која се пева на јутарњој служби

temenos n. (gr.) — земља посвећена божанству (око грчког храма)

tempera n. (it.) — сликање воденим бојама

temperance n. — уздржљивост, умереност, трезвеност

temperate adj. — благ, одмерен, умерен

temple n. — храм, црква, богомоља; **the Temple** — Јерусалим; **templar (knight)** — темплар

templum n. — светилиште, светиња

temporal adj. — временски, пролазан; земаљски, световџн

temporality n. — темпоралија; **temporalities** n. pl. — темпоралије (световне користи, приходи, плата, материјална права и поседи)

temporary adj. — привремен; пролазан

tempt v. — кушати, искушавати, довести у искушење, заводити, завести

temptation n. — искушење, напаст, завођење

Tempter, the — ђаво, кушач

tempting adj. — привлачан, примамљив

tenacious adj. — упоран, устрајан, непопустљив, постојан, чврст

terrestrial adj. — земаљски

testament n. — тестамент, завет; **New Testament** — Нови Завет; **Old Testament** — Стари Завет

testify v. — сведочити

testimony n. — сведочење

Tetraevangelion n. (gr.) — Четворојеванђеље

tetramorph n. (gr.) — симболи четири Јеванђелиста, настали према визији пророка Језекиља (крилати човек — Матеј, лав — Марко, бик — Лука, орао — Јован)

thank v. — захвалити, благодарити

thankful adj. — захвалан, благодаран

thankfulness n. — захвалност, благодарност

thankless adj. — незахвалан, неблагодаран

Thanksgiving Service n. — благодарење

theandric adj. — богочовечански, теандрички

Theandros n. — Богочовек

Thee pron. — тебе (лична заменица у акузативу)

theft n. — крађа

Theism n. — теизам, учење да је Бог творац и управитељ света, али да је различит од материјалног света

theme n. — тема, предмет разговора

theocentric adj. — богоцентричан

theocentrism n. — богоцентричност

theocracy n. — теократија, боговлада

theodicy n. — теодикеја, оправдање Бога

theognosis n. (gr.) — богопознање

theologoumenon n. (gr.) — телогумена (богословско мишљење, али не догма)

theology n. — теологија, богословље, богословствовање

theoretical adj. — теоријски

theoria n. (gr.) — созерцање, сагледавање, боговиђење; cf. **contemplation**

theory n. — теорија

Theosis n. (gr.) — обожење, теоза

Theotokos n. (gr.) — Богородица

theurgy n. — теургија, божанско дејство, чудотворење

Thine poss. pron. — твој (присвојна заменица)

thinghood n. — стварственост

Thou pron. — ти (лична заменица у номинативу)

thought n. — мисао; **wandering thoughts** — расејаност

threeness n. — тројичност

thrive v. — напредовати, успети, успевати, јачати, развијати се

throne n. — престо; (behind the Altar) — горње место; **thrones** pl. — престоли (ангелски чин)

thuribulum n. — кадионица; cf. **incense burner, censer, thymiaterion**

Thy poss. adj. — твој

Thyself refl. pron. — себе, се

tiara n. — тијара, трострука папска круна

tidings n. pl. — вести, новости

timeless adj. — безвремен

timelessness n. — безвременост

tithe n. — десетак (десети део производа који се даје парохијским свештеницима Англиканске Цркве)

token n. — знак, знамење

tomb n. — гроб, гробница, рака

tone n. — глас (црквеног појања)

tonsure n. — постриг, тонзура; **be tonsured** — примити постриг

torment v. — мучити, мучити се

torture n. — мучење, кињење, тортура

torture v. — мучити, казнити мучењем, кињити, мрцварити

Tractarians n. pl. — трактаријанци, следбеници оксфордског покрета који је покушавао да успостави ближе везе између Англиканске и Римокатоличке Цркве

tradition n. — предање, традиција; **Traditio legis** (lat.) — предавање закона

traitor n. — издајник, издајница, изневеритељ

traitorous adj. — издајнички; cf. **treacherous**

trample v. — згазити, погазити, гњечити ногама

transcend v. — прећи, прелазити, надићи, премашити; трансцендирати, бити трансцендентан

transcendence(ency) n. — надилажење; трансцендентност, трансценденција; натчулност, натпојавност

transcendent adj. — узвишен; трансцендентан; натчулан, надискуствен

trans-elementation n. — транселементација

transept n. (archit.) — трансепт, попречни брод цркве

- Transfiguration** n. — преображење, пресаздање; **The Transfiguration of Christ** — Преображење Господње
- transfigure** v. — преобразити, преображавати
- transform** v. — претворити, преобразити
- transformation** n. — претварање
- transgress** v. — извршити преступ, преступити (закон); огрешити се
- transgression** n. — прекршај; сагрешење, безакоње
- transgressor** n. — прекршитељ; грешник, безаконик
- translation** n. — превод; пренос моштију
- transliterate** v. — преписивати другом азбуком
- transliteration** n. — преписивање другом азбуком, транскрипција
- transubstantiation** n. (cath. eccl.) — транскупстанцијација, промена суштине евхаристијских дарова, а да се при томе не мењају њихове спољашње особине; **the transubstantiated holy bread** — освећени хлеб
- Trappists** n. — траписти, римокатолички монашки ред чији се чланови подвизавају ћутањем и строгим правилом
- treacherous** adj. — издајнички, невернички, неверан, вероломан
- treachery** n. — издаја, неверство; вероломство
- treasure** n. — благо, богатство
- treasury** n. — ризница
- treat** v. — опходити се (с ким), понашати се (према коме)
- treatise** n. — спис, расправа, трактат
- trespass** n. — преступ, прекорачење, грех, огрешење, прекршај
- trespass** v. — умрети; прећи границе законитог (или праведног), преступити, учинити преступ, згрешити (према коме), огрешити се (о што, о кога), прекршити закон, повредити право другога
- triadology** n. — тријадологија
- tribelon** (archit.) — троструки лук, обично између два простора, нпр. припрате и наоса цркве; cf. **triple arch**
- tribulation** n. — невоља, жалост
- tribute** n. — данак, дажбина; награда, хвала, похвала; **pay tribute to** — указивати част (поштовање) коме
- triglyph** n. — триглиф
- trilateral** adj. — тростран
- Trinitarian** adj. — Тројични, Светотројични

Trinity, the Holy — Света Тројица; **Trinity Sunday** — Духови, Тројица; cf. **Whit Sunday**

Triodion (Triodon) n. (gr.) — Триод; **the Penitential (Fasting) Triod** — Посни триод; **Pentecostarion** — Цветни триод

tripled adj. — трострук; **triple-hypostatic** — триипостасни

triptych n. — триптих

Trisagion (thrice-holy hymn) n. (gr) — Трисвета (песма)

tritheism n. — тритеизам, тробоштво

tritheistical adj. — тритеистички

triumphant adj. — победнички, победоносан; **Triumphant Church (victorious Church)** — торжествујућа Црква

triune adj. — тројичин, тројединичан, троједан; cf. **Trinitarian**

trivial adj. — неважан, ситан, тривијалан

Troparion n. (**troparia**) — тропар

Trophy n. — трофеј, споменик победе; споменик изнад гроба мученика на месту мучеништва

troth n. (old use) — вера, побожност, истина

trust n. — поверење, поуздање; вера

trustful adj. — поуздан; пун поверења

trustless adj. — непоуздан, несигуран

trustworthy adj. — поверљив, поуздан

truth n. — истина; поштење; верност

truthful adj. — исправан; истинит; веран

truthfulness n. — искреност, истинитост, истинољубље

tsar n. — цар

Typicon n. — типик, правило, богослужбени устав

U

- ultimacy** n. — апсолутност, коначност
- ultimate** adj. — крајњи, основни, последњи, (све)врхунски
- ultramontane** adj. — ултрамонтанистички, безусловно одан (папи), папски
- unanimity** n. — једногласност, једнодушност, сложеност
- unanimous** adj. — једногласан, једнодушан, сложан
- unapproachable** adj. — неприступан, недостижан
- unbegotten** (of the Father) adj. — нерођен
- unbound** adj. — одрешен, невезан, слободан
- unbounded** adj. — неограничен, неизмеран
- unbreakable** adj. — нераскидив; несаломљив
- unceasing** adj. — непоколебљив; непрекидан, сталан
- unchangeable, unchanging** adj. — непроменљив
- unchanged** adj. — непроменљив
- unchangingness** n. — непроменљивост
- unchaste** adj. — блудан, разблудан, развратан
- unchastity** n. — блуд, разблудност, развратност
- uncial** adj. — писан унцијалним (великим) словима
- uncircumscribed** adj. — неограничен; необухватив
- unclean** adj. — нечист, прљав
- uncleanness** n. — нечистота, прљавштина
- unconditional** adj. — неусловљен, безуслован
- unconfused** adj. — несливен, неизмешан
- uncreated** adj. — нестворен
- unction** n. — миросађе; желеосвећење; **extreme unction** — (cath. eccl.) последња помаст, желеосвећење
- undefiled** adj. — несаблажњен; неокаљан, чист, неоскрнављен
- undenominational** adj. — који не припада ниједној религиозној де-
номинацији
- undertaker** n. — погребник

- undivided** adj. — нераздељив, неподељен; јединствен
unexplainable adj. — необјашњив, несхватљив
unfaithful adj. — неверан, вероломан, издајнички
unfathomable adj. — недокучив, неизмеран
unfeigned adj. — нелицемеран, непатворен; прав, искрен
unforgettable adj. — незабораван
unforgivable adj. — неопростив
unfree adj. — неслободан
unfrock v. — рашчинити, распопити
unfruitful adj. — неплодан, јалов
ungodly adj. — безбожан, грешан, неверан
ungrateful adj. — незахвалан, неблагодаран
unhallowed adj. — неосвећен
unholy adj. — безбожан; грешан; неверан
Uniates n. pl. — унијати, хришћани источног обреда који су у јединству са Римокатоличком Црквом
unification n. — уједињење, сједињење
uniform adj. — једнолик, једнак; сагласан
uniformity n. — сагласност, једнакост
unify v. — сјединити, ујединити
union n. — сједињење, уједињење
unique adj. — јединствен, једини, недостижан
uniqueness n. — јединственост
Unitarian adj. n. — унитарцац, припадник верске заједнице која одбацује учење о Светој Тројици и верује да је Бог само једно Лице
unite v. — сјединити, ујединити; **be united to** — сјединити се; присајединити
unity n. — јединство, јединственост; **unity in diversity** — јединство у разноликости
universal adj. — општи, свеопшти, универзалан, саборни; **the universal Church** — Васељенска Црква
universalism n. — универзализам; (cath. eccl.) наука о општем спацењу
universality n. — универзалност, свеобухватност, целокупност
universalization n. — универзализација
unjust adj. — неправедан, незаконит

- unknowability** n. — непознатљивост
unknowable adj. — непознатљив, несазнатљив
unloving adj. — непомирљив; безосећајан, хладан
unmerciful adj. — немилостив, немилосрдан
unproductive adj. — бесплодан, непродуктиван
unredeemed adj. — неискупљен, неоткупљен
unrepeatable adj. — непоновљив
unrighteous adj. — неправедан, неправичан; безбожан
unsearchable adj. — недокучив, неистражив
unspeakable adj. — неисказан
unspotted adj. — неокаљан, чист
unstained adj. — чедан; неокаљан, чист
unsubstantial adj. — несуштаствен, нетелесан
untrustworthy adj. — неверан; непоуздан
unutterable adj. — неисказан, неизрецив; неописив
unworthy adj. — недостојан, безвредан; незаслужен
upright adj. — честит, поштен, искрен, исправан
usurp v. — насилно (бесправно) присвојити, узурпирати
usurper n. — узурпатор, присвајач
utmost adj. — најдаљи, највиши, крајњи
utter adj. — потпун, апсолутан, крајњи

V

- vain** adj. — сујетан, ташт, уображен; узалудан, испразан, ништаван
- vainglorious** adj. — хвалисав; ташт
- vainglory** n. — охолост; разметљивост
- valiant** adj. — храбар, снажан, јуначки
- value** n. — вредност, важност
- vanity** n. — таштина, ништавост, узалудност; сујета, уображеност
- vasa sacra** n. pl. (lat.) — свети сасуди (богослужбене посуде)
- vault** n. (archit.) — свод (унутрашњи)
- veil** n. (cf. Aer) — покривач, вео; **take a veil** — заветовати се (за монахињу); **large veil** — воздух; **the veils** — покривачи којима се прекривају дискос и путир, дарци
- vellum** n. — велин, најфинији пергамент
- venerable** adj. — достојан поштовања (части); пречасни, часни (ти-тула), високодостојни
- venerate** v. — клањати се, поклонити се; поштовати; **venerate the icon, the Blessed Virgin Mary** — клањати се икони, Пресветој Богородици
- veneration** n. — поштовање (које се указује светитељима, Пресветој Богородици и иконама), клањање, поклоњење; **veneration of the cross** — крстопоклоњење
- vengeance** n. — казна; освета, одмазда
- vengeful** adj. — осветољубив, осветнички
- venial (sin)** n. — опростив грех
- Vespers (Evensong)** n. — вечерња (молитва); **Small Vespers** — мало вечерње; **Great Vespers** — велико (свакидашње) вечерње
- vestibule** n. — вестибил, предворје, трем
- vestment** n. — одежа
- vestry** n. — црквена ризница, презвитеријум, ђаконикон

- vicar** n. — заменик, заступник; намесник; викар, жупник; **the vicar of Christ** — папа; **vicar-general** — епископски намесник; **vicar-apostolic** — апостолски викар, папски или архиепископски заменик; титуларни бискуп
- vicarage** n. — парохова кућа, капеланија; (cath. eccl.) жупништво, капеланство (служба пароха); викаријат
- vice** n. — порок, мана, развратност, изопаченост
- victor** n. — победник, победитељ
- victorious** adj. — победнички, победоносан
- victory** n. — победа
- vigil (service)** n. — бденије; **All-night Vigil** — свеноћно бденије; **vigil light** — светло које гори испред иконе; **keep vigil** — бдети
- vigilance** n. — будност, обазривост
- vigilant** adj. — будан, опрезан, пажљив
- vile** adj. — ништаван, рђав, бедан, неваљао, зао, грешан, нечист, прљав
- virgin** n. — девица, девојка
- virginal** adj. — девичански, нетакнут
- virginity** n. — девичанство, невиност, нетакнутост, неокаљаност
- virtue** n. — врлина; **virtues** — силе (анђелски чин)
- visible** adj. — видљив, видан, очевидан, јасан
- vision** n. — виђење, визија; **Divine vision** — боговиђење
- vocation** n. — позив (од Бога), позив, занимање, професија, посао
- voluntary** adj. — добровољан, хотимичан; **voluntary transgression** — вољно сагрешење
- votive** adj. — заветни, заветован, обречен, обећан, посвећен, захвални, побожан; **votive Mass** (cath. eccl.) — изванредна миса (која се служи по нечијој жељи); **votive church** — заветна црква; **votive offering** — жртва (Богу), дар; **votive sacrifice** — заветна жртва, жртва заветница
- vouchsafe** v. (unto sb to do sth) — удостојити; благоизволети, благоволети
- vow** n. — заклетва, завет; **take vows as (a monk, a nun)** — замонашити се
- vow** v. — заклети се; заветовати се
- Vulgate** n. — Вулгата, латински превод Светог Писма из IV века

W

- wafer** n. — хостија
- wake** n. — бдење крај одра покојника
- warrior saint** n. — свети ратник
- wash-basin (stand)** n. — умиваоник
- watchful** adj. — будан, пажљив, опрезан
- watchfulness** n. — будност, пажња, опрезност
- weak** adj. — слаб, немоћан, нејак; несталан, непоуздан, неуверљив
- weakness** n. — немоћ
- weapon** n. — оружје
- well** n. — бунар, зденац
- Wesleyan** n. — члан Методистичке (Везлијеве) Цркве, методист
- westernization** n. — позападњачење
- westernize** v. — позападњачити
- westernizer** n. — западњак
- Whit Monday** n. — духовски понедељак
- Whit Sunday** n. (cath. eccl.) — Духови, седма Недеља након Ускрса, Света Тројица, Тројице
- Whitsuntide** n. — време Духова, духовска седмица
- wicked** adj. — неморалан, зао, порочан; безбожан; **wicked son** cf. **prodigal son**
- wickedness** n. — неморал, порочност, грешност, безбожност
- wile** n. — лукавство, ујдурма, превара, подвала; **the wiles of the Devil** — лукавство ђаволско
- will** n. — воља, хтење, одлука, избор, намера; **God's will** — Божија воља; **good/ill will** — добра воља, благонаклоност / зла воља, рђава намера
- will** v. — хтети, одлучити, одредити, утицати на кога својом вољом, наређивати, заповедати
- willing** adj. — вољан, спреман, драговољан, рад, предусретљив
- Willow Sunday** n. — Цвети

- wimple** n. — калуђерски вео
- wisdom** n. — мудрост; **wisdom of God** — премудрост
- wise** adj. — мудар, паметан; разборит
- withstand** v. — одупрети се, одолети
- woe** n. — јад, бол, несрећа, невоља, туга, жалост
- wonder** n. — чудо, чуђење
- wonder** v. — чудити се; **wonder-worker** — чудотворац
- wonderful** adj. — диван; изванредан
- wordiness** n. — многоговорљивост, преопширност
- work** n. — рад, посао; саздање
- world** n. — свет; **World Council of Churches** — Светски савет Цр-
кава
- worldliness** n. — световност, светољубље; користољубље
- worldly** adj. — светован, земаљски
- worship** n. — поклоњење; **service of worship** — богослужење
- worship** v. — поклонити се (светињи), поштовати; молити се, бо-
гослужити; обожавати
- worshipper** n. — верник, поштовалац
- worshipping** adj. — богопоштујући
- worthy** adj. — достојан, вредан, заслужан; **make (account) worthy**
— удостојити
- wrath** n. — гнев, љутина, јарост
- wrathful** adj. — гневан, срдит
- wretched** adj. — јадан, бедан, несретан; неваљао, невредан
- wrong** adj. — неистинит; неправедан, наopak
- wrong** n. — неправда, кривица, грех; штета, зло, увреда

X

xenophobe n. — ксенофоб, онај који мрзи странце

xenophobia n. — ксенофобија, мржња према странцима

xenophobic adj. — ксенофобичан, који мрзи странце

Y

year n. — година, лето, годиште; **liturgical year** — литургијска година; **unto many years, o Master** — *Многаја љеџа*

yearn v. — жудети, чезнути, желети

yearning n. — чежња, жудња

Yiddish n. — јидиш

yoke n. — јарам

Z

zeal n. — жар; преданост, ревност

zealot n. — фанатик; зилот

zealous (for) adj. — ревностан, предан, ревнитељ (добра)

Zen Buddhism n. — зен будизам

zeon n. (gr.) — топлота, вода која се сипа у свети путир пред причешће

zhupa n. — жупа

zhupan n. — жупан

Zion n. — Сион (брежуљак изнад Јерусалима); стара јеврејска теократија; хришћанска црква; Небески Јерусалим

Zionism n. — ционизам (покрет Јевреја да се врате у Палестину и тамо се настане)

Zionist n. — циониста, присталица ционизма

Zwinglians n. pl. — следбеници Улриха Цвинглија, протестантског реформатора

БИБЛИОГРАФИЈА

- J. Брија, *Речник њравославне њеологије*, Београд 1999.
- В. Паламарјак, *Богословски руско-енглески речник*, Золоти Литаври 2001.
- P. D. Day, *The Liturgical Dictionary of Eastern Christianity*, Minnesota 1972.
- N. D. Patrinacos, *A Dictionary of Greek Orthodoxy*, N.Y. 1992.
- K. T. Ware, *The Orthodox Church*, London 1993.
- H. S. Vlachos, *Orthodox Psychotherapy*, Birth of the Theotokos Monastery 1994.
- A Dictionary for Believers and non/believers, Moscow 1989.
- J. D. Douglas, *Dictionary of the Christian Church*, Michigan 1988.
- C. Brown, *The New International Dictionary of New Testament Theology*, Michigan 1993.
- G. L. Prestige, *God In Patristic Thought*, London 1952.
- J. Meyendorff, *Byzantine Theology*, New York 1983.

CIP — Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

2 (038) = 163.41 = 111

2 (038) = 111 = 163.41

ДОБРИЋ, Александра

Српско-енглески и енглеско-српски теолошки речник =
Serbian-english and English-serbian Dictionary of Theology /
Александра Добрић. — Београд : Хришћански културни
центар, 2004 (Београд : Хелета). — 268 стр. — 24 cm

Тираж 1.000.

ISBN 86-85273-01-3

а) Теологија — Српско-енглески речници

б) Теологија — Енглеско-српски речници

COBISS.SR-ID 115764236